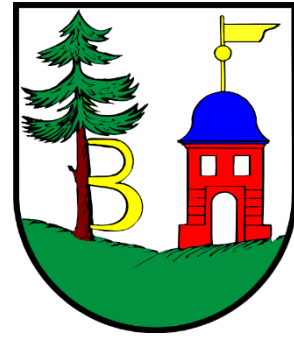

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY
BRALIN
NA LATA 2024-2029**

**GMINA
BRALIN**

Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju

Opracowanie:

Urząd Gminy Bralin

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Bralin i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY BRALIN.....	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	12
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	14
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	15
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	20
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	22
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY BRALIN.....	25
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	28
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bralin oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.....	40
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	48
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	52
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	55
ZAŁĄCZNIKI	57
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Bralin	58
Załącznik 2: Lista projektów IIT.....	114
Załącznik 3: Wzór ankiety.....	118
Załącznik 4: Tabela ewaluacyjna	124

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 stanowi kluczowe narzędzie długofalowego zarządzania gminą. Dokument ten wytycza strategiczne kierunki rozwoju Gminy do roku 2029, co pozwoli zapewnić stabilność i ciągłość działań władz lokalnych, niezależnie od zmieniającej się sytuacji politycznej. Strategia umożliwi również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastruktura czy finanse. Ponadto dokument ten stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 ma status dokumentu nadrzędnego w stosunku do innych planistyczno-strategiczných dokumentów obowiązujących w Gminie. Jest również w pełni zgodna z wyższymi dokumentami, takimi jak: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 i Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych.

Dodatkowo Strategia Rozwoju Gminy Bralin będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w ciągu jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Bralin, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2024 do 2029 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Bralin w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Bralin) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2024-2030.

Dokument ten jednocześnie pełni funkcję Strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego) w rozumieniu art. 36 ustawy wdrożeniowej (ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 w odniesieniu do przewidzianych w nim projektów finansowanych w ramach działania FEWP.07.03. Kultura i turystyka.

Prace nad Strategią rozpoczęto we wrześniu 2023 roku – Wójt Gminy Bralin podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LXXVIII/398/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 20 września 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Ważnym elementem na etapie diagnozowania i programowania założeń Strategii była aktywna partycypacja społeczna, którą umożliwiono interesariuszom Gminy, m.in. mieszkańcom, partnerom społeczno-gospodarczym Gminy, podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska, podmiotom odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, a także pozostałym interesariuszom, np. przyszłym inwestorom oraz przyszłym mieszkańcom. Proces tworzenia Strategii poprzedzony został analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy oraz badaniem ankietowym, w którym udział wzięło 106 osób. Wyniki tych badań uwzględnione zostały przy opracowaniu wniosków z diagnozy oraz głównych założeń Strategii. W trakcie prac przeprowadzono również warsztaty strategiczne oraz warsztaty dotyczące przyszłych kierunków rozwoju Gminy, w których uczestniczyli m.in. liderzy społeczni, przedstawiciele jednostek organizacyjnych Gminy oraz przedstawiciele Urzędu Gminy. Podczas spotkań wypracowano główne obszary problemowe oraz potencjały Gminy, a następnie na ich podstawie stworzono misję i wizję rozwoju Gminy Bralin, a także główne cele wraz z kierunkami działań. Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Strategii były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzone one zostały w dwóch formach – zbierania uwag w postaci

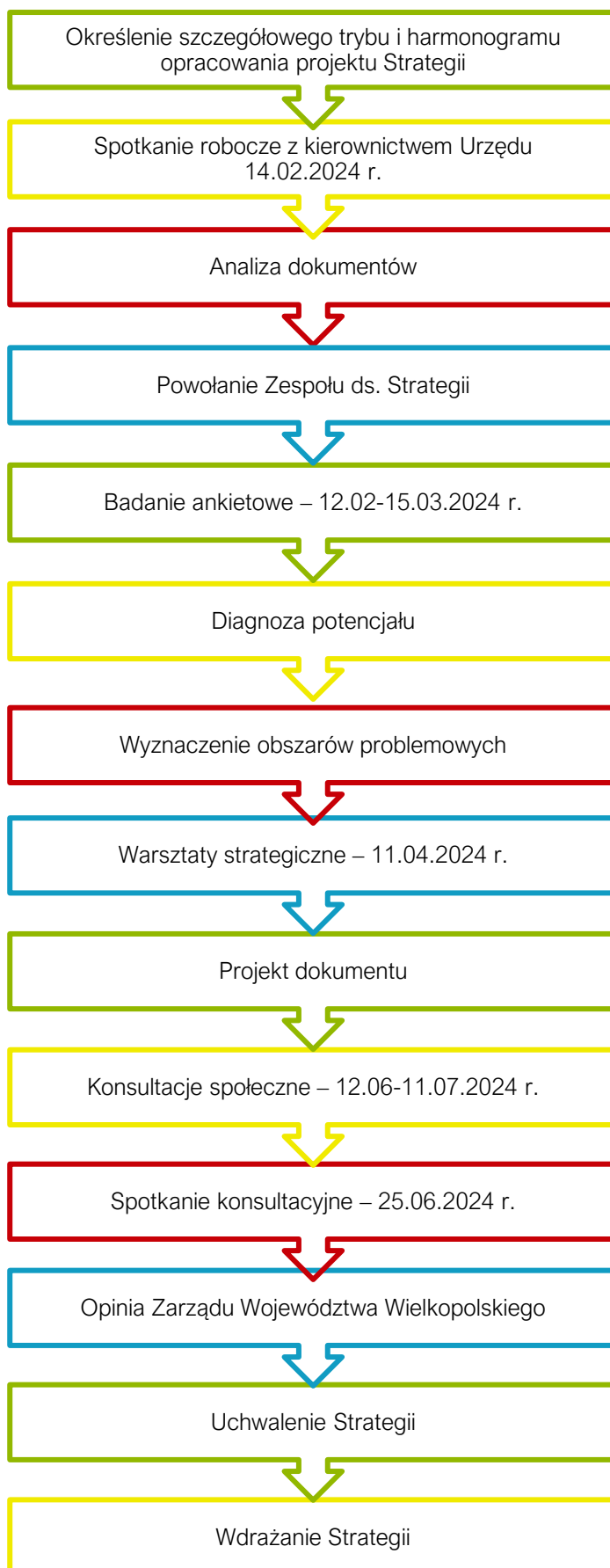
wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Maciej Łodyga**, Specjalista ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego – koordynator projektu,
- **Maja Czyż**, Starsza Specjalistka ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Nina Jędrusik**, Starsza Specjalistka ds. Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Irma Kuznetsova**, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- **Iwona Nowacka**, Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego.

Schemat przedstawia poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I:
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY
BRALIN

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Bralin jest gminą wiejską położoną w powiecie kępińskim, w południowej części województwa wielkopolskiego. Gmina Bralin jest trzecią największą jednostką powiatu kępińskiego, a jej całkowita powierzchnia wynosi 85 km². Siedzibą Gminy, pełniącą funkcję ośrodka lokalnego (tj. centrum administracyjnego, ale również ośrodka oświatowego oraz usługowego) jest miejscowość Bralin. Dominującą formą pokrycia i użytkowania terenu stanowią użytki rolne. Z kolei lesistość wg. danych GUS wynosi 18,2% całkowitej powierzchni Gminy.

Gmina odznacza się dobrą dostępnością transportową, co związane jest przede wszystkim z przebiegiem drogi ekspresowej S8 oraz drogi wojewódzkiej nr 482. Mieszkańcy w przeciągu 15 minut mogą dostać się do siedziby władz powiatowych – Kępna. Niestety inaczej sytuacja prezentuje się w przypadku siedziby władz wojewódzkich – miasta Poznań, do którego czas przejazdu wynosi około 2,5h. Jest to spowodowane położeniem Gminy w najbardziej oddalonym na południe powiecie wielkopolski co skutkuje znaczną odległością od ośrodka wojewódzkiego. Warto także dodać, że Gmina posiada dogodny dojazd do innych większych ośrodków miejskich, takich jak Wrocław, Łódź czy Częstochowa, co przede wszystkim wynika z dobrego skomunikowania zewnętrznego jednostki z drogami ekspresowymi. Poza transportem drogowym, niezwykle istotną rolę pełni transport kolejowy. Niestety w związku z wyłączeniem z ruchu pasażerskiego przebiegającej przez teren Gminy linii kolejowej nr 181, mieszkańcy w celu skorzystania z kolei muszą udać się do sąsiedniej gminy Kępno, skąd mają możliwość podróży do Poznania, Katowic czy Berlina. Obecność połączenia kolejowego w niewielkiej odległości od Gminy Bralin znacząco poprawia jej dostępność transportową. Warto jednak dodać, że w najbliższych latach planowana jest modernizacja przebiegającej przez teren Gminy linii kolejowej nr 181, co bezpośrednio wpłynie na dostępność transportową Bralina. Ponadto w Gminie organizowany jest publiczny transport zbiorowy, za który odpowiada Starostwo Powiatowe w Kępnie. Świadczone usługi pozwalają nie tylko na przemieszczanie się mieszkańców nie tylko wewnątrz terenu Gminy, ale również do innych miejscowości powiatu kępińskiego.

Zgodnie z Planem zagospodarowania województwa wielkopolskiego, Gmina Brali zakwalifikowana została do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego, który jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększania spójności regionu. Kluczowym celem rozwoju wiejskiego obszaru funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Ponadto Gmina zaliczona została również do pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym tj. wiejskich obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych, obszarów cennych przyrodniczo, obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych, obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich, obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

W Gminie Bralin łącznie obowiązuje 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z czego jeden uchwalony został przed 2003 rokiem. Plany te swoim zasięgiem obejmują niewielką powierzchnię terenów zabudowy i planowanej zabudowy, a także terenów rolniczych. Niewielki udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie.

W aspekcie dostępności przestrzennej, znaczącą barierę stanowią mogące przebiegać przez teren Gminy korytarze ekologiczne, które choć nie stanowią formy ochrony przyrody, to pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Sytuacja ta dotyczy przede wszystkim północnej części obszaru Gminy, wzdłuż której przebiega granica Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Obecnie na terenie Gminy występują tylko trzy pomniki przyrody.

Gmina w całości położona jest w granicach dorzecza rzeki Odry, w dwóch regionach wodnych – Warty oraz Środkowej Odry. W Gminie występują tylko wody stojące o niewielkiej powierzchni, a na jej sieć wodną składają się niewielkie zbiorniki wodne zaliczane do obiektów małej retencji wodnej. Warto podkreślić, że zbiorniki te stanowią nie tylko element urozmaicający krajobraz rolniczy, ale poprzez swoje właściwości biocenotyczne i retencyjne pełnią niezwykle istotną rolę budowaniu odporności i adaptacji do postępujących zmian klimatycznych. W Gminie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1% oraz 10%), ani obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, a także obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Gmina Bralin posiada umiarkowany potencjał turystyczny i krajoznawczy, jednak nie jest on związany głównie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, a z obiektami cennymi historycznie. Obecnie w Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się aż 211 obiektów. Z kolei do rejestru zabytków prowadzonego przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisanych zostało 8 obiektów. Dodatkowo na obszarze Gminy zlokalizowanych jest 70 stanowisk archeologicznych, w tym 59 osad, 10 cmentarzysk oraz 1 relikw dworu obronnego tzw. grodzisko stożkowate wpisane do rejestru zabytków jako obiekt o znacznej wartości historycznej oraz naukowej.

Dostrzega się walory sprzyjające rozwojowi turystyki pieszej czy rowerowej jak i historycznej, związanej zarówno z zabytkami mieszczącymi się w granicach Gminy, ale również z istniejącą infrastrukturą w postaci m.in. przebiegających przez teren Gminy szlaków pieszych i rowerowych. Działania prowadzone w tym aspekcie nie powinny stanowić jednak podstawowego kierunku rozwój Gminy Bralin na najbliższe lata.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy ściśle związany jest z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy Bralin stanowią 12,3% wszystkich podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu kępińskiego. Wśród funkcjonujących na terenie Gminy podmiotów gospodarczych, większość stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Corocznie zwiększa się liczba działających na terenie Gminy przedsiębiorstw, a liczba nowo zarejestrowanych podmiotów zdecydowanie przewyższa liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Natomiast alarmującym sygnałem jest obserwowany od 2020 roku wzrost liczby podmiotów wyrejestrowywanych, co świadczyć może o średniej lub stale pogarszającej się stabilności finansowej powstających i działających podmiotów gospodarczych w Gminie Bralin. Ponadto Na terenie Gminy brakuje terenów inwestycyjnych, gdzie lokalizowane by mogły być nowe przedsiębiorstwa lub też większe zakłady pracy.

Na kształtowanie się poziomu gospodarki wpływ ma również sytuacja związana z rynkiem pracy, która przekłada się także możliwość uzyskania satysfakcjonującego zatrudnienia, a tym samym na jakość i zadowolenie z życia mieszkańców. Obecnie możliwość uzyskania zatrudnienia jest jednym z wyżej ocenianych aspektów w przeprowadzonym wśród mieszkańców badaniu ankietowym, natomiast alarmującym sygnałem jest niestety zwiększający się od 2021 roku udział osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, który świadczyć może o niekorzystnych zmianach w sytuacji gospodarczej Gminy Bralin.

Rozwój gospodarczy jednostki samorządu terytorialnego nierozzerwalnie powiązany jest z dostępnością i jakością infrastruktury. W Gminie Bralin układ komunikacyjny oparty jest przede wszystkim na przebiegającej przez teren Gminy drodze ekspresowej S8 oraz drodze wojewódzkiej nr 482. Poza wspomnianymi drogami, sieć komunikacyjną tworzą również drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne, a także linia kolejowa nr 181, która obecnie wykorzystywana jest tylko przez pociągi towarowe. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego dokumentu badaniu ankietowym, mieszkańcy Gminy Bralin wskazują, że na najbliższe lata niezwykle istotnym priorytetem będzie poprawa i dalszy rozwój infrastruktury drogowej, tak aby spełniała ona odpowiednie standardy techniczne i ułatwiała przemieszczanie się. Ponadto mieszkańcy podkreślają również potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, dzięki której możliwy będzie wybór alternatywnego w stosunku do pojazdu samochodowego środka transportu.

Ograniczeniem utrudniającym powstawanie nowych przedsiębiorstw w Gminie lub realizację inwestycji, a w konsekwencji blokującym rozwój gospodarczy jest brak wolnych terenów inwestycyjnych.

Analizując dostęp do infrastruktury sieciowej, zauważa się wysoki poziom dostępności do infrastruktury wodociągowej. Z kolei dostęp do sieci kanalizacyjnej jest ograniczony, a poziom jej dostępności dla mieszkańców kształtuje się na poziomie 63,3%. Obecnie wśród najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wskazać należy budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nosale. Porównując udział osób korzystających z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej, stwierdza się, że wielu mieszkańców w celu odprowadzania nieczystości wykorzystuje zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Zauważa się więc potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej, a także wsparcia mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ekonomicznie. Na terenie Gminy nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków – powstałe ścieki przekazywane są do oczyszczalni ścieków w gminie Baranów, będącej pod zarządem Spółki Wodociągi Kępińskie.

Gmina odznacza się bardzo małym poziomem dostępności do sieci gazowej, kształtującej się na poziomie 4,4%. Zauważa się więc potrzebę dalszego rozwoju sieci gazowej, umożliwiającej korzystanie z alternatywnego w stosunku do paliw kopalnych źródła energii cieplnej.

W dobie wciąż rozwijającej się edukacji oraz pracy zdalnej, niezwykle ważny jest dostęp do wysokiej jakości sieci internetowej. Obecnie dostęp do sieci Internetu szerokopasmowego zapewniany jest dla

mieszkańców Gminy Bralin poprzez poszczególnych operatorów prywatnych. Na ten moment nie stwierdza się problemów z dostępnością do sieci internetowej.

W Gminie Bralin praktycznie corocznie zwiększa się masa zebranych odpadów komunalnych, przy czym należy zaznaczyć rosnący udział odpadów zebranych w sposób selektywny (poza 2021 rokiem). Taka sytuacja wskazywać może na zwiększającą się świadomość ekologiczną mieszkańców i większe przywiązanie do dbałości o środowisko przyrodnicze. Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie Gminy jest Grupa Kosz Sp. z o.o. Ponadto mieszkańcy posiadają możliwość korzystania z jednego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego w sąsiedniej gminie Kępno. Ogólny stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Bralin określić można jako dobry, jednak niezbędne jest prowadzenie dalszych działań, mających na celu ciągle zwiększanie udziału ilości odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów oraz poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, tak aby w przyszłości spełniane były ustawowe normy.

W związku z postępującymi zmianami klimatycznymi, a także ingerencją człowieka w poszczególne elementy ekosystemów, Gmina Bralin podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego. W ramach mitygacji do zmian klimatu, w Gminie planowane jest poddanie części budynków użyteczności publicznej kompleksowej termomodernizacji wraz z wymianą źródeł ciepła. Gmina kontroluje także jakość powietrza poprzez prowadzenie ewidencji źródeł ciepła wykorzystywanych do ogrzewania budynków. Niestety na jej terenie nie znajduje się ani jedna stacja monitoringu jakości powietrza, za którą odpowiada Gmina oraz nie są prowadzone pomiary jakości powietrza. Natomiast zlokalizowany przy ul. Polnej czujnik powietrza stanowi własność prywatną i sponsorowany jest przez firmę Terym.

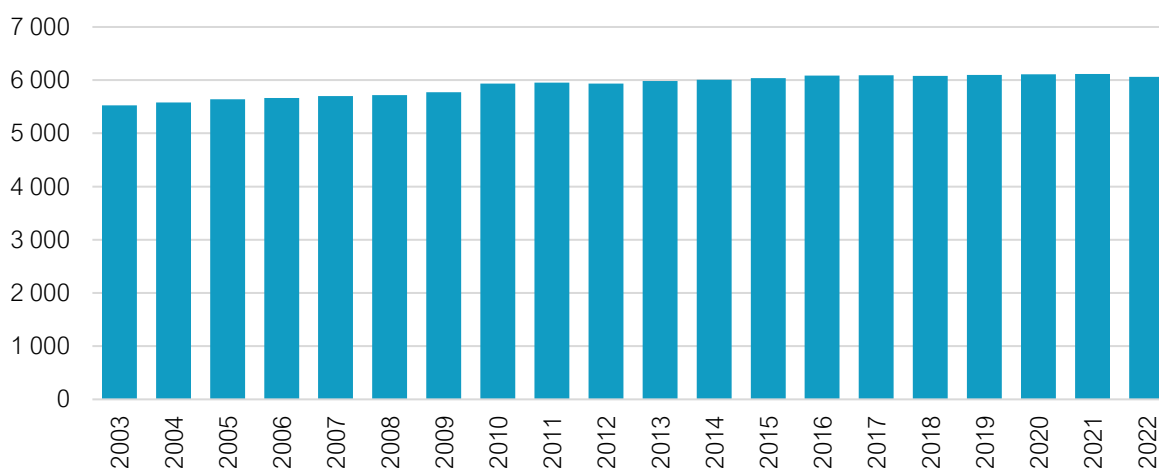
Warto także dodać, że Gmina prowadzi działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Jednym z takich działań jest wyznaczenie terenów pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, w postaci wskazanych w Studium miejsc pod budowę wiatraków. W Gminie wydawane są także decyzje na montaż prywatnych farm fotowoltaicznych. Co więcej, planuje się wyznaczenie nowych terenów pod rozwój OZE na etapie opracowywania Planu Ogólnego.

Analizując poziom dochodów budżetu Gminy Bralin zauważyć można, że ulegają one corocznemu i systematycznemu wzrostowi z 26,7 mln zł w 2017 roku do nieco ponad 48,1 mln zł w 2022 roku. Praktycznie corocznie wzrastają również wydatki Gminy Bralin, które z kwoty 27,7 mln zł w 2017 roku zwiększyły się do 53,5 mln zł w 2022 roku – sytuacja ta spowodowana była corocznym wzrostem zarówno wydatków bieżących, jak i wydatków majątkowych. Ogólną sytuację budżetową Gminy ocenić można pozytywnie, jednak w celu dalszej poprawy kondycji finansowej Gminy rekomendowana jest kontynuacja aktywności związanej ze wzrostem wartości pozyskiwanych środków zewnętrznych na inwestycje, który zwiększy dochody Gminy, a zarazem możliwości rozwojowe.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Najważniejszym potencjałem rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego są jej mieszkańcy – ich obecność, aktywność społeczna i zawodowa oraz zaangażowanie w rozwój gminy. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku Gminę Bralin zamieszkiwało 6 060 mieszkańców, stanowiących tym samym 11% mieszkańców powiatu kępińskiego. Niestety pomimo stałego i systematycznego przyrostu liczby mieszkańców do 2021 roku, to w 2022 roku odnotowany został spadek. Zachodzące w gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W przypadku Gminy Bralin pomimo niewielkiego zmniejszania się intensywności emigracji, obserwuje się ujemny przyrost naturalny, co w konsekwencji przekładać się może na dalszy spadek liczby mieszkańców.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Bralin w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Programując rozwój Gminy Bralin na kolejne lata, należy mieć na uwadze umiarkowanie niekorzystną sytuację demograficzną – pomimo, że obecnie w Gminie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wciąż przewyższa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, różnica pomiędzy liczebnością obu grup stale się zmniejsza. Dlatego też, Gmina Bralin powinna być przygotowana, że niekorzystanie kształtująca się sytuacja demograficzna w dalszej perspektywie prowadzić może do szeregu negatywnych konsekwencji – szczególnie w zakresie gospodarki lokalnej, zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz obciążenia systemu finansów publicznych. Zwiększający się udział seniorów wiązać się będzie z koniecznością zwiększenia dostępu do usług skierowanych do tej grupy społecznej, w tym usług opiekuńczych, a także różnorodnych form aktywizacji i spędzania wolnego czasu. Dodatkowo Gmina będzie musiała podjąć również konkretne działania w celu zatrzymania, a także przyciągnięcia młodszych mieszkańców, aby częściowo złagodzić niekorzystne trendy demograficzne.

W Gminie Bralin opieka nad dziećmi do lat 3 zapewniana jest przez Żłobek Samorządowy „Wiosenka”, zlokalizowany przy ul. Wiosennej 4 w Bralinie. Z kolei opiekę przedszkolną zapewniają 2 przedszkola publiczne – Przedszkole „Kwiaty Polskie” oraz Przedszkole samorządowe w Nowej Wsi Książęcej. Dodatkowo przy SP Bralin funkcjonuje oddział przedszkolny w postaci zerówki. Zgodnie z danymi GUS, upowszechnienie opieki przedszkolnej w 2022 roku kształtowało się na poziomie 86,5%, co oznacza że nie wszystkie dzieci terenu z Gminy korzystały z opieki przedszkolnej dostępnej w Gminie Bralin.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają dwie szkoły podstawowe, zlokalizowane w Bralinie oraz Nowej Wsi Książęcej. Stan bazy dydaktycznej określić można jako dobry, ale zróżnicowany – jednostki edukacyjne różnią się m.in. liczbą sal lekcyjnych czy też liczbą komputerów do użytku uczniów. Do wszystkich placówek gminnych realizowane są przewozy dla dzieci i młodzieży. Warto także dodać, że w ramach zasobów własnych Gminy realizowany jest dowóz kursami zamkniętymi dzieci z niepełnosprawnością do placówek oświatowych znajdujących się poza jej granicami. Na terenie Gminy brak jest szkół ponadpodstawowych, a głównym kierunkiem dojazdów do szkół z kolejnego etapu edukacji jest gmina Kępno.

Podmiotem realizującym zadania z zakresu kultury w Gminie jest Biblioteka Publiczna w Bralinie. Biblioteka prowadzi wielokierunkową działalność i realizuje cenne dla środowiska lokalnego przedsięwzięcia wzbogacające działalność kulturalną, edukacyjną i informacyjną, również w dziedzinie popularyzacji wiedzy o regionie. Angażuje się ona także w zadania związane z dokumentacją, ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego regionu i jego historii. Ważne w pracy biblioteki są różnorodne formy działalności edukacyjno-kulturalnej. Oferta obejmuje między innymi: różnorodne formy pracy z czytelnikiem służące popularyzowaniu czytelnictwa, nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego. Ponadto biblioteka prowadzi działalność kulturalną oferując zróżnicowane oferty kulturalne dla dzieci i młodzieży oraz dla starszych mieszkańców gminy. Warto także dodać, że Biblioteka aktywnie współpracuje z innymi podmiotami i jednostkami, w tym m.in. z bibliotekami publicznymi powiatu kępińskiego, szkołami, przedszkolami, także stowarzyszeniami i organizacjami. Dodatkowo ofertę pozalekcyjną w zakresie kultury i sportu realizują również szkoły podstawowe w Bralinie oraz Nowej Wsi Książęcej, brakuje jednak funkcjonującego podmiotu pokroju Gminnego Ośrodka Kultury.

Poza Biblioteką Publiczną w Bralinie, wśród obiektów którymi dysponuje Gmina w zakresie infrastruktury kulturalnej i sportowej wyróżnić można Klub Senior+ w Bralinie, Halę sportową w Bralinie, a także Świetlicę Profilaktyczno-Środowiskowa „Tęcza” w Bralinie. Większość obiektów zachowanych jest w dobrym stanie technicznym lub obecnie poddawana jest remontowi, zapewniając dostęp do infrastruktury kulturalnej i sportowej dla mieszkańców w każdym wieku.

Na terenie Gminy Bralin funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych oraz fundacji. Aktywną działalność prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich oraz kluby sportowe. Należy kontynuować wspieranie aktywności tych organizacji, ponieważ stanowią one ogromny potencjał w zakresie rozwoju całej Gminy – dostarczają one mieszkańcom szeroki zakres usług i aktywności w zakresie sportu, kultury itd.

Gmina Bralin jest także członkiem dwóch związków i stowarzyszeń międzygminnych (Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKiSS) i Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej) oraz na przestrzeni lat posiadała dwie gminy partnerskie, z którymi realizowane były wymiany partnerskie, które przybliżają kulturę drugiego kraju, warunki życia codziennego, funkcjonowanie samorządu i lokalnych organizacji.

W czasach występowania coraz częstszych sytuacji kryzysowych związanych z anomaliami pogodowymi, a także niestabilną sytuacją geopolityczną, coraz ważniejsza staje się działalność służb ratunkowych oraz ich współpraca z samorządem. W tym zakresie na terenie Gminy Bralin odpowiadają Posterunek Policji w Bralinie oraz osiem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego dwie z nich wpisane są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Bralin realizowana jest przez Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Medica, w ramach której funkcjonują poradnia ogólna, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej oraz gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej. Dodatkowo na terenie Gminy Bralin działa jedna apteka. Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest na terenie sąsiedniej gminy Kępno. Gmina aktywnie współpracuje także z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych, dzięki którym mieszkańcy mają możliwość przeprowadzenia kontrolnych badań.

W Gminie Bralin za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, a także ich integracji ze środowiskiem odpowiadają Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie oraz Klub Senior+ w Bralinie. Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy oparta jest o zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2024-2030.

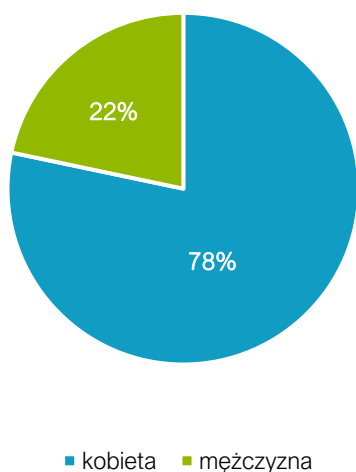
Gmina prowadzi politykę mieszkaniową w oparciu o zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bralin ustalone w Uchwale Rady Gminy Nr XLIV/214/06 z dnia 29 września 2006 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2006 r. Nr 199 poz. 4725). W 2022 roku, Gmina posiadała w swoich zasobach 15 mieszkań komunalnych, natomiast nie dysponuje ani mieszkaniem wspomagany, ani chronionymi.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Bralin przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz on-line. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Respondenci składali odpowiedzi od 12 lutego do 15 marca 2024 roku (łącznie przez 33 dni). Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 3 do niniejszego opracowania.

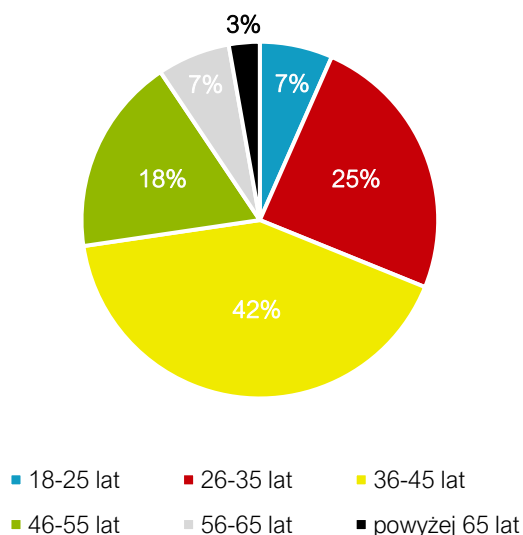
Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 106 ankiet. Większą część respondentów stanowiły kobiety (78%). Pod względem wieku mieszkańców, najczęściej osób było w przedziale wiekowym 36-45 lat (42%). Ponad 80% stanowiły osoby pracujące. Szczegółowe dane na temat ankietowanych przedstawiają poniższe wykresy.

Ryc. 2. Metryczka – ankietowani według płci

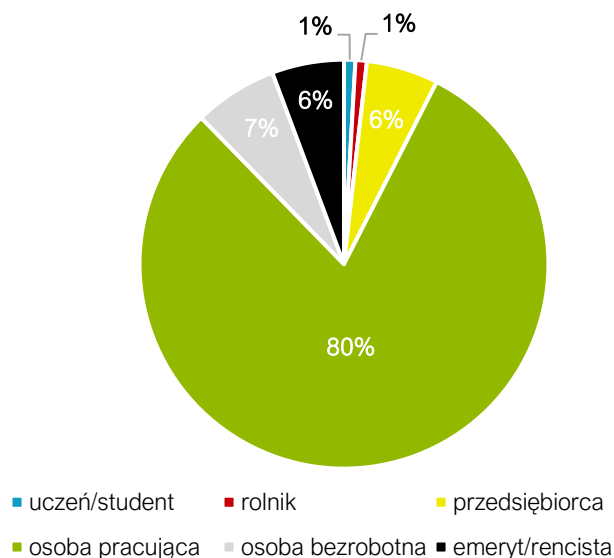
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 3. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 4. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne.

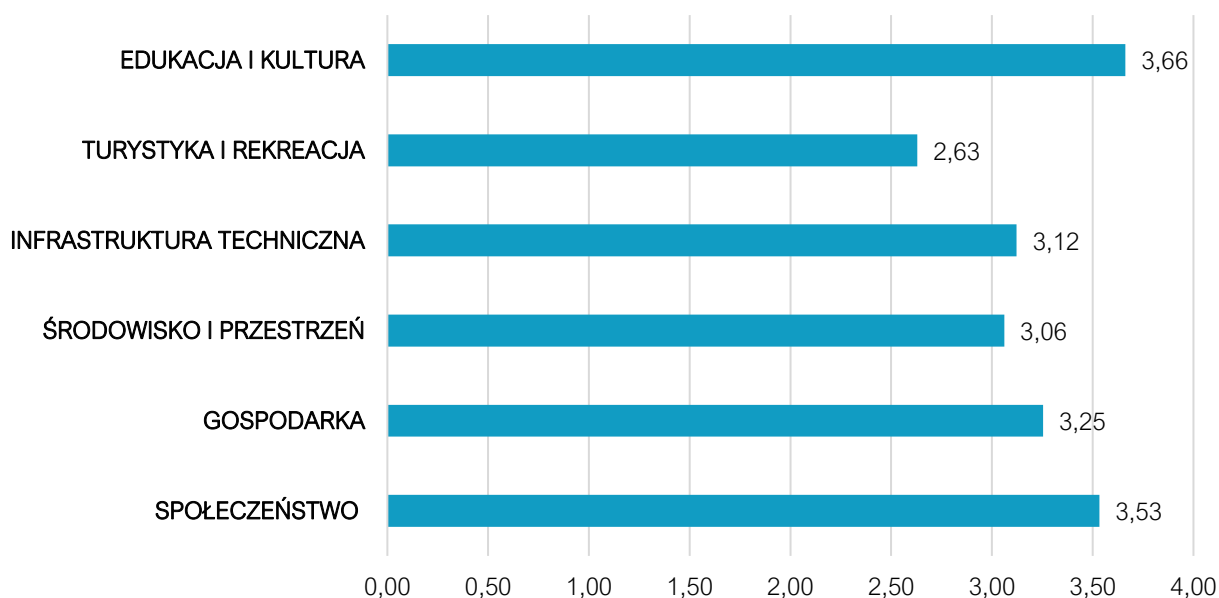
4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Bralin w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocen dla tego obszaru wynosiła 3,66. Z kolei **najmniej korzystnie** oceniony został obszar **turystyki i rekreacji** – średnia ocena wynosiła 2,63. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,21, co oznacza, że poszczególne aspekty w większości ocenione zostały jako zadawalające, dostateczne lub złe.

Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Środowisko i przestrzeń

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego i przestrzeni publicznej respondenci najkorzystniej ocenili **system odbioru odpadów na terenie Gminy** – pytanie to uzyskało średnią ocenę 3,90. Dość wysoko oceniono również **walory środowiska przyrodniczego w Gminie** (3,62). Z kolei najniżej oceniona została **jakość powietrza w Gminie** (2,57) oraz **świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy** (2,51).

Tab.1. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze środowisko i przestrzeń

System odbioru odpadów na terenie gminy	3,90
Walory środowiska przyrodniczego w gminie	3,62
Estetyka gminy	3,31
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	3,17
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie	3,15
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	3,10
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	3,01
Infrastruktura melioracji szczegółowej	2,68
Czystość terenów zieleni	2,64
Jakość powietrza w gminie	2,57
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Turystyka i rekreacja

We fragmencie ankiety poświęconemu turystyce i rekreacji mieszkańcy najlepiej ocenili **poziom bazy sportowo-rekreacyjnej** – średnia ocena to 3,73, co oznacza, iż mieszkańcy oceniają ten aspekt jako dostateczny. Dość wysoko oceniono również ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów (3,25). Z kolei najniżej ocenione zostały: **oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży** (2,14), **oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych** (2,13) oraz **działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów** (2,13).

Tab.2. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze turystyka i rekreacja

Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	3,73
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	3,25
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,12
Atrakcyjność turystyczną gminy	2,73
Poziom bazy gastronomicznej	2,62
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	2,54
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,32
System ścieżek rowerowych	2,22
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	2,14
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,13
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	2,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Edukacja i kultura

Obszar skupiający w sobie aspekty związane z edukacją, wychowaniem przedszkolnym oraz upowszechnieniem kultury osiągnął najwyższy wynik spośród badanych sfer, a jego najpozytywniej odbieranym elementem był **dostęp do edukacji w szkołach podstawowych** – średnia ocen to 4,47. Wysoko oceniono również **dostęp do edukacji przedszkolnej** (4,24), **jakość infrastruktury przedszkolnej** (4,17), **organizację dowozu dzieci do szkół** (4,11), **jakość infrastruktury w szkołach podstawowych** (4,09), a także **jakość edukacji przedszkolnej w Gminie** (4,02). Z kolei najslabiej oceniona została **jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie** (2,96) oraz **działalność świetlic wiejskich** (2,88).

Tab.3. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze edukacja i kultura

Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,47
Dostęp do edukacji przedszkolnej	4,24
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	4,17
Organizacja dowozu dzieci do szkół	4,11
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych	4,09
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	4,02
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie	3,89
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych	3,75
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie	3,64
Działalność domu kultury i biblioteki	3,52
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,45
Dodatkowa oferta w szkołach na terenie gminy	3,42
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy	3,36
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy	3,21
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie	3,07
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie	2,96
Działalność świetlic wiejskich	2,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Gospodarka

W zakresie sfery gospodarczej, mieszkańcy najlepiej ocenili **atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy** – średnia ocen to 3,49. Wysoko oceniono również **warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy** (3,48), **konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji** (3,48) oraz **możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy** (3,45). Mieszkańcy dostrzegają natomiast problem w zakresie funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy (2,79), a także **połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami** (2,78).

Tab.4. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze gospodarka

Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy	3,49
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy	3,48
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	3,48
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	3,45
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	3,31
Dostępność usług na terenie gminy	3,27
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w gminie	3,23
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy	2,79
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Infrastruktura techniczna

Część ankiety dotycząca infrastruktury technicznej zawierała pytania o stan i jakość infrastruktury sieciowej na terenie Gminy. Mieszkańcy Gminy najwyżej ocenili **jakość sieci wodociągowej** – średnia ocen to 3,79. Wysoko oceniono również jakość sieci kanalizacyjnej (3,67) oraz dostęp do Internetu w Gminie (3,64). Natomiast najniżej oceniono **stan dróg w Gminie** (2,88) oraz **jakość sieci gazowej** (2,06).

Tab.5. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze infrastruktura techniczna

Jakość sieci wodociągowej	3,79
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,67
Dostęp do Internetu w gminie	3,64
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,91
Małą infrastrukturę drogową	2,91
Stan dróg w gminie	2,88
Jakość sieci gazowej	2,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Spółeczeństwo

W obszarze społeczeństwa mieszkańcy Gminy Bralin najlepiej oceniają **wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę** – średnia ocen to 4,15. Wysoko oceniono także **jakość infrastruktury żłobkowej na terenie Gminy** (3,96) oraz zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy (3,92). Natomiast najniżej oceniono **aktywność mieszkańców na rzecz Gminy** (2,94) oraz **dostęp do specjalistycznej opieki medycznej** (2,00).

Tab.6. Ocena poszczególnych aspektów w obszarze społeczeństwo

Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę	4,15
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy	3,96
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,92
Dostęp do żłobków / klubów malucha	3,87
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy	3,78
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	3,69
Skuteczność działania pomocy społecznej	3,64
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	3,61
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy	3,58
Wsparcie osób niesamodzielnych	3,26
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy	2,94
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	2,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Celem podsumowania w tabeli poniżej zestawione zostały najlepiej i najgorzej ocenione elementy w każdym z obszarów.

Tab.7. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej ocenione	Najniżej ocenione
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Działalność świetlic wiejskich
Infrastruktura techniczna	Jakość sieci wodociągowej	Jakość sieci gazowej
Środowisko i przestrzeń	System odbioru odpadów na terenie Gminy	Świadomość ekologiczną mieszkańców
Spółeczeństwo	Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Turystyka i rekreacja	Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie	Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjną obszaru Gminy	Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

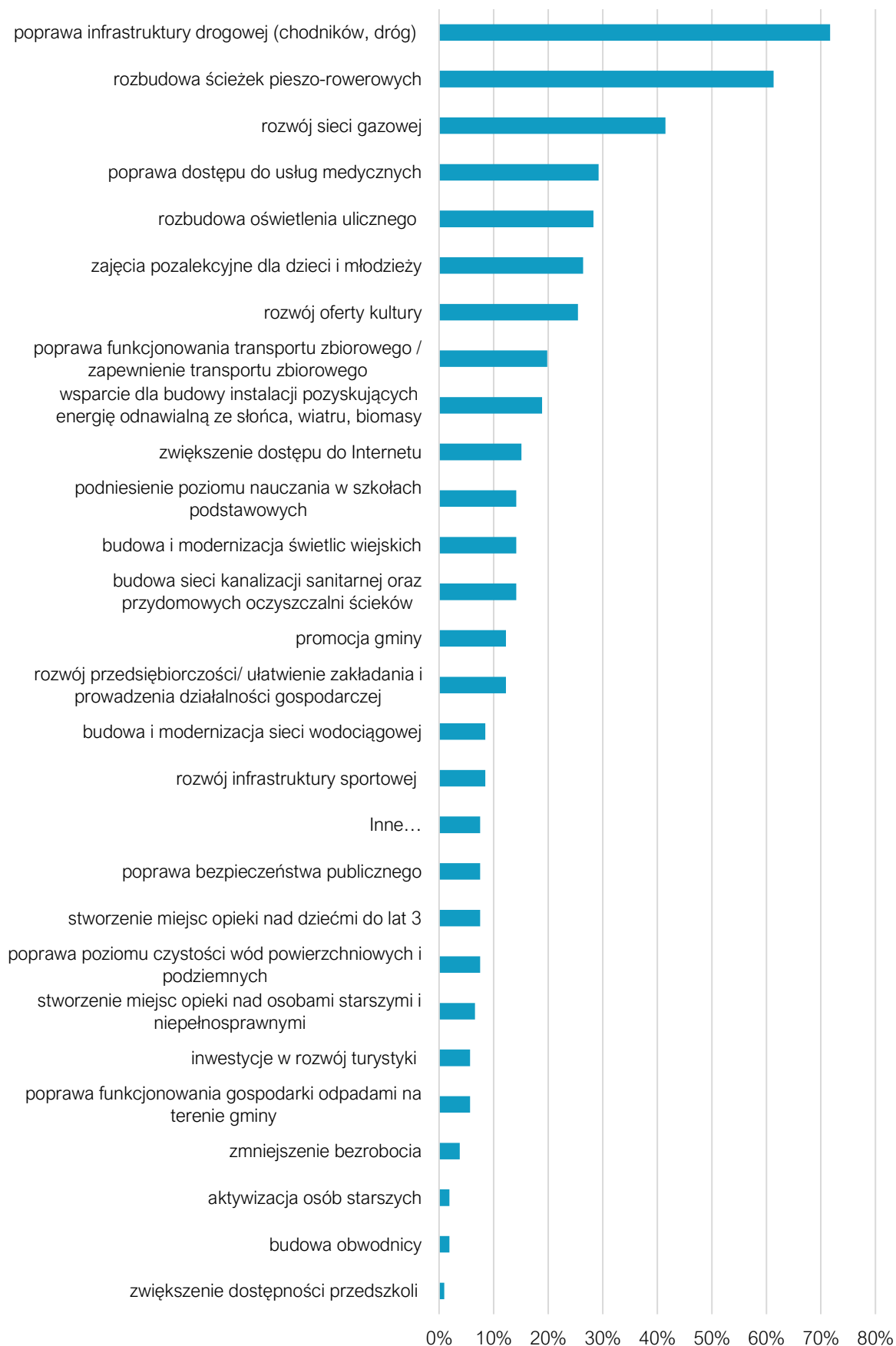
W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Zdecydowanie najczęściej wskazywanymi odpowiedziami była **poprawa infrastruktury drogowej**, w tym chodników, dróg itp. (odpowiedź wskazana przez 72% ankietowanych). Kolejną często wskazywaną odpowiedzią była **rozbudowa ścieżek pieszko-rowerowych** (odpowiedź wskazana przez 61% ankietowanych). Mieszkańcy często jako pożądany priorytet wskazywali **rozwój sieci gazowej** (odpowiedź wskazana przez 42% ankietowanych). Pozostałe odpowiedzi uzyskały poniżej 40% głosów.

Na kolejnej stronie zamieszczony został szczegółowy wykres przedstawiający poruszone wyżej aspekty, a także inne elementy, o których ocenę poproszeni zostali respondenci.

W ankiecie zapytano również co według respondentów powinno być wizytówką Gminy. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Wśród odpowiedzi najbardziej wybrzmiały następujące kwestie:

- Czystość, świeże powietrze, tereny zielone,
- Wyremontowana infrastruktura drogowa, ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie
- Rynek z Urzędem Gminy,
- Miejsca wypoczynku i rekreacji (m.in. place zabaw),
- Obiekty zabytkowe,
- Włodarz i pomocni urzędnicy.

Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Gminy Bralin według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Bralin opracowano bazując na:

- 1) Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Bralin;
- 2) danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Bralin, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 3) wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii.

Analizę SWOT dla Gminy Bralin przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Przestrzeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć osadnicza składająca się z kilkunastu wsi, rozwijająca się w oparciu o napływ nowych mieszkańców, • rozbudowana sieć dróg gminnych ułatwiająca przemieszczanie się po terenie Gminy, • obiekty gminne utrzymane w dobrym stanie technicznym oraz w większości po przeprowadzonej termomodernizacji, • wyznaczone obszary pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, <p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stały wzrost podmiotów gospodarczych działających w Gminie, • wyspecjalizowana funkcja rolnicza w związku z rolniczą historią obszaru skutkująca wysoką kulturą rolną oraz intensywnym rolnictwem, • walory turystyczne i rekreacyjne związane z występowaniem zabytków, szlaków turystycznych oraz rozbudowanego zaplecza sportowego, • stosowanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej, • dobrze funkcjonująca współpraca w zakresie gospodarki komunalnej, <p>Spółeczność:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana oferta przedszkolna i szkolna gwarantująca dostęp do tychże usług na dobrym poziomie dla wszystkich dzieci z Gminy, • dostęp do klasy o profilu sportowym w Szkole Podstawowej w Bralinie, • rozwinięta działalność Gminnej Biblioteki Publicznej oferująca zajęcia i wydarzenia dla mieszkańców, • dobre zaplecze kulturalne i rekreacyjne, w postaci wielu obiektów o funkcji kulturalnej, społecznej czy sportowej, • duża aktywność mieszkańców w zakresie działalności kulturalnej, sportowej i społecznej m.in. w różnego rodzaju organizacjach pozarządowych, zespołach artystycznych, sportowych, KGW czy OSP, 	<p>Przestrzeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak wyodrębnionej strefy inwestycyjnej (skutkujący rozproszeniem zabudowy przemysłowo-usługowej) i niewielka powierzchnia obszarów będących we władaniu Gminy mogąca potencjalnie zostać przeznaczona pod inwestycje, • niewystarczająco rozwinięta sieć ciągów pieszych i rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. oświetleniem, odpowiednimi oznaczeniami) w Gminie, obniżająca poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz ograniczająca wykorzystywanie alternatywnych środków transportu – innych niż samochody osobowe, • mała powierzchnia Gminy objęta Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, • dostrzegalna potrzeba dalszego rozwoju i modernizacji istniejącej sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie drogowe), • niewystarczająca ilość terenów zieleni urządzonej umożliwiająca rekreację na świeżym powietrzu m.in. w postaci parku, • niewystarczająco rozwinięta infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.), <p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak dużych zakładów pracy oferujących możliwość zatrudnienia dla mieszkańców, • ograniczony dostęp do sieci kanalizacyjnej (ok. 63%) oraz gazowej (ok. 4%) podyktowany w dużej mierze aspektami ekonomicznymi, • ograniczenia związane z możliwością przemieszczania się transportem zbiorowym – głównie popołudniami, weekendowo oraz w miesiącach wakacyjnych, • brak funkcjonujących Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy, <p>Spółeczność:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak Gminnego Ośrodka Kultury, • dostęp do opieki żłobkowej zapewniany dopiero od 20 miesiąca życia dziecka,

<ul style="list-style-type: none"> • zapewniana opieka żłobkowa poprzez Żłobek Samorządowy „Wiosenka”, • rozbudowana oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów i duże zainteresowanie wśród mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająco rozwinięta oferta usług społecznych i zdrowotnych, w tym punktu pobrania krwi, dostępu do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych, opieki wytchnieniowej, zapobiegania wykluczeniu społecznemu, itp., • brak wyodrębnionej gminnej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za działania sportowe, • niewystarczająca oferta kulturalna dla młodzieży i dorosłych, • niewystarczająca dostępność do mieszkań komunalnych i socjalnych, • słabe wykorzystanie lokalnej historii i tradycji, m.in. historii Braci Czeskich, w celu promocji Gminy i zwiększenia poziomu utożsamiania się mieszkańców z ich miejscem zamieszkania,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • biegnące przez Gminę drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz linie kolejowe, zwiększające dostępność komunikacyjną, a tym samym atrakcyjności inwestycyjną i osiedleńczą, • bliskość Kępna i obserwowany proces suburbanizacji wpływający na napływ ludności do Gminy, • planowany remont i przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 181 przebiegającej przez Gminę, • przynależność do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego wyznaczonego w Planie Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego, • brak występowania na terenie Gminy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, stanowiących znaczącą barierę przestrzenną ograniczającą możliwości rozwoju zabudowy, • członkostwo Gminy w stowarzyszeniach i związkach międzygminnych działających na rzecz wspólnego rozwoju, • szersze wykorzystanie walorów historycznych, przyrodniczych i krajobrazowych do rozszerzenia funkcji rekreacyjnej i turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczące oddalenie od ośrodka wojewódzkiego – Poznania, • pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące starzeniem się społeczeństwa, w tym m.in. możliwy brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy potencjalny spadek dochodów własnych i rosnący koszt realizacji usług dla starszych mieszkańców, • brak możliwości rozbudowy sieci kanalizacyjnej i gazowej oraz zapewnienia transportu zbiorowego do wszystkich miejscowości w Gminie z uwagi na przesłanki ekonomiczne i znaczne rozproszenie zabudowy, • konieczność dostosowania oferty usług do potrzeb mieszkańców w konsekwencji zachodzących zmian demograficznych, • niepewność społeczna i gospodarcza związana z sytuacją polityczną oraz wojną w Ukrainie, • rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń, itp.

CZĘŚĆ II:
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU
GMINY BRALIN

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Podczas warsztatów strategicznych, wraz z zaangażowanymi interesariuszami, stworzono misję, czyli główne cele i wartości, które stanowią przewodnik do określenia celów strategicznych Gminy Bralin na przyszłość. Wizja Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Bralin na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Bralin** brzmi następująco:

Misją Gminy Bralin jest stworzenie bezpiecznego miejsca do życia w oparciu o harmonijny i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem walorów przyrodniczych.

Dodatkowo podczas warsztatów wypracowano następujące hasło:

B – Bezpieczeństwo

R – Rozwój

A – Aktywność

L – Ludzie

I – Infrastruktura

N – Nowoczesność

Rozwijając się z uwzględnieniem i poszanowaniem zawartych w misji wartości Gmina Bralin będzie miejscem stabilnym, bezpiecznym, ale także nowoczesnym i otwartym – dobrym miejscem do rozwoju wszystkich jej mieszkańców. Miejscem rozwijającym się, ale jednocześnie dbającym o środowisko naturalne.

W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie **wizji**, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Bralin w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2029 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Bralin brzmi następująco:

Gmina Bralin w 2029 roku miejscem przyjaznym mieszkańcom i inwestorom dzięki zmodernizowanej infrastrukturze technicznej wraz z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Wizja Gminy Bralin oparta jest na zrównoważonym rozwoju i nowoczesnej, zmodernizowanej infrastrukturze w celu stworzenia dobrych warunków dla mieszkańców i inwestorów. Obraz Gminy w 2029 roku przedstawia rozwiniętą społeczność, która umiejętnie łączy rozwój gospodarczy z aktywnością mieszkańców w wielu sferach życia.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Bralin, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe, nazywane celami operacyjnymi, które stanowią konkretne działania do osiągnięcia.

Poniższa tabela prezentuje cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Bralin.

PRZESTRZEŃ	GOSPODARKA	SPOŁECZNOŚĆ
CELE STRATEGICZNE		
I. Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.	II. Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.	III. Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.
CELE OPERACYJNE		
<p>I.I. Przestrzeń bezpieczna</p> <p>I.II. Infrastruktura techniczna – zmodernizowana i rozbudowana</p> <p>I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana</p> <p>I.IV. Przestrzeń przyjazna środowisku</p>	<p>II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały</p> <p>II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz</p>	<p>III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca</p> <p>III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców</p> <p>III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców</p>

Wyznaczone dla Gminy Bralin cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

PRZESTRZEŃ

Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.

Samorząd Gminy Bralin wyznacza priorytetowe cele w aspekcie przestrzennym związane z dążeniem do utworzenia przestrzeni zagospodarowanej w sposób nowoczesny, zmodernizowany, a także bezpieczny i dostępny dla wszystkich mieszkańców.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa w Gminie, a także zapobieganiu i szybkiemu reagowaniu na potencjalne zagrożenia, przestępstwa oraz wykroczenia planuje się rozwój monitoringu gminnego. Zainstalowanie kamer zarówno w strategicznych punktach, jak również na budynkach użyteczności publicznej, sprawi, że Gmina będzie mieć większy wpływ na ochronę mienia publicznego i prywatnego. W zakresie poprawy bezpieczeństwa Gmina Bralin planuje również modernizację i doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających w Gminie oraz kontynuację i dalsze poszerzenie współpracy z Policją. OSP dzięki nowoczesnemu sprzętowi, wyposażeniu i odbytym szkoleniom charakteryzować się będą większą efektywnością w działaniach ratunkowych i pożarniczych.

Kolejnym z czynników mającym wpływ na przestrzeń Gminy, a zarazem jakość życia mieszkańców jest dobrze rozbudowana i odpowiednio zmodernizowana infrastruktura techniczna i sieciowa wpływająca realnie na atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą Gminy. Na infrastrukturę gminną składają się nowoczesne drogi, bezpieczne i zadbane ciągi komunikacyjne, jak również rozbudowane i utrzymane w dobrym stanie sieci: wodno-kanalizacyjna, melioracyjna oraz retencyjna czy gazowa. Działania mające na celu rozwój powyższych sieci oraz elementów infrastrukturalnych umożliwią wygodne i efektywne korzystanie z usług i zasobów mieszkańcom, jak również przyciągną inwestorów i przedsiębiorców, co wpłynie pozytywnie na rozwój gospodarczy Gminy i regionu.

Planuje się zwiększenie dostępności przestrzeni oraz ładu przestrzennego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. W tym celu podstawowym działaniem będzie stworzenie Planu Ogólnego Gminy, który będzie podstawą do dalszych działań w aspekcie ładu przestrzennego tj. opracowaniu kolejnych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego czy wyznaczenia stref inwestycyjnych i osiedleńczych. Przez dostępność rozumie się zarówno dostosowanie przestrzeni i obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami, jak również dostępność komunikacyjną, z tego względu zaplanowano działania w aspekcie rozwoju komunikacji zbiorowej, ale również modernizacyjne dla obiektów i przestrzeni publicznych.

Gmina Bralin podejmować będzie aktywne działania, aby jej przestrzeń stała się bardziej przyjazna środowisku. Będą one w szczególności nakierowane na ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu poprzez wprowadzanie do przestrzeni odpowiednich rozwiązań, ale również na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców czy rozwój systemu odbioru odpadów od mieszkańców. Planuje się inicjację programów i projektów z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury, wdrażania rozwiązań energooszczędnych, OZE, ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska, poprawy jakości powietrza oraz ochrony zasobów naturalnych. Działania te mają poprawić jakość życia mieszkańców, ale także zabezpieczyć przyszłe pokolenia przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych.

Dzięki realizacji tych działań, Gmina Bralin stanie się przestrzenią nowoczesną, zmodernizowaną, bezpieczną i dostępną, co znacząco zwiększy komfort życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY I:

Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.I. Przestrzeń bezpieczna	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty, • Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, • Zwiększenie współpracy z Policją w zakresie bezpieczeństwa w Gminie. 	<p>Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego z zachowaniem zasad ochrony prywatności.</p> <p>Zwiększenie zdolności ratowniczo-gaśniczych OSP oraz poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności i środowiska.</p> <p>Skuteczniejsze zarządzanie Gminą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba punktów monitoringu gminnego (szt.), • liczba doposażonych jednostek OSP (szt.), • liczba akcji współorganizowanych wraz z Policją (szt.).
I.II. Infrastruktura techniczna – zmodernizowana i rozbudowana	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych, • Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody • Rozbudowa sieci gazowej we współpracy z odpowiednimi podmiotami zewnętrznymi • Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej • Inwentaryzacja i modernizacja sieci melioracyjnej oraz rozwój sieci retencyjnej, • Współpraca z zarządami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy infrastruktury drogowej ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Gminy, • Kontynuacja programów dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<p>Poprawa organizacji ruchu drogowego i zwiększenie bezpieczeństwa jego uczestników (pieszych, rowerzystów, kierowców) oraz zwiększenie komfortu podróżowania.</p> <p>Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej dla społeczności, zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochrona wód i gleb.</p> <p>Poprawa w sposobie zarządzania wodami opadowymi i ochrona przed powodzią oraz suszami.</p> <p>Zrównoważone wykorzystywanie zasobów wodnych dla dobra mieszkańców i środowiska.</p> <p>Zwiększenie dostępu mieszkańców do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz wzrost jakości sieci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość wyremontowanych lub wybudowanych dróg, chodników i ścieżek rowerowych (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci gazowej (km), • długość zinwentaryzowanej i zmodernizowanej sieci melioracyjnej i retencyjnej oraz kanalizacji deszczowej (km), • liczba dofinansowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), • liczba punktów adresowych posiadających możliwość przyłączenia się do sieci gazowej (szt.).

CEL STRATEGICZNY I:

Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie Planu Ogólnego Gminy oraz aktualizacje Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, • Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz stref inwestycyjnych, • Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami, • Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, • Rozszerzenie dostępnej oferty transportu zbiorowego, w szczególności w godzinach popołudniowych, • Zwiększenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie uwzględniające potrzeby mieszkańców. 	<p>Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p>Ukształtowana polityka przestrzenna poszczególnych obszarów.</p> <p>Zwiększenie jakości i dostępności przestrzeni publicznej.</p> <p>Zwiększenie dostępności przestrzennej i rozszerzenie systemu transportu publicznego oraz usprawnienie mobilności mieszkańców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czy opracowano Plan Ogólny (tak/nie) • liczba opracowanych/zaktualizowanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (szt.) • powierzchnia Gminy objęta dokumentami planistycznymi (ha lub %), • powierzchnia terenów przeznaczonych po zabudowę (ha), • powierzchnia wyznaczonych stref inwestycyjnych (ha), • liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.), • liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • liczba dostępnych kursów transportu zbiorowego w ciągu jednego dnia (szt.).

CEL STRATEGICZNY I:

Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
I.IV. Przestrzeń przyjazna środowisku	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacja do zmian klimatu poprzez wprowadzenie rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury m.in. utworzenie zbiorników retencyjnych/na deszczówkę, • Rozwój gospodarki niskoemisyjnej poprzez wdrażanie rozwiązań energooszczędnych w sektorze publicznym – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, • Rozwój systemu segregacji odpadów poprzez wprowadzenie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów w przestrzeni publicznej, • Rozwój odnawialnych źródeł energii i ich promocja wśród mieszkańców i przedsiębiorców, • Dalsze wsparcie informacyjne i finansowe odbiorców indywidualnych w zakresie wymiany źródeł ciepła, • Wyznaczenie obszarów pod lokalizację instalacji OZE, • Podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez edukację ekologiczną mieszkańców m.in. poprzez dystrybucję plakatów, informatorów, konkursy, wydarzenia promujące ekologię, • Montaż energooszczędnego oświetlenia ulicznego, w tym wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne. 	<p>Uodpornienie Gminy na skutki zmiany klimatu.</p> <p>Wzrost ilości energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł, a w konsekwencji zwiększenie samowystarczalności energetycznej Gminy, przeciwdziałanie wykluczeniu energetycznemu i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji prowadzenie przez społeczność bardziej zrównoważonego stylu życia.</p> <p>Poprawa działania systemu odbioru i segregacji odpadów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów z zastosowaniem rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.), • liczba budynków użyteczności publicznej pozyskujących energię elektryczną i ciepłą z ekologicznych źródeł ciepła (szt.), • liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.), • liczba zamontowanych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów (szt.), • liczba gospodarstw domowych wykorzystujących ekologiczne źródła ciepła (szt.), • liczba udzielonych dotacji na wymianę źródła ciepła (szt.), • liczba przeprowadzonych akcji edukacji ekologicznej (szt.), • liczba zamontowanych lub wymienionych punktów oświetlenia na energooszczędne (szt.).

GOSPODARKA

Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.

Gmina Bralin planuje dalszy rozwój gospodarczy bazując na utworzonej ofercie inwestycyjnej, opartej na inicjowaniu nowych stref działalności gospodarczej. Strefy te wyposażone będą w kompleksową infrastrukturę sieciową i techniczną, co ma na celu przyciągnięcie deweloperów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki.

W celu wzmocnienia sytuacji lokalnych przedsiębiorców na rynku, planowane będzie również stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i pszczelarstwa oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Działania te wpłyną pozytywnie również na wzmocnienie zrównoważonego i nowoczesnego rolnictwa oraz nowych gałęzi rolnictwa.

Gmina Bralin działać będzie także w aspekcie promocji elementów stanowiących potencjał turystyczny i rekreacyjny zarówno dla mieszkańców jak i przyjezdnych, zapewniając atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu i nie tylko. Aby odpowiednio wykorzystać powyższy potencjał, konieczne będą także działania infrastrukturalne. Ponadto ważne dla dalszego rozwoju turystyki i oferty rekreacyjnej w Gminie będzie nawiązanie współpracy i wsparcie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń czy promocja oferty produktów lokalnych. Równie ważne dla atrakcyjności turystycznej będzie przeprowadzenie prac renowacyjnych obiektów zabytkowych będących w zasobie gminnym i wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie oraz promocja Gminy na zewnątrz poprzez nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi, także zagranicznymi. Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego przynieść może wiele korzyści dla Gminy, również pod względem rozwoju gospodarczego.

CEL STRATEGICZNY II: Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie nowych stref działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych, • Podjęcie działań mających na celu wzrost kwalifikacji mieszkańców m.in. poprzez organizację wyjazdów studyjnych, • Wsparcie rozwoju pszczelarstwa jako produktu regionalnego, • Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw. 	<p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Gminy oraz przyciągnięcie nowych inwestorów i przedsiębiorców.</p> <p>Wzrost liczby działających przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy oraz wpływów do budżetu Gminy.</p> <p>Wzmocnienie pozycji na rynku małych i średnich przedsiębiorstw z Gminy, w szczególności podmiotów działających w sferze rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz pszczelarstwa.</p> <p>Wzmocnienie pozycji mieszkańców Gminy na rynku pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów przeznaczonych na strefę gospodarczą (ha), • liczba działających podmiotów gospodarczych (szt.), • udział dochodów z tytułu podatku CIT (%), • poziom bezrobocia na terenie Gminy (%), • liczba gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych (szt.), • liczba podmiotów zajmujących się pszczelarstwem (szt.).
II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz	<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o promocję istniejących terenów rekreacyjnych, m.in. zaplecza sportowego oraz gospodarstw agroturystycznych i obiektów zabytkowych, • Rozwój sieci dróg rowerowych wzdłuż dróg wyższego rzędu we współpracy z zarządem dróg powiatowych, wojewódzkich i GDDKiA, • Tworzenie nowych i promocja istniejących tras pieszych, rowerowych i konnych, • Opracowanie wspólnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami działającymi w tej dziedzinie, • Wsparcie i współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami tworzącymi ofertę rekreacji dla mieszkańców Gminy, • Promocja oferty produktów lokalnych, • Przeprowadzenie prac renowacyjnych obiektów zabytkowych i historycznych będących w zasobie gminnym oraz wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie, • Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi, w tym z gminami 	<p>Wzmocnienie roli Gminy Bralin jako celu turystycznego i zachęcenie turystów do odwiedzenia regionu.</p> <p>Zapewnienie i wypromowanie miejsc przyjaznych turystyce i rekreacji na terenie Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych akcji promocyjnych oferty turystycznej i rekreacyjnej w Gminie (szt.), • długość utworzonych dróg rowerowych wzdłuż dróg wyższego rzędu (m), • liczba nawiązanych współpracy z podmiotami NGO i gminami partnerskimi w aspekcie turystyki i rekreacji oraz rozwoju gospodarczego i promocji (szt.), • liczba obiektów zabytkowych i historycznych poddanych renowacji (szt.).

CEL STRATEGICZNY II:
Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
	zagranicznymi, w aspekcie rozwoju gospodarczego, oferty kulturalnej i turystycznej oraz promocji, <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca do życia, prowadzenia działalności i wypoczynku. 		

SPOŁECZNOŚĆ

Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.

Samorząd Gminy Bralin podejmie szereg działań mających na celu polepszenie jakości życia swoich mieszkańców, które w kolejnych latach będą dalej rozwijane i rozszerzane. Działania na rzecz społeczności skupiać się będą na aspektach usług społecznych, zdrowotnych i administracyjnych, jak również rozwoju i edukacji mieszkańców oraz zapewnieniu im bogatej oferty kulturalnej i sportowej.

W kwestii rozwoju usług społecznych i utrzymaniu ich na odpowiednim poziomie, Gmina Bralin planuje rozszerzenie oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – w szczególności ukierunkowanej na seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami, w tym osoby niesamodzielne, nie zapominając jednocześnie o innych użytkownikach swojej oferty. Dodatkowo planuje się również rozszerzenie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w tym z podmiotami medycznym, w celu rozszerzenia dostępnych dla mieszkańców usług medycznych oraz programów profilaktycznych i usług rehabilitacyjnych. Co więcej, w celu poprawy ogólnego przepływu informacji, samorząd gminny skupi się również na rozwoju oferowanych e-usług oraz usprawnieniu kanałów informacyjnych. Zwrócona zostanie również uwaga na zwiększenie dostępnego zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych oraz jego modernizacji.

Kolejnym z aspektów, na który Gmina zwróci szczególną uwagę w kolejnych latach, będzie zapewnienie wysokiej jakości edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców, poczynając od opieki nad najmłodszymi mieszkańcami w żłobkach i przedszkolach, przez edukację na poziomie podstawowym, aż do możliwości rozwoju dla osób dorosłych i uczestnictwa w zajęciach dla seniorów. Dodatkowo Gmina Bralin podejmie działania w celu zapewniania wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców oraz zapewnienie bogatej oferty zajęć pozaszkolnych. Dla mieszkańców planuje się również działania mające na celu kształtowanie postaw przedsiębiorczości, rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych czy wsparcie rozwoju wolontariatu oraz inicjatyw i oferty edukacyjnej dla seniorów, które razem stanowią będą potencjał do tworzenia dobrych warunków do rozwoju intelektualnego mieszkańców, ich integracji i aktywizacji, ale również bardziej dynamicznej i zrównoważonej gospodarki lokalnej.

W aspekcie oferty kulturalnej i sportowej w Gminie Bralin szczególnie dużą uwagę przykładana jest do wartości jaką jest współpraca samorządu z mieszkańcami i interesariuszami Gminy. Współpraca ta jest istotna, ponieważ sprzyja większej partycypacji obywateli w procesie decyzyjnym, wzmacnia poczucie wspólnoty lokalnej i prowadzi do efektywniejszych rozwiązań, które lepiej odpowiadają potrzebom mieszkańców. Mimo wszystko w Gminie brakuje podmiotu gminnej instytucji kultury. Z tego względu w ramach zaplanowanych działań w ww. aspekcie, planuje się utworzenie gminnej instytucji kultury oraz utworzenie spójnej oferty kulturalnej i sportowej, przy jednoczesnej dalszej współpracy z podmiotami pozarządowymi. Dodatkowo zaplanowano utworzenie oferty zajęć wakacyjnych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ponadto w celu dalszego rozwoju dostępu do oferty kulturalnej i sportowej, planuje się wsparcie działalności świetlic wiejskich oraz modernizację i rozbudowę obiektów sportowo-rekreacyjnych, a także organizację wydarzeń promujących nie tylko zdrowy styl życia i rozwój osobisty, ale również kultywowanie lokalnych tradycji i tożsamości dziedzictwa kulturowego.

CEL STRATEGICZNY III:
Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>III.1. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie i rozwój oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie, w tym m.in. zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, opieki dziennej nad osobami starszymi czy opieki wytchnieniowej oraz doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin, • Współpraca z podmiotami medycznymi w celu zwiększenia dostępności do usług medycznych i opiekuńczych, w tym m.in. punktu pobrań krwi i lekarzy specjalistów, • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla mieszkańców, • Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych, • Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych, • Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp. • Pomoc dla osób niesamodzielnych oraz starszych w zakresie organizacji dowozów do placówek specjalistycznych, • Zwiększenie i modernizacja zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych, • Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych, • Rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych. 	<p>Poprawa jakości życia społeczeństwa jako całości oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo.</p> <p>Poprawa zdrowia mieszkańców poprzez łatwy dostęp do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i medycznych.</p> <p>Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom, w tym umożliwienie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, rozwoju i usamodzielnienia.</p> <p>Zmniejszenie liczby osób uzależnionych wśród mieszkańców Gminy i pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej.</p> <p>Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnej oferty społecznej i medycznej.</p> <p>Umożliwienie wczesnego wykrywania chorób dzięki realizacji programów profilaktycznych i podnoszeniu świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia.</p> <p>Zwiększenie efektywności, dostępności i wygody usług cyfrowych oferowanych dla interesariuszy Urzędu Gminy oraz innych instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podejmowanych inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju Gminy (szt.), • liczba rodzin objęta usługami opiekuńczymi, opieką wytchnieniową czy opieką dzienną (szt.), • liczba zorganizowanych szkoleń kadry opiekunów i asystentów rodziny (szt.), • liczba nawiązanych współpracy z podmiotami zewnętrznymi w zakresie usług medycznych i opiekuńczych (szt.), • liczba realizowanych programów profilaktycznych (szt.), • liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych (szt.), • liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych (szt.), • liczba osób korzystających z usług dowozu do placówek specjalistycznych (os.), • liczba utworzonych lub zmodernizowanych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.), • liczba zorganizowanych wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych (szt.) • liczba realizowanych e-usług

CEL STRATEGICZNY III:
Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych i w systemie nauczania oraz poprzez aktywne uczestnictwo w projektach oświatowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł, • Utworzenie i kontynuacja w wybranych placówkach nauczania podstawowego klas kierunkowych i specjalistycznych np. językowych i sportowych, • Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli, • Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców, • Wsparcie uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami, • Zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanie infrastruktury do zwiększonej liczby dzieci w placówkach, • Zapewnienie szerokiej oferty dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, pozwalających rozwijać ich pasje i zainteresowania, • Kształtowanie postaw przedsiębiorczości m.in. poprzez włączenie mieszkańców w zajęcia z doradztwa zawodowego, • Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu, • Wsparcie inicjatyw i współtworzenie oferty edukacji i możliwości rozwoju dla seniorów, • Rozwój wolontariatu na rzecz kształtowania postaw liderek i obywatelskich. 	<p>Umożliwienie społeczeństwu zrównoważonego rozwoju edukacji na każdym etapie życia.</p> <p>Nawiązanie kontaktów z innymi szkołami, instytucjami edukacyjnymi i ekspertami z różnych krajów poprzez udział w projektach unijnych oraz podniesienie standardów nauczania poprzez wymianę doświadczeń, informacji i dobrych praktyk oraz rozwój kompetencji nauczycieli.</p> <p>Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz kondycji fizycznej dzieci i młodzieży dzięki wyposażeniu placówek oświatowych w nowoczesną i bezpieczną bazę dydaktyczną i sportową oraz zapewnienie dostępu do klas kierunkowych i specjalistycznych.</p> <p>Zapewnienie łatwo dostępnej i utrzymanej na odpowiednim poziomie opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy.</p> <p>Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanej do zainteresowań dzieci i młodzieży, umożliwiającej dodatkowy rozwój.</p> <p>Umożliwienie dalszego rozwoju poza podstawą programową uczniów szczególnie uzdolnionych oraz wyrównywania szans dla uczniów mierzących się z trudnościami.</p> <p>Rozwijanie podstaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców Gminy.</p> <p>Zapewnienie umiejętności w posługiwaniu się nowoczesnymi technologiami oraz bezpiecznego funkcjonowania przy wykorzystywaniu</p>	<p>(szt.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych szkół (szt.), • liczba wyposażonych obiektów szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych (szt.), • liczba zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli (szt.), • liczba funkcjonujących klas kierunkowych i specjalistycznych (szt.), • liczba rodzin objęta wsparciem psychologiczno-pedagogicznym (szt.), • liczba uczniów z trudnościami w nauce objętych systemem wsparcia (os.), • liczba uczniów uzdolnionych objętych systemem wsparcia (os.), • liczba dostępnych miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.), • liczba oferowanych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży (szt.), • liczba odbywających się zajęć doradztwa zawodowego (szt.), • liczba odbywających się zajęć podnoszących kompetencje cyfrowe (szt.), • liczba inicjatyw edukacyjnych i rozwojowych

CEL STRATEGICZNY III: Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
		współczesnych narzędzi cyfrowych wśród dzieci i dorosłych. Zapewnienie bogatej oferty skierowanej dla osób starszych, w tym edukacyjnej i integracyjnej.	dla seniorów wsparta przez Gminę, • liczba podejmowanych inicjatyw wolontariackich (szt.).
III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie gminnej instytucji kultury, • Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja cyklicznych zajęć, wydarzeń i imprez, • Utworzenie spójnej oferty kulturalnej i sportowej dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży w zakresie zajęć w okresie wakacyjnym, • Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych, • Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej, • Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej, • Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej, • Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne, • Kulturowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców, 	<p>Szeroka, spójna oferta kulturalna i sportowa dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy.</p> <p>Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz budowanie spójnej, zintegrowanej i rozwijającej się społeczności.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i rozwoju sportu.</p> <p>Zapewnienie ciekawej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym.</p> <p>Zachęcenie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach oraz promowanie lokalnej kultury i miejsc spotkań.</p> <p>Osiągnięcie ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie działalności na rzecz dobra mieszkańców Gminy.</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom poczucia identyfikacji i silnej przynależności do swojej małej ojczyzny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działających gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za działania kulturalne i sportowe (szt.), • liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych (szt.), • liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem Gminy w zakresie działań kulturalnych i sportowych (szt.), • liczba NGO współpracujących z samorządem w zakresie działań kulturalnych i sportowych (szt.), • liczba odbywających się w roku wydarzeń kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się w roku wydarzeń sportowych (szt.), • liczba wydarzeń organizowanych w świetlicach wiejskich (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Bralin oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Bralin to gmina wiejska położona w powiecie kępińskim, w południowej części województwa wielkopolskiego. Bezpośrednio sąsiaduje z 5 gminami – jedną powiatu ostrzeszowskiego (gmina Kobyla Góra) oraz czterema powiatu kępińskiego (gminy: Kępno, Baranów, Rychtal oraz Perzów). Całkowita powierzchnia Gminy Bralin wynosi ok. 85 km².

Sieć dróg w Gminie tworzą: droga ekspresowa S8, droga wojewódzka nr 482 oraz rozbudowane sieci dróg powiatowych i gminnych oraz wewnętrznych. Ponadto przez Gminę przebiega linia kolejowa nr 181 Herby Nowe – Oleśnica. Obecnie linia ta obsługuje transport towarowy. Przemieszczanie się mieszkańców wewnątrz granic administracyjnych Gminy w dużej mierze umożliwia więc rozbudowana sieć dróg.

Sieć osadniczą tworzy 12 wsi (z 13 wyodrębnionymi częściami wsi) oraz 2 osady leśne podzielone pomiędzy 12 jednostek pomocniczych – sołectw. Z uwagi na swoje położenie w Gminie obserwuje się rozwój miejscowości w sąsiedztwie drogi ekspresowej oraz wschodniej granicy Gminy – w sąsiedztwie miejskiego ośrodka lokalnego jakim jest Kępno, będące stolicą powiatu. W miejscowościach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, występują jednak także pojedyncze obiekty wchodzące w skład zabudowy wielorodzinnej. Ponadto w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej dostrzec można nagromadzenie terenów zabudowy przemysłowo-składowej i pojedyncze obszary zabudowy handlowo-usługowej. Pojedyncze obszary zabudowy przemysłowo-składowej znajdują się również w południowej części Gminy – w m. Mnichowice i Nowa Wieś Książęca. W Gminie nie wyznaczono jednak stref inwestycyjnych, które charakteryzowałyby się nagromadzeniem zabudowy o jednorodnych funkcjach przemysłowych, co skutkuje rozmieszczeniem takich obiektów w sąsiedztwie budynków mieszkalnych.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy znacząco przeważają grunty orne. Z tego względu główną funkcją terenów niezabudowanych jest rolnictwo. Ponadto w północnej części Gminy występuje znaczące nagromadzenie lasów i zadrzewień, natomiast w centralnej części nagromadzenie łąk i terenów trawiastych. Warto podkreślić, że tereny zalesione znajdujące się w północnej części Gminy oraz tereny rolne i zabudowane w sąsiedztwie m. Mielęcina, wchodzi w skład obszarów należących do korytarza ekologicznego Dolina Baryczy – północ. Choć nie jest to forma ochrony przyrody, korytarze ekologiczne pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Spośród grupy form ochrony przyrody, w Gminie Bralin znajdują się jedynie 3 Pomniki Przyrody – 2 w Bralinie oraz 1 w Chojęcinie. Ponadto poza granicami Gminy Bralin, w jej bezpośrednim sąsiedztwie na północny-zachód, mieści się Obszar Ochrony Przyrody „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska” podnosząc walory przyrodnicze i krajobrazowe przestrzeni, jednocześnie nie ograniczając możliwości inwestycyjnych ani nie stanowiąc znaczących barier rozwojowych dla Gminy Bralin.

Na obszarze Gminy występuje rozbudowany system niewielkich cieków wodnych, które jednak nie generują zagrożenia powodziowego. W Gminie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% ani obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego lub wystąpienia zjawiska ekstremalnego.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023, poz. 335), na terenie Gminy Bralin częściowo zlokalizowane są jednolite części wód powierzchniowych rzecznych: Niesób do Dopływu z Krążkowych (PLRW60001618423), Niesób od Dopływu z Krążkowych do ujścia (PLRW60001018429), a także jednolita część wód podziemnych (PLGW600081).

Zlokalizowane na terenie Gminy Bralin jednolite części wód powierzchniowych rzecznych charakteryzują się złym stanem wód, w związku z czym zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych. Wszystkie wskazane jednolite części wód powierzchniowych rzecznych posiadają derogacje od osiągnięcia celów środowiskowych. Dla wszystkich wskazanych jednolitych części wód powierzchniowych ustalono odstępstwo od art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającej na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegającej na złagodzeniu celów środowiskowych, jakim jest ustalenie mniej rygorystycznych celów. Z kolei zlokalizowana na terenie Gminy jednolita część wód podziemnych odznacza się dobrym stanem chemicznym i ilościowym, w związku z czym nie jest zagrożona pod względem ilościowym oraz chemicznym i nie posiada ustalonych derogacji.

Z terenem Gminy Bralin nie są związane jednolite części wód powierzchniowych jeziornych, w tym w układzie zlewniowym.

Ponadto Gmina Bralin położona jest:

- w całości na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- nieznacznie wzdłuż zachodniej granicy na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy rolniczej, w pozostałej części na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w całości na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu, część Gminy Bralin klasyfikuje się nieznacznie wzdłuż zachodniej granicy jako obszar umiarkowanie zagrożony suszą, a w pozostałej części jako obszar ekstremalnie zagrożony suszą.

W związku z tym, wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów i planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego – Wielkopolska 2020+, na terenie Gminy Bralin znajdują się złoża kruszywa naturalnego: w sąsiedztwie m. Chojęcina o numerze 9692, m. Mielęcina o nr 16095, przy m. Tabor Mały o nr 15808, a także dwa przy m. Nowa Wieś Książęca o nr 4276 i nr 19027 oraz przy m. Weronikopolu o nr 5747 i 7768.

Na terenie Gminy Bralin usytuowana jest również ponadlokalna infrastruktura techniczna służąca zaopatrzeniu w energię. Są to:

- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji GPZ Kępno – GPZ Syców, przecinająca Gminę w kierunku wschód-zachód na południe od m. Bralin,
- gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500 relacji Odolanów – Komorzno (Szopienice) oraz Odolanów – Komorzno (Tworóg).

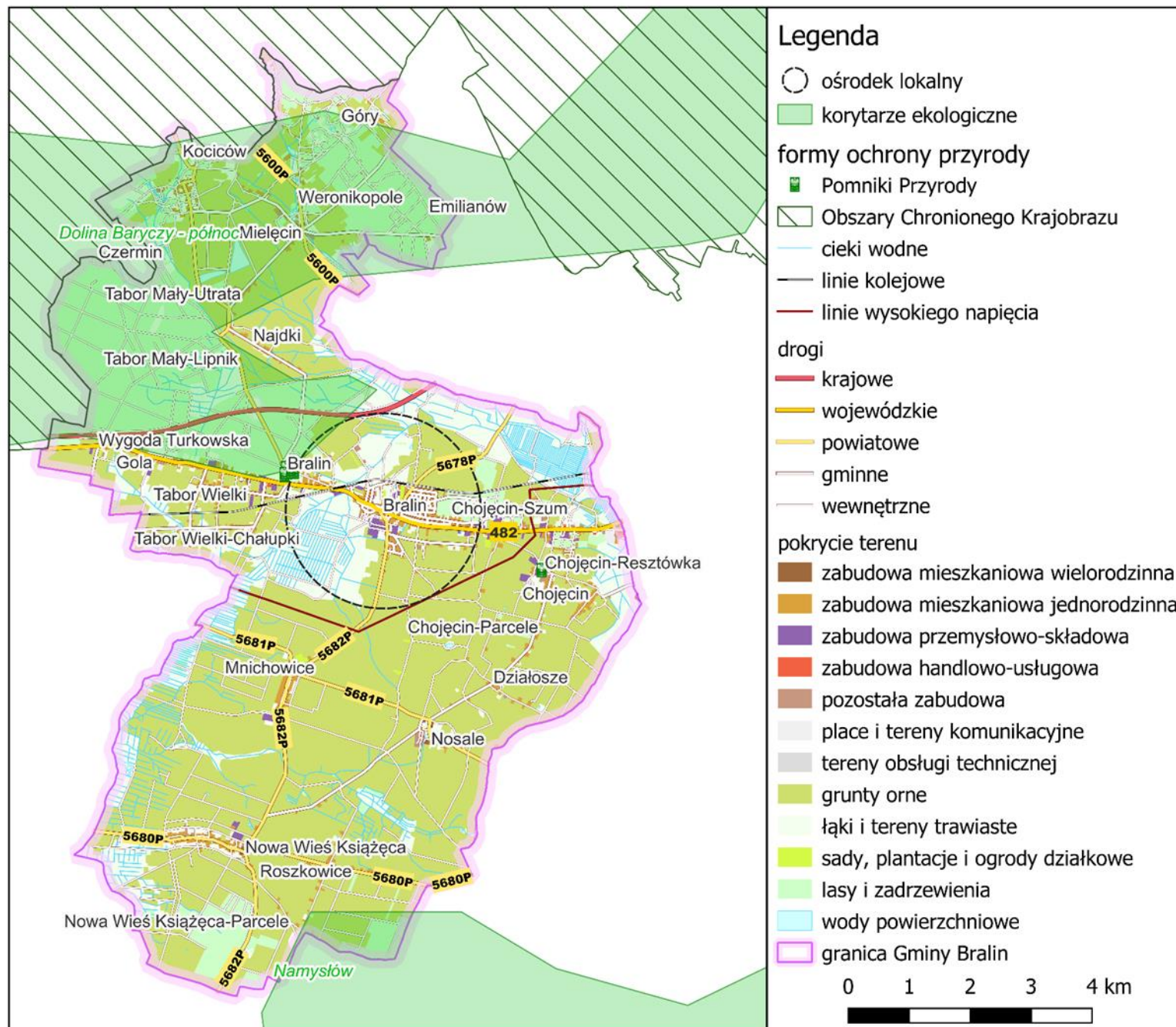
W aspekcie lokalizacji obiektów kulturalnych i sportowych wyróżnia się przede wszystkim miejscowość Bralin – z uwagi na lokalizację Biblioteki Publicznej, Klubu Senior+, hali sportowej oraz Świetlicy Profilaktyczno-Środowiskowej „Tęcza”.

W aspekcie lokalizacji obiektów zabytkowych wpływających pozytywnie na potencjał turystyczny Gminy należy wskazać obiekty sakralne:

- W m. Bralin:
  - kościół par. pw. św. Anny, 1627, nr rej.: kl.III-885/21/61 z 27.12.1961,
  - kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Półku”, 1711, nr rej.:606/A z 31.12.1990,
  - kościół ewangelicki, ob. rzym. kat. fil., ul. 3 Maja, 1875, nr rej.:287/Wlkp/A z 14.03.2006
- W m. Mnichowice:
  - kościół fil. pw. św. Katarzyny, 1802, nr rej.: 679/A z 14.07.1969,

- W m. Nowa Wieś Książęca:
  - kościół par. pw. Świętej Trójcy, mur.-drewn., 1804, nr rej.: 680/A z 14.07.1969.

Ryc. 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w Gminie Bralin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami w poszczególnych miejscowościach.

Ostatnia zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin miała miejsce w grudniu 2014 roku (na podstawie Uchwały Nr II/4/2014 Rady Gminy Bralin z dnia 15.12.2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bralin dla obszaru dz. ew. nr 52/3 i 52/4 położonych w miejscowości Gola).

W „Studium” określono następujące główne cele polityki przestrzennej:

- Racjonalizacja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy poprzez właściwe wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych;
- Rozwój infrastruktury technicznej poprzez rozbudowę i modernizację systemu komunikacyjnego oraz uzbrojenia technicznego w gminie;
- Ochrona i podniesienie walorów środowiska przyrodniczego gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony;
- Ochrona i podniesienie walorów środowiska kulturowego gminy poprzez tworzenie różnych form ochrony oraz prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- Utrzymanie produkcji rolniczej na obszarze gminy poprzez wykorzystanie i ochronę kompleksów najlepszych gleb;
- Rozwój regionalny poprzez uwzględnienie zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój rynku pracy – tworzenie stref aktywności gospodarczej;
- Zwiększenie wpływów do budżetu gminy poprzez tworzenie dogodnych warunków do inwestowania.

Największy rozwój terenów mieszkaniowych przewiduje się w miejscowościach Bralin, Chojećin oraz Tabor Wielki. W obrębie pozostałych miejscowości, w „Studium” zarezerwowano tereny pod zabudowę mieszkalną w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, zabezpieczając możliwość rozwoju w poszczególnych jednostkach osadniczych. Gmina Bralin, z uwagi na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Kępno, staje się atrakcyjnym miejscem dla rozwoju podmiejskich osiedli mieszkaniowych. Największy rozwój funkcji mieszkaniowej przewiduje się w centralnej części gminy (wsie: Chojećin i Bralin), gdzie istnieje największe zainteresowanie inwestorów nowymi terenami budowlanymi. W pozostałych miejscowościach nową zabudowę lokalizuje się głównie w pobliżu terenów zainwestowanych, w formie uzupełnienia istniejącej tkanki osadniczej, w terenach fizjograficznie przydatnych do zabudowy. W procesie kształtowania struktury przestrzennej dąży się do ograniczenia rozproszenia zabudowy poprzez jej koncentrację i uzupełnianie ciągów zabudowy. Jest to czynnik sprzyjający procesowi uzbrajania nowych terenów w media, minimalizowania kosztów uzbrojenia oraz tworzenia czytelnych układów urbanistycznych pozostających w zgodzie z wymogami zachowania ładu przestrzennego.

Dla zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego gminy, w „Studium” wyznaczono tereny przeznaczone pod usługową i produkcyjną działalność gospodarczą. Największy rozwój terenów aktywności gospodarczej przewiduje się w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej w miejscowościach: Bralin, Chojećin, Gola oraz Tabor Wielki. Ponadto, w obrębie miejscowości: Tabor Mały, Mnichowice, Nowa Wieś Książęca oraz Chojećin Parcele zabezpieczono możliwość rozwoju terenów aktywności gospodarczej w niezbędnym zakresie wynikającym z zapotrzebowania oraz zainteresowania inwestorów. W miejscowościach Chojećin Parcele, Nowa Wieś Książęca, Weronikopole i Czermin, wyznaczono tereny powierzchniowej eksploatacji kruszyw. W południowej części gminy wyznaczono obszary potencjalnej

możliwości lokalizacji obiektów energetyki wiatrowej. W miejscowości Gola wyznaczono teren przeznaczony dla lokalizacji obiektów związanych z produkcją energii elektrycznej o mocy przekraczającej 100kW, pozyskiwanej z energii słonecznej. W zakresie aktywności gospodarczej zakłada się dalszy rozwój inwestycji komercyjnych opartych na działalności usługowej i produkcyjnej. Głównym czynnikiem rozwoju gospodarczego gminy jest stosunkowo dobre położenie względem szlaków komunikacyjnych (przebiegająca przez obszar gminy droga wojewódzka, istniejący przebieg drogi ekspresowej, dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych). Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, zakłada się prowadzenie perspektywicznej polityki przestrzenno-gospodarczej polegającej na opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sprzyjających ograniczeniu lokalizacji chaotycznej zabudowy.

W zakresie infrastruktury społecznej na terenie gminy przewiduje się dalszy rozwój usług publicznych oraz terenów sportu i rekreacji. Rozwój tejsze infrastruktury dopuszcza się na terenach mieszkaniowych oraz na terenach aktywności gospodarczej.

Rozwój infrastruktury technicznej w gminie Bralin oparty będzie na modernizacji, wymianie i rozbudowie istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej. Ponadto, zakłada się także sukcesywny rozwój nowych obiektów, urządzeń i sieci uzbrojenia technicznego zarówno w terenach wskazanych na „Rysunku Studium” jako tereny projektowanych urządzeń infrastruktury technicznej, jak i w pozostałych terenach inwestycyjnych.

W zakresie zaopatrzenia w wodę, w „Studium” zakłada się utrzymanie istniejącego dotychczasowego sposobu zaopatrzenia obiektów w wodę poprzez dwa komunalne systemy wodociągowe zasilane ze studni głębinowych zlokalizowanych w miejscowości Bralin oraz Nowa Wieś Książęca. Z uwagi na stopień zwodociągowania gminy (wszystkie miejscowości na terenie gminy Bralin wyposażone są w sieć wodociągową), w zakresie rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę przewiduje się w szczególności sukcesywne uzbrajanie nowych terenów inwestycyjnych w poszczególnych miejscowościach, w miarę rozwoju zabudowy. Nowe odcinki sieci wodociągowej winny być dostosowane do wymagań określonych w przepisach odrębnych w zakresie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę.

W zakresie odprowadzania ścieków w „Studium” przewiduje się docelowo całkowite skanalizowanie miejscowości: Bralin, Gola, Chojećin-Szum, Mnichowice, Nowa Wieś Książęca, Tabor Wielki oraz Tabor Mały, z podłączeniem budynków do gminnego systemu kanalizacyjnego. Docelowo zakłada się realizację kolektora kanalizacji sanitarnej odprowadzającego ścieki z obszaru gminy Bralin do systemu kanalizacji sanitarnej sąsiedniej gminy Kępno podłączonego do oczyszczalni ścieków w miejscowości Baranów.

Do czasu zakończenia realizacji pełnego systemu kanalizacji sanitarnej, a także w przypadku miejscowości nie objętych planem rozwoju sieci kanalizacyjnej, zakłada się stosowanie bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz ich wywóz przez wyspecjalizowane służby do gminnej oczyszczalni. Ponadto w miejscowościach nie objętych planem rozwoju sieci kanalizacyjnej dopuszcza się realizację indywidualnych, w tym przydomowych oczyszczalni ścieków. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, zakłada się zachowanie dotychczasowego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną za pośrednictwem istniejących i planowanych linii energetycznych średniego i niskiego napięcia. Zakłada się sukcesywne uzbrajanie w energię elektryczną terenów przeznaczonych pod zabudowę, w miarę rozwoju nowych obszarów inwestycyjnych. Zasilanie projektowanego zainwestowania odbywać się będzie z istniejących oraz projektowanych sieci i stacji transformatorowych, na warunkach określonych przez zarządcę sieci. Dopuszcza się rozbudowę sieci elektroenergetycznej w formie linii napowietrznych, kablowych lub napowietrzno-kablowych oraz budowę stacji transformatorowych. Projektowane oraz modernizowane sieci elektroenergetyczne należy w miarę możliwości prowadzić wzdłuż układów komunikacyjnych. Aktywizacja nowych terenów inwestycyjnych winna uwzględniać dostęp terenów do sieci elektroenergetycznej oraz możliwość zasilania nowych odbiorców. Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy rezerwować miejsca pod nowe stacje transformatorowe oraz linie średniego napięcia, z uwzględnieniem powiązań z istniejącymi liniami energetycznymi.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło, w „Studium” przewiduje się utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń. Docelowo przewiduje się modernizację lokalnych źródeł ciepła poprzez sukcesywną eliminację przestarzałych instalacji grzewczych na korzyść rozwiązań nowoczesnych w tym wykorzystujących energię odnawialną. W nowopowstających obiektach należy stosować paliwa charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi takimi jak: paliwa płynne, gazowe i stałe (biomasa, drewno) oraz alternatywne źródła energii. Na obszarze gminy, na terenach przeznaczonych pod zabudowę, dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło, pod warunkiem spełnienia wymogów w zakresie ochrony powietrza.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w „Studium” przewiduje się wprowadzanie odpowiednich ustaleń wprowadzających konieczność stosowania niskoemisyjnych źródeł ciepła dla potrzeb ogrzewania nowych obiektów. W zakresie zaopatrzenia w gaz, zakłada się możliwość rozwoju sieci gazowej średniego ciśnienia oraz zaopatrzenie w gaz ziemny z sieci, zgodnie z obowiązującym prawem energetycznym po każdorazowym uzgodnieniu z operatorem systemu dystrybucyjnego w uzależnieniu od szczegółowych warunków technicznych i ekonomicznych uzasadniających rozbudowę sieci gazowej. Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy formułować ustalenia dotyczące lokalizowania projektowanej sieci gazowej w miarę możliwości w pasach drogowych oraz przewidujące możliwość realizacji stacji gazowych. Należy uwzględniać strefy bezpieczeństwa od gazociągów zgodnie z obowiązującymi przepisami. W obrębie stref bezpieczeństwa należy zabezpieczać możliwość konserwacji gazociągów, wykluczać możliwość lokalizacji określonych rodzajów budynków i wprowadzać zakaz zagospodarowania terenu mogącego stanowić zagrożenie dla sieci gazowej.

Na obszarze gminy Bralin zakłada się sukcesywny rozwój kablowych oraz bezprzewodowych systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia technicznej i przestrzennej dostępności do systemów infrastruktury telekomunikacyjnej, stosownie do wzrostu zapotrzebowania.

Główne cele polityki przestrzennej w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej i gospodarki leśnej winny obejmować:

- ochronę zwartych kompleksów gruntów III klasy przed przeznaczeniem na cele nierolnicze,
- ograniczenie przeznaczenia gruntów IV klasy na cele nierolnicze,
- ochronę kompleksów gleb pochodzenia organicznego,
- ochronę terenów rolniczych przed chaotyczną i rozproszoną zabudową,
- doskonalenie struktury obszarowej gospodarstw poprzez zmniejszanie liczby gospodarstw nieefektywnych,
- wykorzystanie potencjału rolnego poprzez właściwy dobór struktury użytkowania gruntów,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych o standardach ekologicznych,
- zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzenie obudowy biologicznej wzdłuż cieków wodnych,
- zagospodarowanie lasów dla celów rekreacyjnych,
- wprowadzanie dolesień w terenach przylegających do istniejących kompleksów leśnych oraz na glebach o najsłabszych walorach rolniczych.

Określa się również następujące ogólne kierunki ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu:

- Zachowanie obiektów o wartościach kulturowych poprzez ich konserwację, rewaloryzację, adaptację do współczesnych potrzeb i wymogów;
- Rozszerzenie zakresu ochrony poprzez ustanowienie obszarów ochrony konserwatorskiej do uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego;

- Waloryzacja oraz przekształcanie obiektów dysharmonijnych i obszarów zdegradowanych w oparciu o przepisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Kontynuacja rozwoju budownictwa w oparciu o walory kulturowe na zasadzie kontynuacji cech przestrzennych – kształtowanie skali i formy nowej zabudowy w nawiązaniu do historycznej, jako jej twórczej interpretacji;
- Zachowanie, w miarę możliwości bez przekształceń, krajobrazu otwartego.

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW). Zgodnie z jego zapisami, Gmina Bralin została zaklasyfikowana do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

Dla realizacji celu kluczowego Obszaru zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Dla każdego z wymienionych celów, plan określa zasady zagospodarowania. Wśród najważniejszych należy wymienić przede wszystkim przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, rewitalizację i ochronę obszarów o wysokich walorach historyczno-kulturowych oraz ich efektywne wykorzystanie (np. dla celów turystyki), ochronę najlepszych gleb i poprawę bilansu wodnego, modernizację sieci drogowej i kolejowej, rozwój transportu zbiorowego oraz poprawę dostępności sieci infrastruktury technicznej.

Ponadto Gmina zakwalifikowana została do części obszarów spośród grupy pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym tj. do następujących obszarów terytorializacji polityki rozwoju:

- Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszary cenne przyrodniczo,
- Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Dodatkowo w grupie komunikacji kolejowej i modernizacji linii kolejowych ujętych w PZPWW znajduje się inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – Przywrócenie do eksploatacji linii kolejowej nr 181 na odcinku Kępno – Oleśnica.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Bralin. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)* oraz *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku*. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym*. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Natomiast w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku* wyznaczone cele strategiczne brzmią następująco:

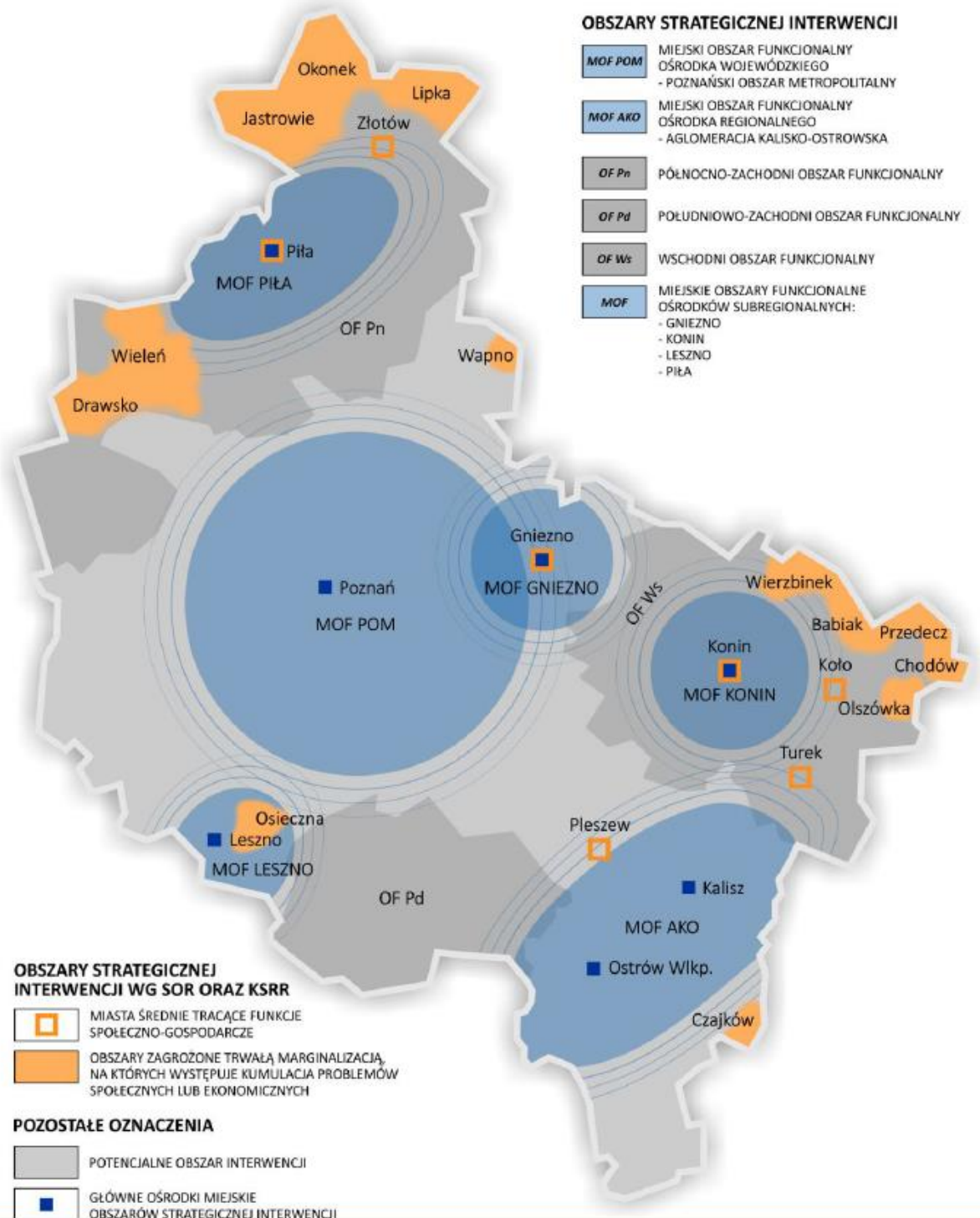
1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku nie klasyfikuje Gminy Bralin do żadnego z obszarów strategicznej interwencji.

Szczegółowe wytyczne zawarte zostały w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania*. Poniższa mapa przedstawia zasięg obszarów strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim.

Ryc. 8. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Cele	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<p>II. Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.</p> <p>II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały</p> <p>II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz</p> <p>III. Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.</p> <p>III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców</p>
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<p>I. Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.</p> <p>I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana</p> <p>II. Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.</p> <p>II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały</p> <p>II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz</p> <p>III. Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.</p> <p>III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca</p> <p>III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców</p> <p>III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<p>I. Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.</p> <p>I.I. Przestrzeń bezpieczna</p> <p>I.II. Infrastruktura techniczna – zmodernizowana i rozbudowana</p> <p>I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana</p> <p>I.IV. Przestrzeń przyjazna środowisku</p>

Cele	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<p>III. Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.</p> <p>III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca</p>

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

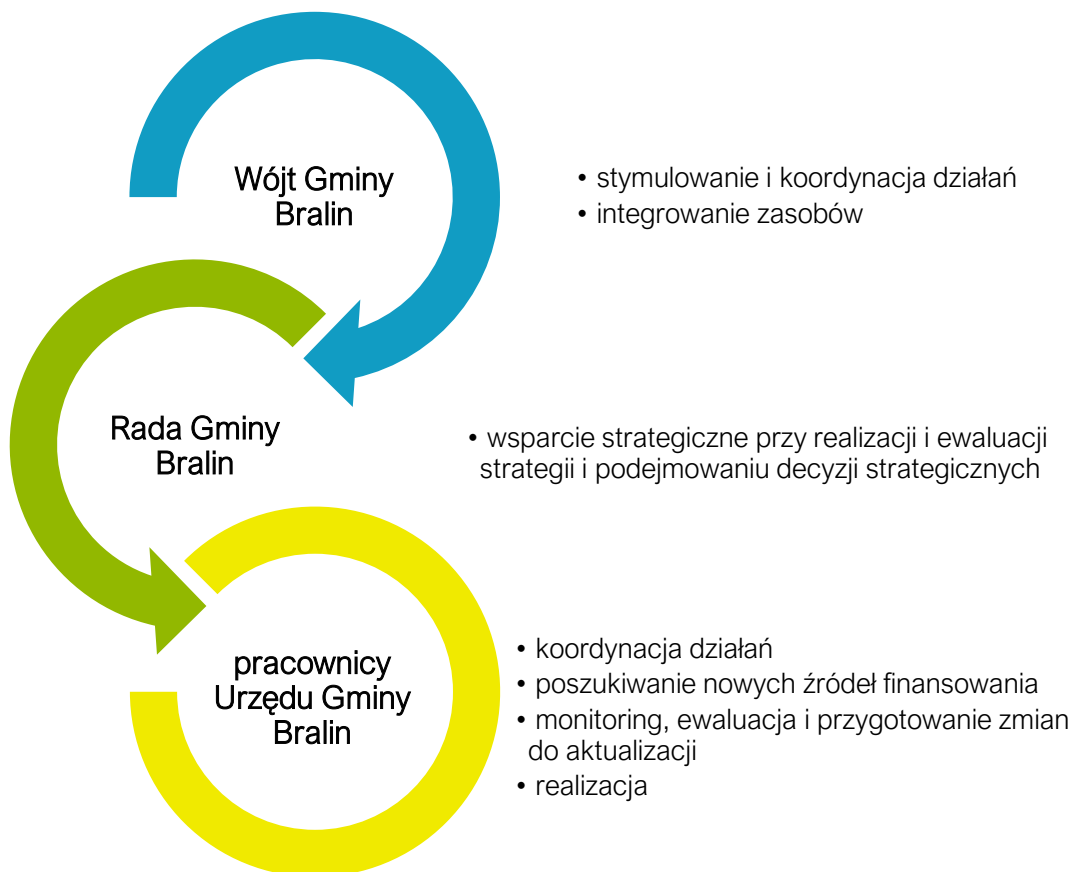
Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2029. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni.

W procesie wdrażania zaangażowane będą różne podmioty, włączając w to sektor publiczny (takie jak władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy oraz inne jednostki samorządu terytorialnego), a także sektor prywatny i społeczny (obejmujący partnerów społeczno-gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób).

Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Bralin, Rada Gminy Bralin oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Bralin będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z partnerami społeczno-gospodarczymi, podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, działającymi na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnymi za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji i innymi zainteresowanymi osobami, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Wpływie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze, wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Wśród wspomnianych interesariuszy, uczestniczących w pracach nad dokumentem oraz wskazanych jako potencjalni partnerzy w realizacji przedsięwzięć wyróżnić można: Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej, ARTwarium, Uczniowski Klub Sportowy Sport Bralin, Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Bralin, Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" Bralin oraz OSP i KGW z terenu Gminy Bralin.

Dodatkowo Gmina Bralin będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jego otoczenia (w szczególności z terenu powiatu kępińskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, wszystkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców – bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności, m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy. Dzięki temu, przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 4 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2024 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Bralin). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Bralin oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Bralin będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Bralin na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027” oraz programu na przyszłą perspektywę finansową;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie wielkopolskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFSD** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych referatów Urzędu Gminy Bralin oraz jednostek organizacyjnych Gminy Bralin.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, Wiejskim Obszarem Funkcjonalnym oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2029 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2024-2039.

W analizowanych latach łączne dochody wyniosą ponad 733 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych prawie 124 mln zł a podatku od nieruchomości prawie 105,5 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast około 699 mln zł.

Tabela 8. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii (zł)

Lata	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2024	48 046 088,57	7 574 461,00	7 935 067,00	49 771 088,57
2025	45 011 788,00	7 885 014,00	8 260 405,00	43 711 788,00
2026	38 468 453,00	8 129 449,00	8 516 478,00	36 968 453,00
2027	39 430 164,00	8 332 685,00	8 729 390,00	37 830 164,00
2028	40 534 208,00	8 566 000,00	8 973 813,00	38 834 208,0
2029	41 588 097,00	8 788 716,00	9 207 132,00	39 588 097,00
Ogółem	253 078 798,57	49 276 325,00	51 622 285,00	246 703 798,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LXXXII/415/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bralin na lata 2024-2039.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2029 wyniesie około 24,5 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1:
Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Bralin

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Bralin

**GMINA
BRALIN**

**GMINA
BRALIN**

BRALIN

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	62
1.1. Informacje ogólne	62
1.2. Transport i łączność	64
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	67
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne	70
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	73
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	73
2.2. Infrastruktura i środowisko	78
<i>Urządzenia sieciowe</i>	78
<i>Gospodarka odpadami</i>	79
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	81
2.3. Stan finansów samorządowych	82
<i>Wykonanie budżetu</i>	82
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	84
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	88
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	90
3.1. Demografia	90
3.2. Kapitał społeczny	96
<i>Przedszkola i żłobki</i>	96
<i>Szkoły</i>	97
<i>Kultura i sport</i>	101
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	103
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	104
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	108
CZĘŚĆ 4: POTENCJAŁ ENDOGENICZNY GMINY	111

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

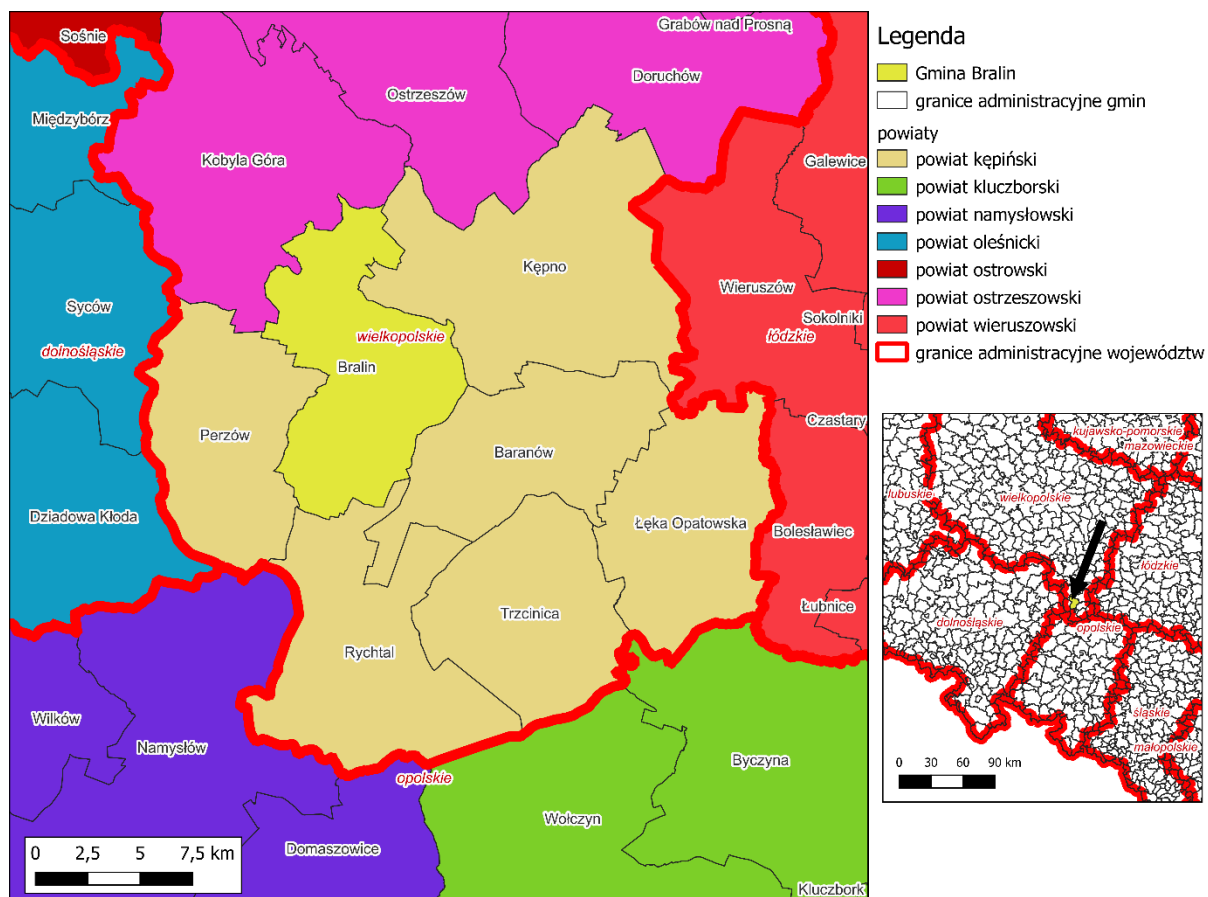
1.1. Informacje ogólne

Gmina Bralin, będąca gminą wiejską, położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego. Wchodzi w skład powiatu kępińskiego. Gmina graniczy z 5 gminami:

- od północy z gminą Kobyła Góra (pow. ostrzeszowski)
- od wschodu z gminami: Kępno (pow. kępiński), Baranów (pow. kępiński),
- od południa z gminą Rychtal (pow. kępiński),
- od zachodu z gminą Perzów (pow. kępiński).

Według danych GUS z 2022 r. w Gminie zameldowanych było **6 060 mieszkańców**, a Bralin był tym samym trzecią najbardziej zaludnioną gminą w całym powiecie. Wskaźnik gęstości zaludnienia plasował się na poziomie 71 os./km², przy całkowitej powierzchni Gminy wynoszącej ok. **85 km²**, co stanowi 11% powierzchni całego powiatu kępińskiego oraz niecałe 0,3% województwa wielkopolskiego. Również pod względem powierzchni Gmina jest **trzecią największą gminą powiatu**. Siedzibą Gminy jest miejscowość Bralin, która pełni jednocześnie funkcję ośrodka lokalnego tj. centrum administracyjnego, ale również ośrodka oświatowego oraz usługowego. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku liczba ludności we wsi Bralin wynosiła 2 841 os. Obszar Gminy podzielony został na jednostki pomocnicze tj. następujące 12 sołectw: Bralin, Chojećin, Chojećin-Parcele, Czermin, Działosze, Gola, Mnichowice, Nosale, Nowa Wieś Książęca, Tabor Mały, Tabor Wielki, Weronikopole.

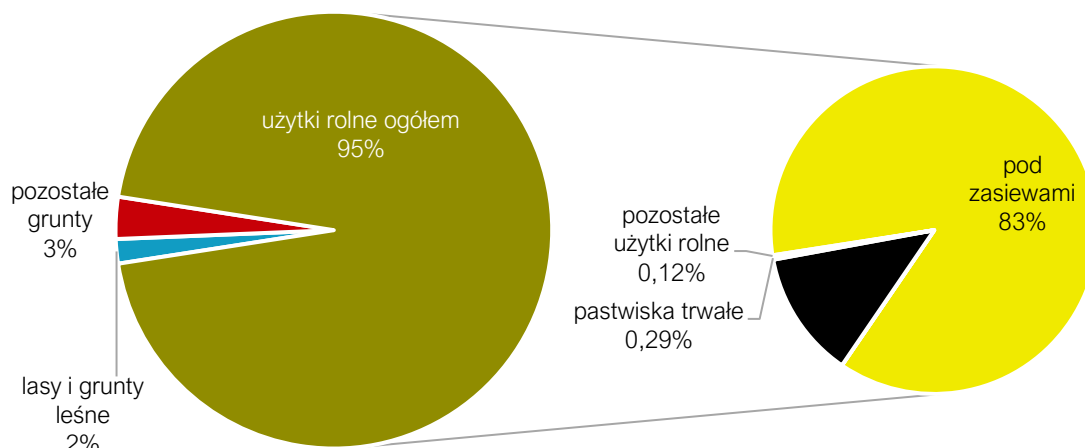
Ryc. 9. Położenie Gminy Bralin na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Według danych pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 roku, spośród użytkowanych gruntów największy udział posiadają użytki rolne ogółem, spośród których zdecydowana większość znajduje się pod zasiewami. W Gminie występują również łąki trwałe oraz niewielkie powierzchnie przeznaczone pod pastwiska. W rejonie Białej Widawy i Szumnej Wody występują duże kompleksy łąk. Ponadto na terenie Gminy znajdują się dwa zwarte kompleksy leśne, jeden w północno-zachodniej, a drugi w północno-wschodniej części Gminy.

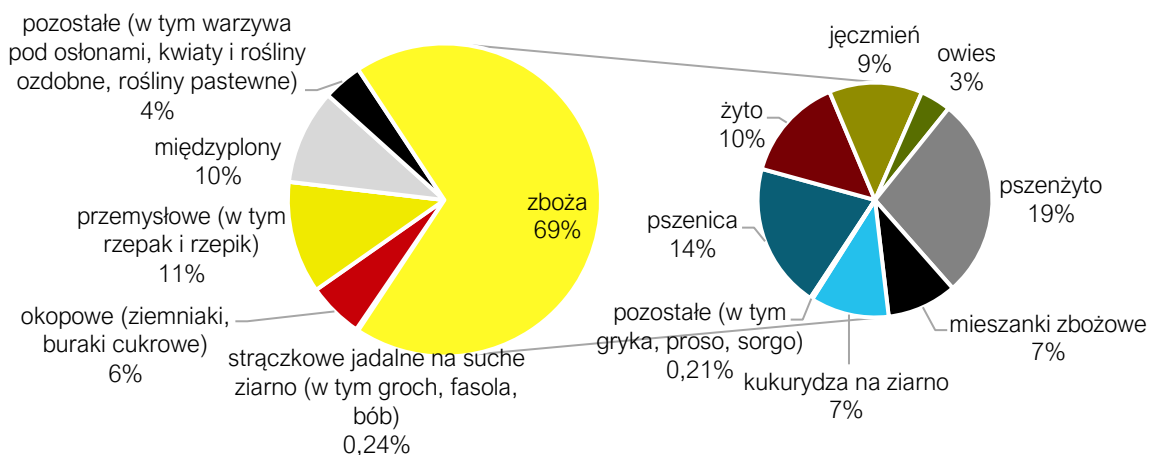
Ryc. 10. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Bralin w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Na gruntach przeznaczonych pod zasiew dominują zboża, stanowiąc 69% wszystkich zasiewów w Gminie Bralin w 2020 roku. W grupie zbóż, którymi zostają obsadzone pola znajduje się m.in. pszenżyto, pszenica, żyto, jęczmień, mieszanki zbożowe czy kukurydza na ziarno oraz owies. Poza zbożami w Gminie uprawia się m.in. zasiewy przemysłowe (w tym rzepak i rzepik), międzyplony oraz zasiewy okopowe (w tym ziemniaki i buraki cukrowe), a także warzywa pod osłonami, kwiaty i rośliny ozdobne czy rośliny pastewne. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 11. Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Bralin w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

1.2. Transport i łączność

Na terenie Gminy Bralin sieć komunikacyjna tworzona jest przez drogę krajową (droga ekspresowa S8) i wojewódzką (482) oraz drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. Nie występują autostrady.

Do grupy dróg krajowych przebiegających przez obszar Gminy należy droga ekspresowa S8, która w granicach Gminy posiada długość ok. 6,5 km. Jej całkowita długość wynosi 642,3 km, biegnąc z Kłodzka do Choroszcz, przecinając centralny fragment Gminy Bralin w kierunku wschód-zachód.

Dodatkowo w granicach jednostki również w kierunku wschód-zachód, na południe od drogi ekspresowej, biegnie droga wojewódzka nr 482 (ul. Wrocławska). Biegnie ona przez największą miejscowość w Gminie – Bralin oraz przez miejscowości Tabor Wielki, Gola i Chojećcin-Szum (ul. Warszawska). Droga posiada długość ok. 9,7 km.

Ponadto na obszarze Gminy występuje rozbudowana sieć dróg powiatowych, gminnych i wewnętrznych. Łączna długość wszystkich dróg gminnych znajdujących się w Gminie wynosi 49 km (w tym 31,6 km posiada utwardzoną nawierzchnię), a dróg innych (wewnętrznych) 40 km. W Gminie ok. 17,4 km dróg publicznych nie posiada utwardzonej nawierzchni. Na moment pisania niniejszego dokumentu, wśród grupy najpilniejszych inwestycji drogowych, wymienić należy budowę nawierzchni ul. Południowej i ul. Strażackiej w Bralinie, remont nawierzchni w m. Chojećcin i utwardzenie ul. Chabrowej w Chojećcinie.

Gmina Bralin bezpośrednio sąsiaduje z gminą Kępno, a miejscowość Bralin oddalona jest od Kępna (będącego siedzibą władz powiatowych) o ok. 7 km, dzięki czemu przejazd autem pomiędzy obiema miejscowościami zajmuje 10-15 minut. Sytuacja ma się zgoła odmiennie w przypadku oddalenia od siedziby władz wojewódzkich. Odległość drogowa z Bralina do Poznania (będącego siedzibą władz wojewódzkich) wynosi ok. 170 km i autem zajmuje ponad 2,5h. Z kolei podróż do pozostałych większych ośrodków miejskich położonych w sąsiednich województwach wiąże się z nieco krótszym czasem podróży – dojazd autem do Wrocławia (oddalonego o ok. 80 km) zajmuje 1h, natomiast do Łodzi (oddalonej o ok. 150 km) 1,5h, a do Częstochowy (oddalonej o ok. 120 km) 2h. Jest to spowodowane położeniem Gminy w najbardziej oddalonym na południe powiecie wielkopolski co skutkuje znaczną odległością od ośrodka wojewódzkiego. Warto podkreślić, że czas potrzebny na pokonanie tras do poszczególnych większych miejscowości niwelowany jest poprzez dobre skomunikowanie zewnętrzne Gminy z drogami ekspresowymi. Świadczy to o dobrej dostępności komunikacyjnej Gminy Bralin pomimo oddalenia od usług świadczonych przez większe miasta, w tym stolicy wielkopolski.

W Gminie Bralin sieć dróg rowerowych tworzą obecnie jedynie odcinki ciągów rowerowych o długości ok. 0,8 km. Mieszczą się one przy wschodniej granicy Gminy, w m. Chojećcin-Szum i Chojećcin-Parcele.

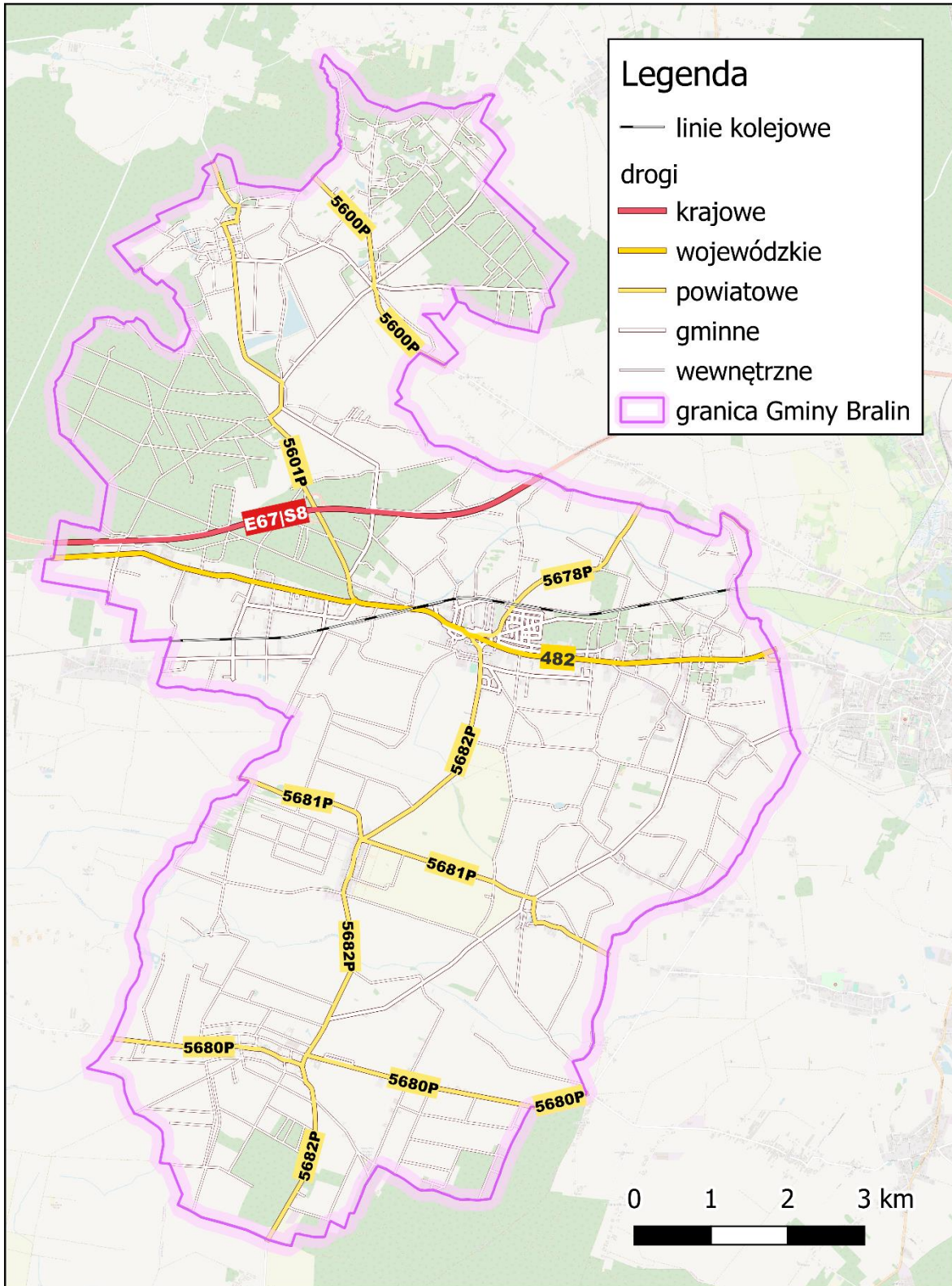
Ponadto przez Gminę przebiega obecnie nieczynna dla ruchu pasażerskiego linia kolejowa nr 181 Herby Nowe – Oleśnica (w centralnej części Gminy w kierunku wschód-zachód). Obecnie po torach pomiędzy Kępnem a Oleśnicą kursują pociągi towarowe. Na ww. linii w Gminie zlokalizowana była stacja w m. Bralin, natomiast najbliższy, obecnie funkcjonujący dworzec kolejowy mieści się w Kępnie. Warto jednak podkreślić, że na ww. linii (nr 181) prowadzone będą prace remontowe – odcinek od Kępna do Oleśnicy ma zostać poddany elektryfikacji (na ten cel została już podpisana umowa), planuje się również budowę i przebudowę przystanków (m.in. w m. Bralin) oraz zwiększenie prędkości przejeżdżających składów. Inwestycja została uwzględniona w Krajowym Planie Odbudowy.

Obecnie z sąsiedniej gminy Kępno mieszkańcy Gminy Bralin mają możliwość podróży do Poznania, Katowic czy Berlina. Obecność połączenia kolejowego znacząco poprawia dostępność komunikacyjną Gminy Bralin, ułatwiając podróż z i do Gminy mieszkańcom i odwiedzającym.

Przebieg poszczególnych dróg oraz powyższej linii kolejowej został przedstawiony na rycinie poniżej ukazującej istniejącą sieć komunikacyjną w Gminie Bralin.

Ryc. 12. Sieć komunikacyjna w Gminie Bralin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W Gminie, na mocy umowy o świadczeniu usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, organizowany jest publiczny transport zbiorowy, za który odpowiada Starostwo Powiatowe w Kępnie. Świadczony transport dostępny jest w różnych miejscowościach Gminy (obejmuje miejscowości: Bralin, Chojęcin, Tabor, Mnichowice, Nowa Wieś Książęca), zapewniając połączenia zewnętrzne do innych miejscowości z powiatu – na liniach Kępno-Bralin-Perzów-Syców (6 razy dziennie), Kępno-Bralin-Słupia pod Bralinem (2 razy dziennie) oraz Kępno-Bralin-Rychtal (5 razy dziennie).

Tabela poniżej przedstawia wydatki Gminy Bralin w dziale transportu i łączności w latach 2017-2022. Najwyższe wydatki w dziale wystąpiły w roku 2021 – ponad 3,8 mln zł. W pozostałych latach wydatki plasowały się w przedziale od 1 mln zł w 2017 i 2019 roku do niecałych 2,6 mln zł w 2022 roku. Średnia wydatków przypadających na jeden rok w całym badanym okresie wynosiła nieco ponad 2 mln zł, co stanowiło 6% całkowitych średnich wydatków Gminy w latach 2017-2022.

Tab. 9. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2017-2022 w Gminie Bralin

Dział	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Transport i łączność	1 049 481,33	1 712 204,42	1 042 708,14	1 939 069,87	3 807 656,51	2 575 718,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętego uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zostały wyróżnione następujące obszary funkcjonalne:

- podstawowe typy obszarów funkcjonalnych:
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny;
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska;
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Gniezno;
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Konin;
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Leszno;
  - miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – Piła;
  - wiejski obszar funkcjonalny;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej:
  - Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
  - Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny;
  - Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Powyższe obszary wyznaczono w celu potrzeby wdrażania indywidualnego podejścia do różnych terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym, w celu wykorzystania endogenicznych potencjałów i czynników rozwoju oraz intensyfikacji zachodzących procesów integracji funkcjonalnej.

Gmina Bralin, jako jedna z 137 gmin, została zakwalifikowana do **Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego**. Obszar obejmuje w sumie powierzchnię 7 gmin miejskich, 59 gmin miejsko-wiejskich oraz 71 gmin wiejskich.

Wiejski obszar funkcjonalny na terenie Wielkopolski obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnymi subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące. Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

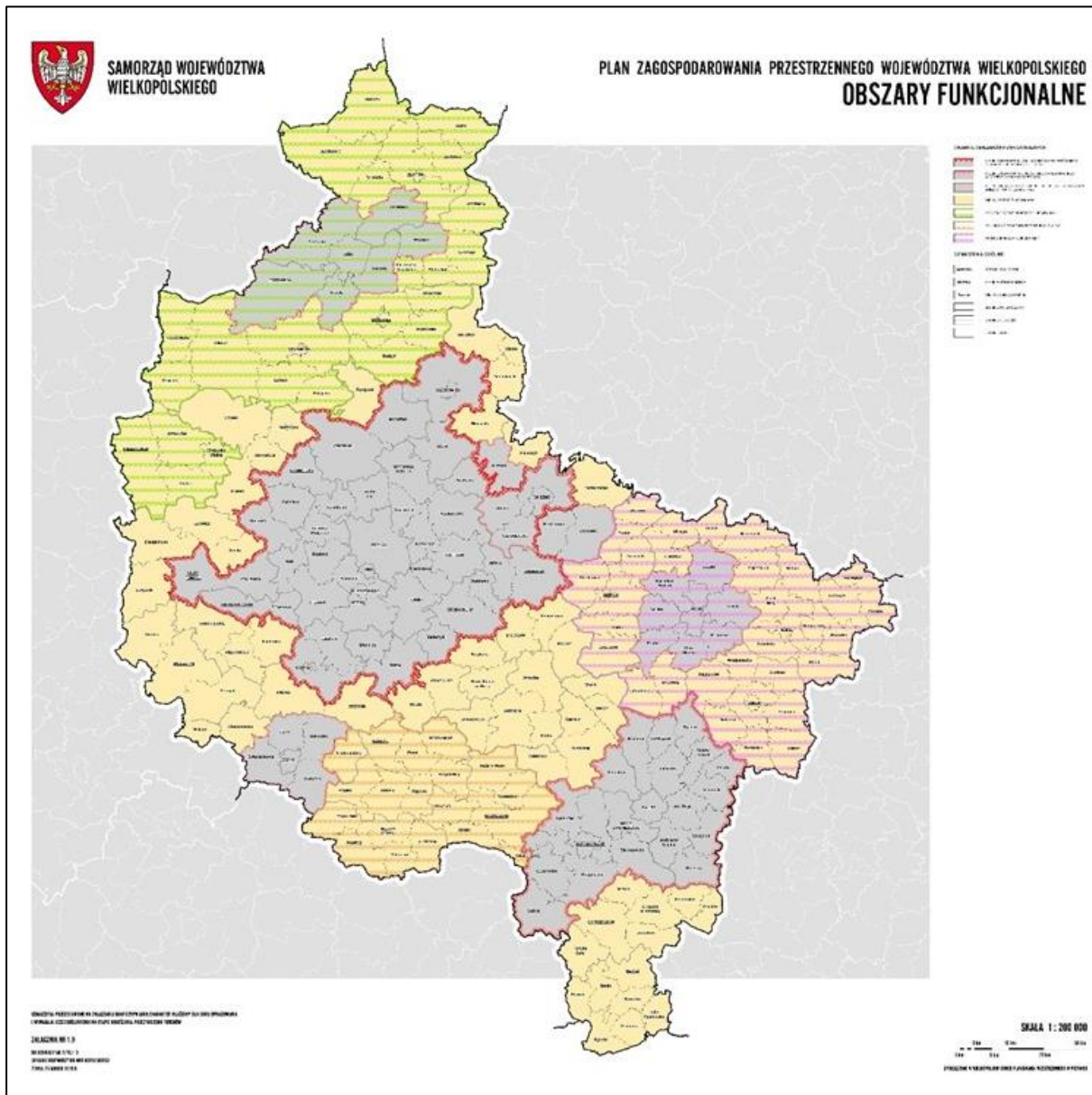
Dla realizacji celu kluczowego Obszaru zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej

Ponadto Gmina zakwalifikowana została do części obszarów spośród grupy **pozostałych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym** tj. do następujących obszarów terytorializacji polityki rozwoju:

- Wiejskie obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszary cenne przyrodniczo,
- Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Ryc. 13. Granice miejskich obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim

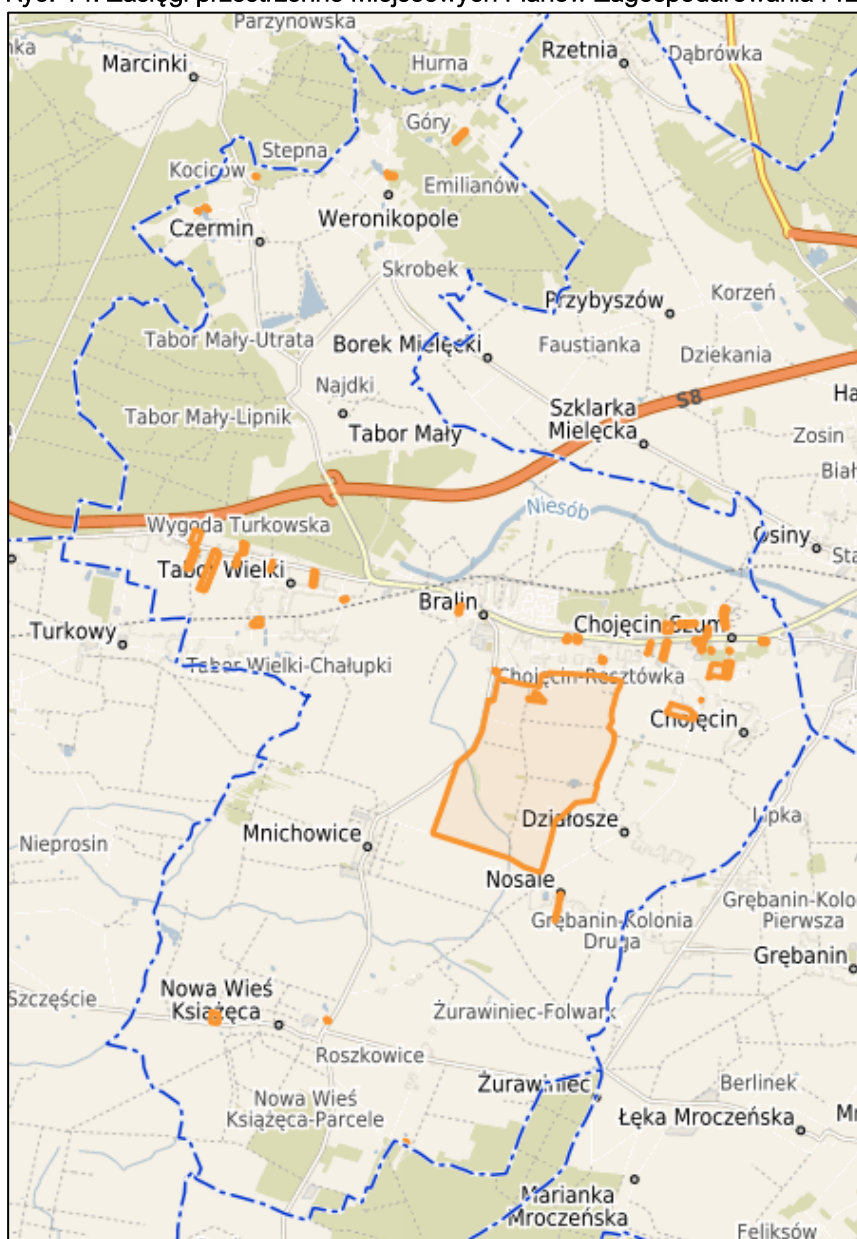
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Na podstawie Uchwały Nr II/4/2014 Rady Gminy Bralin z dnia 15.12.2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bralin dla obszaru dz. ew. nr 52/3 i 52/4 położonych w miejscowości Gola.

Ponadto z uwagi na nowelizację ustawy o planowaniu przestrzennym, w trakcie obowiązywania niniejszego dokumentu, konieczne będzie przez Gminę opracowanie nowego, nadrzędnego dokumentu planistycznego obejmującego swym zasięgiem obszar całej Gminy Bralin – Planu Ogólnego.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Bralin obowiązuje 7 takich planów, z czego 1 z nich został uchwalony przed 2003 rokiem. Obejmują one swoim zasięgiem niewielką powierzchnię wybranych terenów zabudowy i planowanej zabudowy oraz terenów rolniczych. Szczegółowy zasięg przestrzenny planów przedstawiony został na rycinie poniżej. Dodatkowo na moment powstawania niniejszego opracowania w trakcie przygotowywania pozostaje 1 nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego o powierzchni niecałych 0,6 ha.

Ryc. 14. Zasięgi przestrzenne Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego w Gminie Bralin

Źródło: <https://bralin.e-mapa.net/> (dostęp: 05.03.2024 r.)

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono obserwowany w Gminie ruch budowlany za pomocą liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleń na budowę w latach 2018-2022 w Gminie Bralin. Zauważyć można, że od 2018 do 2021 roku w Gminie corocznie wydawanych było coraz to więcej decyzji o warunkach zabudowy – od 115 decyzji w 2018 roku do 176 decyzji w 2021 roku. Na przestrzeni analizowanych lat decyzje wydawane w Gminie stanowiły od 38 do 48% wszystkich decyzji wydawanych w powiecie kępińskim. Przystępując do porównania decyzji przypadające na 1 tys. mieszkańców zarówno w Gminie, jak i powiecie, okaże się, że corocznie w Gminie na 1 mieszkańca przypadało znacznie więcej tego typu dokumentacji niż w powiecie – w latach 2019-2022 ponad czterokrotnie więcej.

Z kolei w aspekcie pozwoleń wydawanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym od 2018 roku obserwuje się wydawanie od 67 do 96 takich pozwoleń. Corocznie stanowiły one ok.12-16% wszystkich tego typu pozwoleń w powiecie. Również w tym przypadku kiedy przystępujemy do porównania liczby wydawanych pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym do liczby mieszkańców danej jednostki, wartości gminne przewyższają będą średnią dla powiatu.

Ponadto do roku 2021 corocznie wzrastał udział wydanych pozwoleń na nowe budynki mieszkalne – w roku 2018 wynosił on 40,3% natomiast w 2021 roku już 58,33%. W 2022 roku udział ten zmniejszył się do 50,67%. Oznacza to, że średnio co drugi nowo powstający budynek jest obiektem mieszkalnym.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie. Rekomenduje się zwiększenie powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w celu zmniejszenia liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i jednoczesnym zapobiegnięciu możliwym, niekorzystnym skutkom rozproszenia powstałej chaotycznie zabudowy.

Tab. 10. Ruch budowlany w Bralinie w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021	2022
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Gmina Bralin	115	129	129	176	125
	powiat	303	288	275	380	260
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Bralin	18,91	21,15	21,11	28,77	20,63
	powiat	5,36	5,10	4,86	6,74	4,64
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Gmina Bralin	67	87	75	96	75
	powiat	567	554	521	625	474
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Bralin	11,01	14,26	12,27	15,69	12,38
	powiat	10,04	9,81	9,22	11,09	8,45
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Gmina Bralin	40,30	50,57	53,33	58,33	50,67
	powiat	40,56	46,21	47,41	54,08	44,73
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Gmina Bralin	59,70	49,43	46,67	41,67	49,33
	powiat	59,44	53,79	52,59	45,92	55,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory przyrodnicze

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski przeprowadzonej przez J. Solona, J. Borzyszkowskiego i innych w 2018 roku, stanowiącej modyfikację wcześniejszego podziału J.

Kondrackiego, Gmina Bralin położona jest w granicach megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej, prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionów Niziny Śląskiej (południowo-zachodnia część Gminy), Wału Trzebnickiego (północny fragment Gminy) oraz Niziny Południowowielkopolskiej (zachodnia i centralna część Gminy) i mezoregionów Równiny Oleśnickiej (położonej w granicach Niziny Śląskiej), Wzgórz Ostrzeszowskich (położonych w granicach Wału Trzebnickiego) oraz Wysoczyzny Wieruszowskiej (położonej w granicach Niziny Południowowielkopolskiej).

Cały obszar Gminy położony jest w granicach dorzecza Odry w 2 regionach wodnych: Warty oraz Środkowej Odry. Większa część Gminy znajduje się w zlewni rzeki Niesób – lewego dopływu Proсны, a tylko niewielka południowo-zachodnia część obszaru przypada na zlewnię Czarnej Widawy – dopływu Widawy uchodzącej dalej do Odry. W Gminie Bralin występują jedynie wody stojące o bardzo niewielkiej powierzchni. Sieć wodna Gminy składa się przede wszystkim z mniejszych zbiorników wodnych zaliczanych do obiektów małej retencji wodnej tj. stawy, śródpolne oczka wodne zlokalizowane w dolinach rzecznych oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą. W większości są to zbiorniki o regularnych kształtach, płytkie i zarastające. Pełnią one nie tylko znaczącą funkcję biocentoczną, ale stanowią także cenny element urozmaicenia krajobrazu rolniczego. W Gminie nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1% oraz 10%), ani obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, a także obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

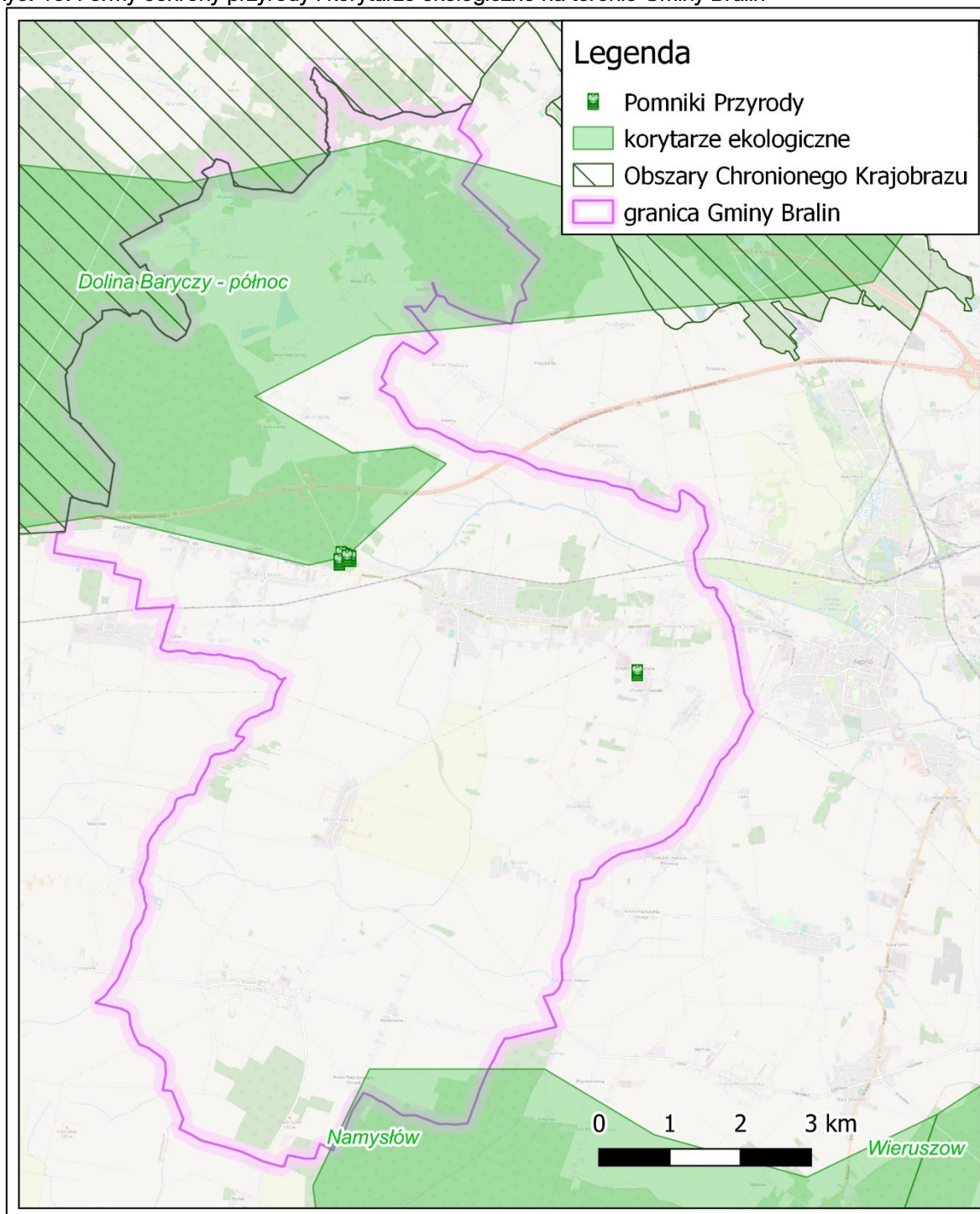
- 3 Pomniki Przyrody:
  - „Leszek”, Dąb szypułkowy – *Quercus robur* (kod inspire: PL.ZIPOP.1393.PP.3008022.10093),
  - „Dęby na Dawidce” – grupa 5 drzew z gatunku Dąb szypułkowy – *Quercus robur* (kod inspire: PL.ZIPOP.1393.PP.3008022.10210),
  - grupa 5 drzew z gatunku Dąb szypułkowy – *Quercus robur* (kod inspire: PL.ZIPOP.1393.PP.3008022.884).

Ponadto warto podkreślić bliskie występowanie Obszaru Chronionego Krajobrazu pn. Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska, którego granica biegnie wzdłuż północnej granicy Gminy Bralin.

Dodatkowo w granicach Gminy przebiegają również korytarze ekologiczne „Dolina Baryczy – północ” oraz „Namysłów”. Choć nie są to formy ochrony przyrody, korytarze ekologiczne pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Nie można więc mówić o skutecznych działaniach chroniących środowisko, w szczególności w odniesieniu do zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, w całkowitym oderwaniu od funkcji, jakie pełni korytarz. Korytarze to drogi życia, dzięki którym wiele gatunków może egzystować pomimo niekorzystnych zmian w środowisku, a cenne europejskie siedliska nadal cechuje wysoka bioróżnorodność.

Lokalizacja ww. form ochrony przyrody wraz z zasięgiem korytarzy ekologicznych przedstawiona została na poniższej rycinie.

Ryc. 15. Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne na terenie Gminy Bralin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na podkładzie OpenStreetMap.

Na terenie Gminy Bralin znajdują się złoża kruszywa naturalnego. Obecnie eksploatowane są:

- "Tabor Mały"
- Chojęcín.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu kępińskiego w latach 2018-2022. Największą zmianę wartości bezwzględnych badanego wskaźnika na terenie powiatu obserwuje się dla Gminy Kępno, gdzie liczba podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie wzrosła aż o 301 podmiotów. Jest to jednak naturalne zjawisko z uwagi na fakt, iż jest to siedziba powiatu oraz najliczniej zaludniona gmina. Gmina Bralin zanotowała trzeci najwyższy wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw – w 2022 roku było ich o 117 więcej niż w 2018 roku. Warto również zauważyć, że pomimo wzrostu liczby podmiotów w Kępnie (z liczby 3 075 w 2018 roku do 3 376 w 2022 roku) i wysokiego odsetka liczby zarejestrowanych podmiotów REGON zlokalizowanych w Kępnie, wartość procentowa odsetka wszystkich podmiotów działających w gminie względem całego powiatu kępińskiego spadła – z 49,1% w 2018 roku do 47,4% w 2022 roku. W ujęciu procentowym w 2022 roku był to więc wciąż zdecydowanie najwyższy odsetek spośród wszystkich gmin powiatu, jednak świadczy to, że w ostatnich latach większą aktywność gospodarczą w ujęciu nowo zarejestrowanych podmiotów obserwuje się w innych gminach powiatu m.in. w Gminie Bralin, dla której udział liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON względem wszystkich podmiotów działających w powiecie wzrósł o 0,2% – z poziomu 12,1% w 2018 roku do 12,3% w 2022 roku.

Tab. 11. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie kępińskim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat kępiński	6 267	100,0%	7 128	100,0%	861
Baranów	893	14,2%	1 054	14,8%	161
Bralin	761	12,1%	878	12,3%	117
Kępno	3 075	49,1%	3 376	47,4%	301
Łęka Opatowska	446	7,1%	515	7,2%	69
Perzów	392	6,3%	449	6,3%	57
Rychtal	303	4,8%	372	5,2%	69
Trzcinica	397	6,3%	484	6,8%	87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Bralin, największa część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych włączając motocykle (255 podmiotów). Ich udział we wszystkich podmiotach działających w Gminie wyniósł 29%. Znacząca liczba podmiotów (w liczbie kolejno 193 i 133 podmiotów) zajmuje się działalnością związaną z przetwórstwem przemysłowym oraz budownictwem – udział podmiotów z poszczególnych grup w ich całkowitej liczbie wynosił 22% i 15%. Warto wyszczególnić także znaczną liczbę podmiotów działających w transporcie i gospodarce magazynowej, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz grupie pozostałej działalności usługowej (kolejno 52, 47 i 55 podmiotów). Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 12. Podmioty działające na terenie Gminy Bralin w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	255	29%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	193	22%
SEKCJA F Budownictwo	133	15%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	55	6%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	52	5%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	47	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22	2%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19	2%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	1%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	13	1%
SEKCJA P Edukacja	11	1%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	10	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	5	0,5%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,3%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

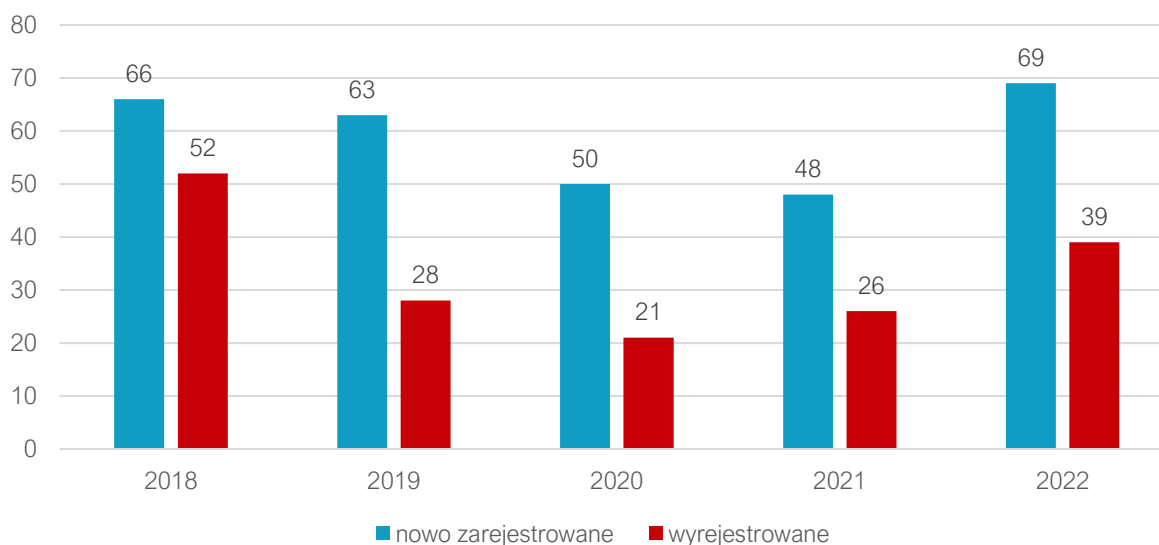
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie w większości działają małe i średnie przedsiębiorstwa. Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy są m.in.: Progress Engineering Leszek Sawicki (63-640 Nowa Wieś Książęca 4A), „MARS” SP. Z O.O. S.K.-A. (ul. Namysłowska 9b 63-640 Bralin), „Karol Meble” Karol Mirowski (Nowa Wieś Książęca 38, 63-640 Bralin), MEBEL-PARTNER.PL (ul. Kępińska 59 63-640 Bralin), Chojmex (ul. Konwaliowa 3, 63-640 Chojećin-Szum), FDM (ul. Dębowa 41, 63-640 Chojećin-Parcele), AJK MEBLE (ul. Dębowa 3363-640 Chojećin Parcele), EUROTEL Sp. z o.o. (ul. Dębowa 33, 63-640 Chojećin Parcele), „SPT” Stempniak Krzysztof (Tabor Wielki 4E63-640 Bralin), Belini Meble (Tabor Wielki 4b, 63-640 Bralin), ZAKŁAD WIELOBRANŻOWY „MIX” (Gola 33A, 63-640 Bralin), Konstal Bralin sp. z o.o (ul. Namysłowska 763-640 Bralin), PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE „STALCHEM-KUBACCY” SPÓŁKA JAWNA (ul. Kępińska 37, 63-640 Bralin).

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Bralin. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2022. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów do 2021 roku stopniowo malała – z poziomu 66 nowych podmiotów w 2018 roku do 48 w 2021 roku, aby w kolejnym roku osiągnąć wartość 69 nowych podmiotów. Corocznie liczba nowo powstałych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych – z wyjątkiem 2018 roku, liczba podmiotów powstających była corocznie prawie lub wręcz ponad dwukrotnie większa od wartości wskaźnika przeciwnego. Jest to pozytywne zjawisko, ponieważ świadczy o dobrych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie w badanym okresie. Alarmujący jest natomiast obserwowany od 2020 wzrost liczby podmiotów

wyrejestrowywanych, mogący świadczyć o średniej lub stale pogarszającej się stabilności finansowej powstających i działających podmiotów gospodarczych w Gminie Bralin.

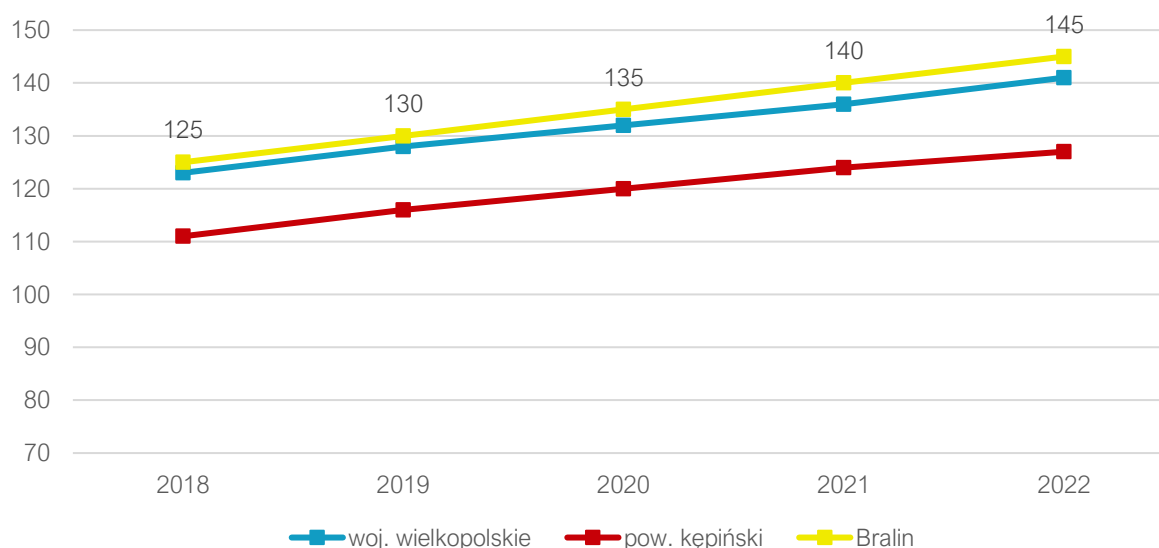
Ryc. 16. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Bralin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa. W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, wartość wskaźnika dla Gminy Bralin była corocznie wyższa niż średnia dla powiatu i województwa. Warto podkreślić, że dla wszystkich jednostek obserwowany był systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat. Ponadto dostrzec można stopniowe zwiększanie się różnicy pomiędzy wartością wskaźnika dla Gminy i województwa, co oznacza, że w Gminie obserwuje się szybszy wzrost liczby przedsiębiorstw na tysiąc mieszkańców.

Ryc. 17. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

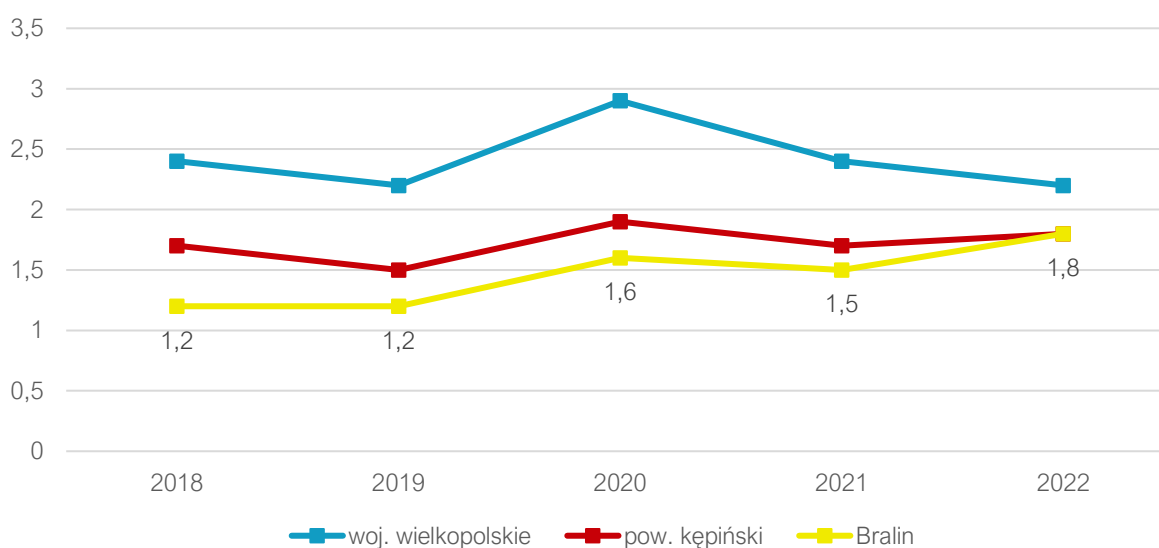

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki powiązany jest również z rynkiem pracy. Dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na poniższej rycinie przedstawiono kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Bralin. Dane te zostały zestawione ze średnimi

wartościami dla powiatu i województwa w latach 2018-2022. Dla wartości wskaźnika odpowiadającego Gminie w latach 2018-2022 zauważalny był powolny trend rosnący w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z wyjątkiem 2021 roku, kiedy to zaobserwowano delikatny spadek), który związany mógł być w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, kiedy to wiele przedsiębiorstw zawieszało działalność lub redukowało etaty – z poziomu 1,2% w roku 2018, do poziomu 1,8% w roku 2022. Nie zmienia to jednak faktu, że wartości obserwowane dla Gminy były w badanym okresie bardziej korzystne niż analogiczne dane dla powiatu oraz województwa. Liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie corocznie osiągała wartości niższe od wartości w powiecie i województwie. Alarmujące jest jednak zrównanie się wartości gminnej z wartością powiatową w 2022 roku – utrzymanie się takiego trendu na kolejne lata skutkować może osiągnięciem w Gminie wartości mniej korzystnych niż wynosić będzie średnia w powiecie.

Ryc. 18. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

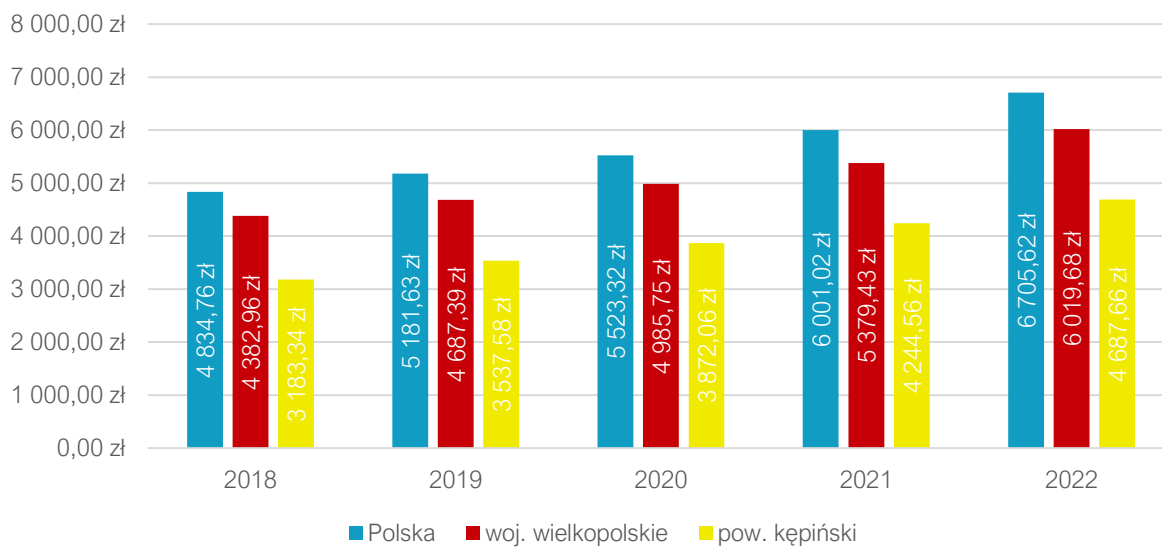

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze zawodów na rok 2023 w powiecie kępińskim występuje duży deficyt poszukujących pracy w zawodach takich jak m.in.: administratorzy stron internetowych, betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, cukiernicy, dekarze, elektrycy, elektromechanicy i elektrycy, fryzjerzy, graficy komputerowi, kelnerzy i barmani, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, kierownicy budowy, kosmetyczki, krawcy, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, monterzy instalacji budowlanych i konstrukcji metalowych, murarze i tynkarze, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, operatorzy maszyn, piekarze, pielęgniarki i położne, pracownicy administracji i biurowi, pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, przetwórcy mięsa i ryb, psycholodzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, robotnicy budowlani, spedytorzy i logistycy, tapiceryzy, technicy informatycy czy zaopatrzeniowcy i dostawcy. W sumie deficyt osób poszukujących pracy występuje w 51 zawodach. W prognozie dla powiatu kępińskiego stwierdzono nadwyżkę ekonomistów. Świadczy to o tym, że w żadnej pozostałej dziedzinie w powiecie nie występuje więcej specjalistów niż miejsc pracy.

Na poniższej rycinie przedstawiono wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie kępińskim na tle danych dla województwa wielkopolskiego i kraju w latach 2018-2022. Dostrzec można, że corocznie wzrastały wartości wynagrodzeń we wszystkich badanych jednostkach terytorialnych. Przeciętne wynagrodzenie w powiecie plasowało się poniżej wartości dla województwa i kraju. Negatywnym aspektem jest również stopniowe zwiększenie się różnicy pomiędzy badanymi wartościami dla powiatu i województwa oraz kraju. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wynosiło 4 687,66 zł. Dla porównania w województwie wielkopolskim było to 6 120,68 zł, a w Polsce 6 705,62.

Ryc. 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kępińskim na tle danych dla województwa wielkopolskiego i kraju latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

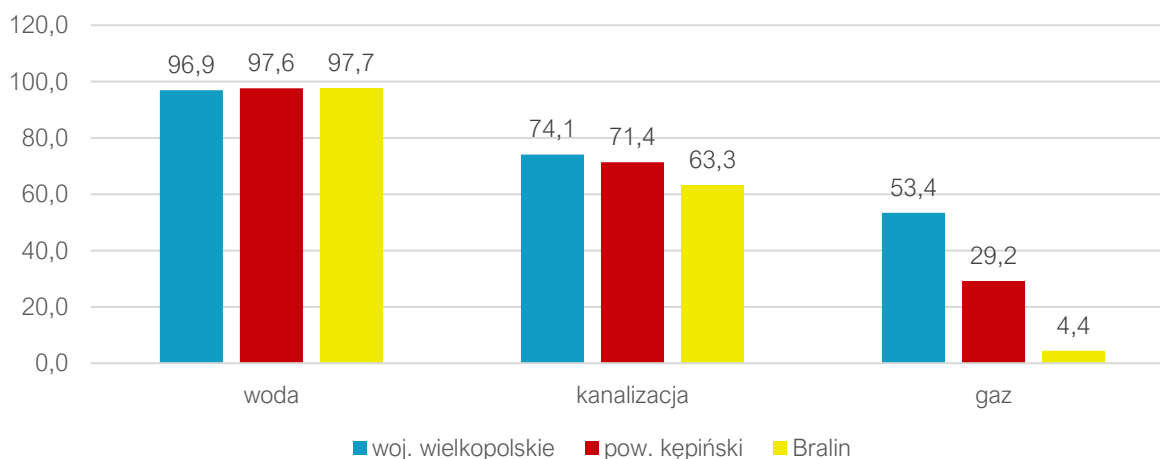
Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jego terenu jest Gmina Bralin. Gmina odpowiada także za wykonywanie robót konserwacyjnych i remontowych rurociągów przesyłowych i rozdzielczych wodnych i kanalizacyjnych oraz obiektów do uzdatniania wody i obiektów związanych z przesyłem ścieków. Ścieki przesyłane są kanałem tłocznym z sieci kanalizacji sanitarnej do Oczyszczalni Ścieków Wodociągów Kępińskich (gmina Baranów, m. Baranów, ul. Ekologiczna 8).

Według danych GUS na 2022 rok udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej wynosił 97,7%, a udział mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej w Gminie Bralin w 2022 roku (według danych GUS) wynosił 63,3%, co świadczy o tym, że 34,4% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej bez dostępu do usług kanalizacyjnych. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie stacje uzdatniania wody – w Bralinie (działka nr 28/1) oraz w Nowej Wsi Książęcej (działka nr 243/1, 243/8). Na terenie Gminy Bralin nie ma oczyszczalni ścieków. Ścieki przekazywane są do oczyszczalni ścieków będącej pod zarządem Spółki Wodociągi Kępińskie. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w gminie Baranów (ul. Ekologiczna 8, Baranów). 7 przedsiębiorców posiada zezwolenie Wójta Gminy Bralin na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, pochodzących z terenu Gminy Bralin. Gmina prowadzi kontrolę szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz działania kontrolne w zakresie wywozu nieczystości płynnych zgodnie z planem kontroli przyjętym zarządzeniem Wójta Gminy Bralin. Wśród najważniejszych działań w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wskazać należy budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nosale.

Na terenie Gminy Bralin istnieje sieć gazowa – według danych GUS w 2022 roku dostęp do niej miało 4,4% wszystkich mieszkańców. Za sieć gazową i jej rozbudowę odpowiada Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Poznań (PGNiG). W roku 2023 Spółka rozpoczęła prace związane z budową odcinka gazociągu od stacji I stopnia w Kępnie (ul. Wrocławska) o długości ok. 1,3 km oraz realizację odcinka gazociągu na obszarze miejscowości Bralin o długości ok. 4,8 km w ul. Wrocławskiej oraz pozostałych odcinkach gazociągu w m. Bralin.

Według danych GUS przedstawionych w poniższej rycinie, w 2022 roku udział korzystających z instalacji wodociągowej w Gminie był wyższy niż średnia dla powiatu i województwa. Z kolei sieć kanalizacyjna i gazowa posiadały większy udział użytkowników w województwie i powiecie niż w Gminie.

Ryc. 20. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Bralin w 2022 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie dostęp do sieci Internetu szerokopasmowego zapewniony jest dla mieszkańców poprzez poszczególnych operatorów prywatnych.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie Gminy jest Grupa Kosz Sp. z o.o. Częstotliwość zbierania odpadów w Gminie zależy od rodzaju odpadów i pory roku. W przypadku odpadów niesegregowanych (zmieszanych) odpady komunalne zbierane są przez cały rok raz na dwa tygodnie. Z grupy selektywnie zbieranych odpadów komunalnych metale i tworzywa sztuczne zbierane są raz w miesiącu, szkło i papier raz na trzy miesiące natomiast wielko gabaryty oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny dwa razy w roku. Odpady selektywnie zbierane z grupy odpadów ulegających biodegradacji w okresie od kwietnia do października odbierane są dwa razy w miesiącu, natomiast w okresie od listopada do marca raz w miesiącu.

Ponadto mieszkańcy posiadają możliwość korzystania z jednego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego w sąsiedniej gminie Kępno – przy ul. Bursztynowej 55A w m. Olszowa, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-18:00 i w soboty w godzinach 9:00-14:00 (w miesiącach kwiecień-październik). Dodatkowo w 2024 roku powstanie Elektroniczna Altana Odpadowa. Elektroniczna altana służy do selektywnego gromadzenia tworzyw sztucznych, papieru, metali, szkła, elektroodpadów, przeterminowanych leków, baterii i żarówek/światłówek. W Altanie znajdować się będzie także KLAMOTOWISKO czyli półki, gdzie będzie można zostawić lub zabrać sprawne przedmioty z "drugiej ręki". Korzystanie z altany umożliwiać będzie spersonalizowana karta, co zabezpieczy urządzenie przed dostępem osób trzecich i wyeliminuje zjawisko podrzucania odpadów. System informatyczny na bieżąco powiadamiać będzie operatora o wypełnieniu pojemników, co usprawni logistykę odbioru odpadów oraz wpłynie pozytywnie na estetykę miejsca zbiórki.

Mieszkańcy Gminy Bralin, zamieszkujący nieruchomość jednorodziną lub wielorodziną – w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – mogą dowozić do punktu następujące rodzaje odpadów:

- Biodopady uwzględniające odpady kuchenne (bez resztek jedzenia pochodzenia zwierzęcego – mięso, kości, ości) oraz odpady z ogrodów (części roślin, liście, trawy, drobne gałęzie, wycięte rośliny – z wyłączeniem ziemi, pni, karp i konarów przy wycince drzew),
- Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (np. lodówki, telewizory, kosiarki elektryczne, pralki, czajniki elektryczne, zabawki zawierające elementy elektroniczne, czajniki elektryczne, odkurzacze, lokówki),
- Meble i inne odpady wielkogabarytowe (np. meble, fotele, kanapy, okna i drzwi, gumolity, linoleum, dywany, kołdry, wózki),
- Papier i tektura,
- Tworzywa sztuczne,
- Szkło (opakowania szklane, butelki, słoiki – bez szkła okiennego, samochodowego i hartowanego),
- Metale,
- Zużyte opony,
- Odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- Przeterminowane leki i chemikalia,
- Inne odpady niebezpieczne, w tym oleje odpadowe, rozpuszczalniki, chemikalia, farby, tusze, kleje, detergenty zawierające odpady niebezpieczne, świetlówki,
- Zużyte baterie i akumulatory,

- Odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- Styropian opakowaniowy dużych rozmiarów,
- Odzież i tekstylia,
- Papa odpadowa,
- Odpady budowlane i remontowe (gruz, płytki ceramiczne itp.).

W poniższej tabeli przedstawiono stan gospodarki odpadami w Gminie Bralin w latach 2018-2022. Od 2020 roku stopniowo wzrastała łączna liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi – z poziomu 5 494 osób w 2020 roku do poziomu 5 761 osób w 2022 roku. Do roku 2021 stopniowo zwiększała się również łączna ilość zebranych odpadów komunalnych – z tą różnicą, że zwiększała się ona od 2018 roku, kiedy to do 2020 roku zmniejszała się liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Warto zauważyć, że w roku 2022 zarejestrowano delikatny spadek łącznej ilości zebranych odpadów komunalnych – z poziomu 2 819,24 do 2 746,10 Mg odpadów. Pozytywnym aspektem w badanym okresie pozostaje stopniowo rosnący udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów – w 2018 roku wynosił on jedynie 27%, natomiast od 2021 roku corocznie oscylował w granicach 32-34%. Ilość zebranych odpadów przypadająca na mieszkańca w ciągu całego roku od 2020 roku utrzymywała się w przedziale od 0,48-0,51 Mg/os.

Analizie poddano również poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, a także poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych oraz szkła na przestrzeni analizowanych lat corocznie spełniał wartości wymagane. Z kolei w przypadku poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych wartości te nie tylko spełniały wymagany próg, corocznie osiągały poziom w granicach 96-100%. Z kolei dla poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania obserwowano przeróżne wartości – w latach 2018-2020 spełniono wymagane normy, z czego w latach 2019 i 2020 badana wartość osiągnęła 0%, co stanowiło pozytywną tendencję. Negatywnym aspektem było natomiast znaczące przekroczenie norm w 2021 roku, kiedy to zarejestrowano wartość dwukrotnie wyższą od wartości wymaganych. Ponadto od roku 2021, kiedy to zaczęto mierzyć tenże wskaźnik, nieznacznie zwiększył się poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – z 14,25% w 2021 roku do 24,33% w 2022 roku. Choć w żadnym z dwóch lat nie udało się w Gminie osiągnąć wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, w 2022 roku Gmina znacząco zbliżyła się do wartości wymaganej wynoszącej 25%.

Taki stan rzeczy świadczy o ogólnym, dobrym stanie gospodarki odpadami w Gminie zarówno przez działania mieszkańców oraz podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i przygotowanie odpadów do recyklingu. Należy zwrócić jednak szczególną uwagę na działania mające na celu ciągłe zwiększanie udziału ilości odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów oraz poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, tak aby w przyszłości spełniane były ustawowe normy.

Tab. 13. Stan gospodarki odpadami w Gminie Bralin w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 638	5 500	5 494	5 559	5 761
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		2 111,47	2 393,32	2 648,18	2 819,24	2 746,10
<i>zmieszane</i>		1 546,40	1 665,34	1 824,03	1 874,14	1 856,38
<i>segregowane</i>		565,07	727,98	824,15	945,10	889,72
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		27%	30%	31%	34%	32%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,37	0,44	0,48	0,51	0,48
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	59,92	98,83	50	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	Gmina	96,31	97,95	100	99,97	x
	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	22,81	0	0	74,48	x
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	Gmina	x	x	x	14,25	24,33
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Gmina Bralin prowadzi ewidencję źródeł ciepła. Według stanu na marzec 2024 roku z uwagi na charakter zabudowy, w Gminie występują indywidualne źródła ogrzewania, w tym głównie kotły na paliwo stałe. W eksploatowanych kotłach głównym rodzajem stosowanego paliwa jest węgiel i paliwa węglowodopochodne, który stanowi około 60%. Według danych Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków w Gminie znajdowało się w sumie 2258 źródeł ciepła, w tym: 935 kotłów na paliwa stałe z ręcznym podawaniem paliwa (w tym 893 w budynkach i lokalach mieszkalnych), 714 kotłów na paliwa stałe z automatycznym podawaniem paliwa (w tym 668 w budynkach i lokalach mieszkalnych), 273 ogrzewania elektrycznego (w tym 232 w budynkach i lokalach mieszkalnych), 47 kotłów olejowych (w tym 31 w budynkach i lokalach mieszkalnych), 126 pomp ciepła (w tym 105 w budynkach i lokalach mieszkalnych) oraz 163 kotły gazowe (w tym 150 w budynkach i lokalach mieszkalnych).

Na obszarze Gminy Bralin nie znajduje się ani jedna stacja monitoringu jakości powietrza, za którą odpowiada Gmina oraz nie są prowadzone pomiary jakości powietrza. W granicach Gminy umieszczony jest jeden czujnik jakości powietrza, zlokalizowany na budynku przy ul. Polnej. Jego sponsorem jest firma

Terym, natomiast jego obsługą zajmuje się firma Airly, na której stronie (airly.org) istnieje możliwość sprawdzenia wyników pomiarów w czasie rzeczywistym. Czujnik prowadzi pomiary poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłami PM10, PM2.5 oraz PM1, a także zbiera dane pogodowe tj. temperaturę i wilgotność powietrza oraz poziom ciśnienia atmosferycznego czy szybkość i kierunek wiatru.

Gmina posiada tereny wyznaczone pod rozwój Odnawialnych Źródeł Energii, w postaci wskazanych w Studium miejsc pod budowę wiatraków. Ponadto wydawane są decyzje na montaż prywatnych farm fotowoltaicznych. Dodatkowo planuje się wyznaczenie nowych terenów pod rozwój OZE na etapie opracowywania Planu Ogólnego. Planowane jest natomiast przeprowadzenie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, w tym: budynku Urzędu Gminy Bralin wraz z budynkiem przyległym, Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej oraz Domu Ludowego w Chojećcinie-Parcelach, Świetlicy Środowiskowo-Profilaktycznej „Tęcza” oraz części budynku Klubu Senior +. Termomodernizacja Domu Ludowego w Chojećcinie-Parcelach zakładać będzie wymianę źródła ciepła na pompy ciepła, a Urzędu Gminy na gaz. Działania dofinansowane są ze środków krajowych w ramach projektu „Termomodernizacja budynków Gminy Bralin” zgłoszonego do Rządowego Funduszu „Polski Ład”.

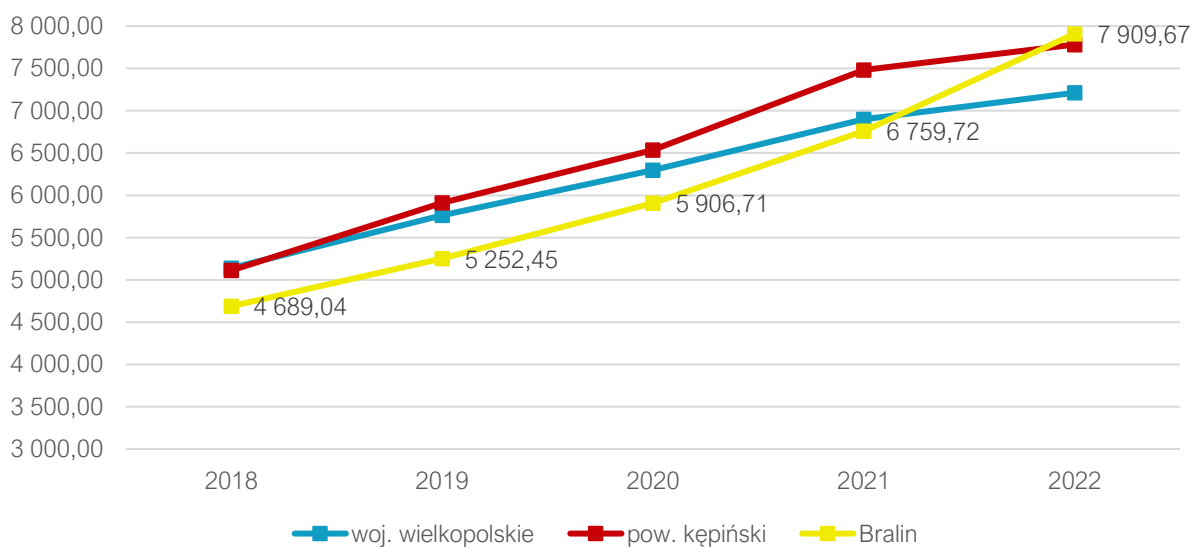
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu Gminy Bralin na przestrzeni lat 2017-2022 ulegały znacznemu zwiększeniu, z 26,7 mln zł w 2017 roku do nieco ponad 48,1 mln zł w 2022, a więc wzrosły o ponad 21,4 mln zł. W badanym okresie corocznie rejestrowano coraz to większy wzrost dochodów ogółem względem roku poprzedniego – od wzrostu o niecałe 1,8 mln zł w 2018 roku do 6,8 mln zł w 2022 roku.

Poniższy wykres przedstawia dochody Gminy ogółem przypadające na jednego mieszkańca na tle powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2022. Na przestrzeni badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca w Gminie corocznie wzrastał, a największy wzrost zanotował w latach 2021-2022. W 2018 roku na jednego mieszkańca w Gminie Bralin przypadała kwota 4 689,04 zł, natomiast w 2022 była to już kwota 7 909,67 zł. Na przestrzeni 5 lat kwota ta wzrosła więc o prawie 3,2 tys. zł. Należy również uwypuklić, że dochód na mieszkańca Gminy Bralin w latach 2018-2021 plasował się corocznie poniżej analogicznej wartości dla powiatu i województwa, natomiast w ostatnim z badanych lat, a więc w 2022 roku przewyższył on obie spośród wartości dla powiatu i województwa. Obserwuje się również bardziej dynamiczny wzrost dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie, niż w województwie wielkopolskim i powiecie kępińskim, co przy zachowaniu obecnego wektora, oznaczać może w przeciągu kilku następnych lat dalsze pogłębianie się różnicy pomiędzy dochodami przypadającymi na mieszkańca Gminy Bralin a mieszkańcami innych gmin w powiecie czy w województwie. Może to w przyszłości zwiększyć różnego rodzaju działania jakie Gmina będzie w stanie opłacać na rzecz swoich mieszkańców.

Ryc. 21. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 93% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma stopniowe zwiększanie się kwot pochodzących z dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (wzrost o prawie 6,2 mln zł do kwoty 15 mln zł w 2022 roku) oraz z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) (wzrost o 5 mln zł do kwoty prawie 8,5 mln zł w 2022 roku) i pozostałych dochodów bieżących, w tym podatku od nieruchomości (wzrost o 5,1 mln zł do kwoty 12,3 mln zł w 2022 roku, w tym prawie 5,7 mln zł pochodzących z podatku od nieruchomości). Dochody pochodzące z subwencji w badanym okresie utrzymywały się w granicach 6,3-8,4 mln zł. Dodatkowo należy wskazać na z początku znikomą, lecz obecnie wciąż rosnącą rolę dochodów majątkowych w dochodach budżetowych w latach 2017 i 2022 – były to kwoty oscylujące w przedziale od 773 tys. zł w 2017 roku do 5,2 mln zł w 2022 roku, stanowiące 3-11% wszystkich dochodów. Szczególnie należy uwypuklić lata 2021-2022, kiedy to z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje udało się uzyskać wpływy wynoszące corocznie wartości dwukrotnie większe od obserwowanych w 2020 roku. Łatwo zauważyć, że wpływ na taki wzrost miały kwoty otrzymywane z tytułu dotacji i środków zewnętrznych przeznaczonych na inwestycje, które w 2021 i 2022 roku przekroczyły kwotę 4 mln zł – świadczy to o dobrze wykorzystywanym potencjale pozyskiwania dotacji z funduszy unijnych i krajowych na dane działania. Widoczna aktywność, dostrzegalna szczególnie w latach 2021-2022, związana z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na poszczególne inwestycje, realnie zwiększała możliwości inwestycyjne Gminy i rozprawdzenie budżetu na większą liczbę działań lub zwiększenie finansowania istniejących zadań. Dostrzega się jednak wciąż znacznie większe możliwości w tym zakresie. W rankingu wykorzystania środków UE przez samorządy w latach 2014-2021, przygotowanym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, Gmina Bralin zajęła dopiero 1144 miejsce spośród 1523 gmin wiejskich, osiągając wydatki ze środków unijnych w badanym okresie na poziomie 886,17 zł per capita. Oznacza to, że w latach poprzednich Gmina nie wykorzystywała w pełni szansy związanej z możliwością uzyskania dotacji i środków zewnętrznych w tak dużym stopniu jak robiły to inne gminy wiejskie.

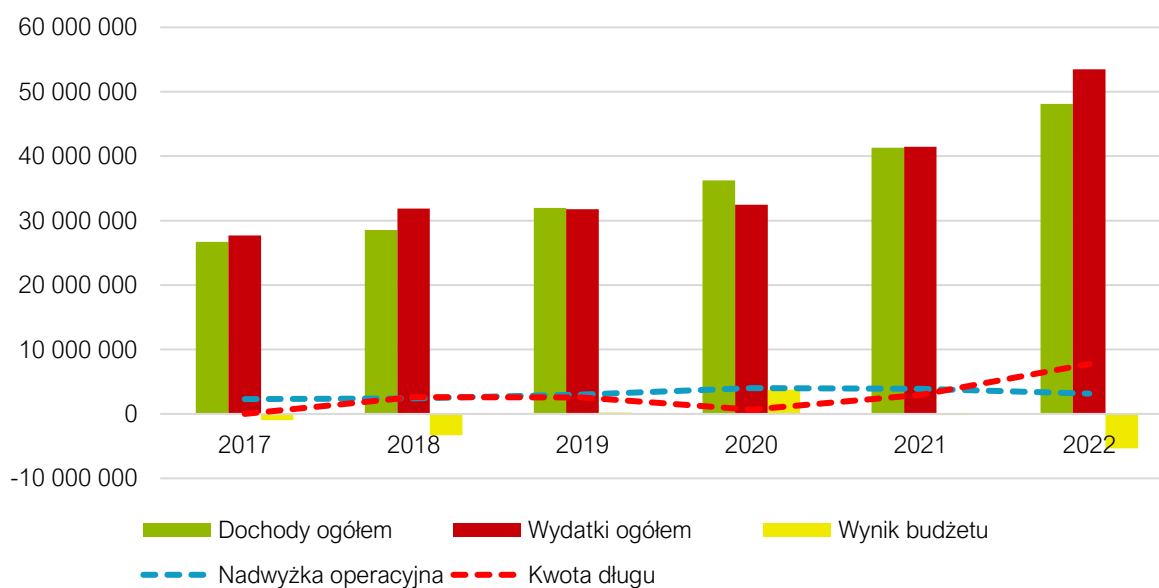
Wraz ze znacznym wzrostem dochodów, wzrastały również wydatki Gminy Bralin (z wyjątkiem minimalnego spadku o niecałe 100 tys. zł w 2019 roku). W roku 2017 wydatki ogółem wyniosły niecałe 27,7 mln zł, aby w 2022 roku prawie 53,5 mln zł – było to spowodowane corocznym wzrostem wydatków bieżących (z poziomu 23,6 mln zł w 2017 roku do 39,8 mln zł w 2022 roku), ale również wzrostem wydatków majątkowych w latach: 2018, 2021 i 2022, a zarazem realizacją przez Gminę szeregu inwestycji m.in.: budowy hali sportowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Bralinie. Tendencja wzrostu wydatków bieżących jest zjawiskiem naturalnym, jednak ważne jest, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Bralin nie tylko udawało się utrzymywać dochody bieżące powyżej kwoty wydatków bieżących, ale także zwiększyć różnicę pomiędzy

nimi w latach 2017-2020 – w roku 2017 różnica wyniosła 2,3 mln zł, natomiast od tego czasu stopniowo wzrastała, osiągając 4 mln zł w 2020 roku. W latach późniejszych nadwyżka osiągała wartość 3,9 mln zł w 2021 roku oraz niecałych 3,2 mln zł w 2022 roku. Badana wartość, pomimo delikatnego spadku w latach 2021-2022 roku, osiągała corocznie na przestrzeni ostatnich lat stabilny poziom wpływający na bezpieczeństwo finansowe Gminy.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Bralin w latach 2017-2022. Analizując dane przedstawione na wykresie można zauważyć nie tylko znaczny wzrost dochodów obserwowany w analizowanym okresie, ale również stopniowy wzrost wydatków, w tym znaczny ich wzrost w latach 2021-2022. Ponadto w latach 2017-2018 oraz 2021-2022 nie udawało się Gminie uzyskiwać dodatnich wyników budżetu, a w 2018 i 2022 roku kwota długu przewyższała wynik nadwyżki operacyjnej. Warto jednak podkreślić, że od roku 2018 do roku 2020 obserwowany był powolny spadek kwoty długu przy jednoczesnym wzroście nadwyżki operacyjnej, a dług wzrósł ponownie w latach kolejnych z uwagi na realizację inwestycji. W kolejnych latach przy utrzymaniu obecnego trendu inwestycyjnego sytuacja finansowa Gminy może się pogorszyć, co w kolejnych latach skutkować może mniejszą wartością nadwyżki operacyjnej i przewyższającą ją kwotą długu.

Sytuację budżetową Gminy należy jednak ocenić pozytywnie. W celu dalszej poprawy kondycji finansowej Gminy rekomendowana jest kontynuacja aktywności związanej ze wzrostem wartości pozyskiwanych środków zewnętrznych na inwestycje, który zwiększy dochody Gminy, a zarazem możliwości rozwojowe oraz pozwoli na spłatę obecnego długu.

Ryc. 22. Wykonanie budżetu Gminy Bralin w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

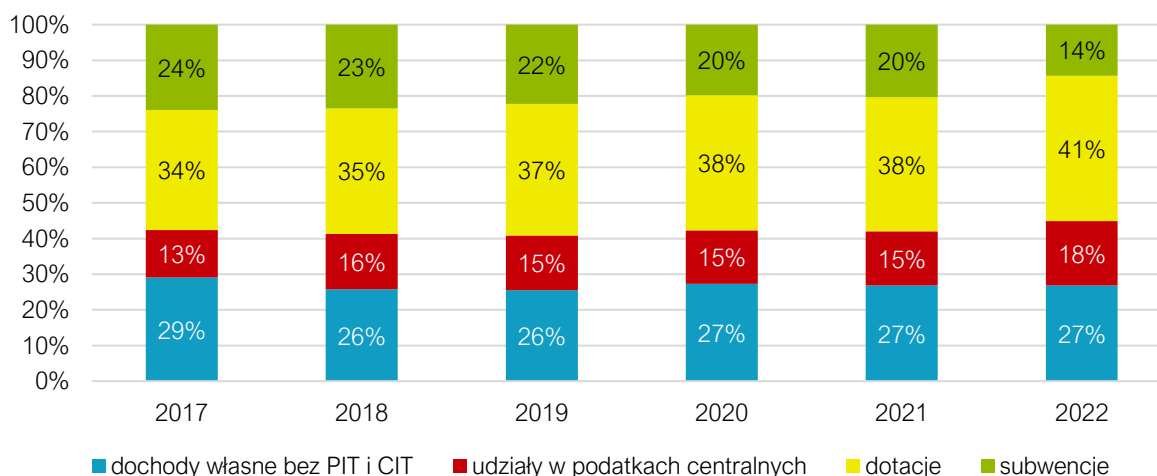
Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu Gminy Bralin w latach 2017-2022. W całym badanym okresie największy udział w strukturze dochodów nieprzerwanie posiadały wpływy z dotacji, których udział w 2022 roku wyniósł aż 41%. Dochody własne bez PIT i CIT corocznie stanowiły drugą najwyższą grupę w strukturze budżetu – utrzymując się w przedziale od 26-29%. Trzecią grupą co do wielkości udziałów w budżecie Gminy w 2022 roku były udziały w podatkach centralnych (18% w 2022

roku), które jednak od 2017 do 2021 roku utrzymywały się w przedziale od 13 do 16% posiadając najniższy udział spośród przedstawionych grup. Czwartą grupą pod względem udziału w omawianej strukturze w 2022 roku były subwencje, które w 2022 roku stanowiły 14% wszystkich dochodów. W latach 2017-2021 ich udział plasował się na trzecim miejscu i oscylował w granicach 20-24% corocznie malejąc.

Dochody własne Gminy wraz z PIT i CIT (z udziałami w podatkach centralnych), stanowiły w całym badanym okresie poniżej 50% dochodów ogółem (utrzymywały się w przedziale 41-45%). Gmina ponad połowę swoich dochodów otrzymuje więc ze środków zewnętrznych – z subwencji oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące. Świadczy to o umiarkowanej samodzielności finansowej Gminy Bralin, a w przypadku zmniejszenia się kwoty przyznawanych subwencji oraz dotacji na cele bieżące może to stanowić niebezpieczeństwo dla Gminy pod względem finansowym.

Ryc. 23. Struktura dochodów Gminy Bralin w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów budżetu Gminy Bralin, największy wpływ na wynik budżetu miał corocznie podatek od osób fizycznych (PIT), a kwota, którą generował corocznie się zwiększała – z niecałych 3,5 mln zł w 2017 roku do prawie 8,5 mln zł w 2022 roku.

Drugim znaczącym źródłem dochodów podatkowych Gminy był podatek od nieruchomości, który w okresie 2017-2022, z wyjątkiem delikatnego spadku w 2018 roku, również corocznie wzrastał. W 2017 roku przyniósł Gminie dochód ok. 4,1 mln zł, natomiast w 2022 roku już prawie 5,7 mln zł – oznacza to, że zanotował on wzrost o prawie 1,6 mln zł na przestrzeni 6 lat.

Wśród pozostałych dochodów warto wyróżnić także wpływy z podatku rolnego, który corocznie zapewniał Gminie dochód w granicach 285-370 tys. zł. Warto również zwrócić uwagę na znaczny wzrost kwoty pochodzącej z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych, który na przestrzeni 6 lat wzrósł prawie trzykrotnie – w 2018 roku dochód Gminy z tego tytułu wyniósł 187 tys. zł, a w 2022 roku wygenerował dochody na poziomie 529 tys. zł. Z kolei podatek od środków transportowych na przestrzeni analizowanego okresu generował dochód w przedziale 145-216 tys. zł, a podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) kwotę w granicach od 74 do 276 tys. zł rocznie.

Najmniejsze dochody corocznie generują wpływy z opłaty eksploatacyjnej, wpływy z opłaty skarbowej oraz podatek leśny i podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej. (średni roczny dochód w latach 2017-2022 wynoszący kolejno zaledwie 11,5, 42, 42,4 i 18,9 tys. zł). Szczegółowe kwoty przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tab. 14. Dochody podatkowe Gminy Bralin w latach 2017-2022

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	3 456 862,00	4 339 710,00	4 818 581,00	5 266 837,00	6 024 559,00	8 483 782,52
CIT	74 403,51	105 232,92	85 517,13	163 580,62	275 740,07	176 064,00
podatek rolny	285 618,00	309 437,21	308 522,94	315 361,78	336 878,13	366 955,56
podatek od nieruchomości	4 068 741,28	3 896 612,09	4 181 341,62	4 611 636,84	5 115 640,77	5 653 159,91
podatek leśny	47 608,00	4 707,00	48 917,00	48 835,00	50 414,00	54 152,65
podatek od środków transportowych	162 209,00	164 049,20	145 717,00	164 016,28	187 135,46	215 344,00
karta podatkowa	17 701,20	19 487,79	18 777,25	10 001,58	19 005,16	28 209,06
podatek od czynności cywilnoprawnych	187 644,51	295 332,24	205 155,04	353 901,10	534 005,08	529 081,07
wpływy z opłaty skarbowej	34 118,50	34 090,73	33 969,50	36 497,00	63 979,03	49 363,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	13 008,00	3 479,00	13 160,00	11 325,00	13 659,60	14 125,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Bralin w zakresie podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe oraz udziela ulg i zwolnień (w przypadku podatku od nieruchomości). W efekcie w latach 2017-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu ww. podatków wyniosła nieco ponad 4,8 mln zł. Szczegółowe kwoty przedstawia tabela poniżej.

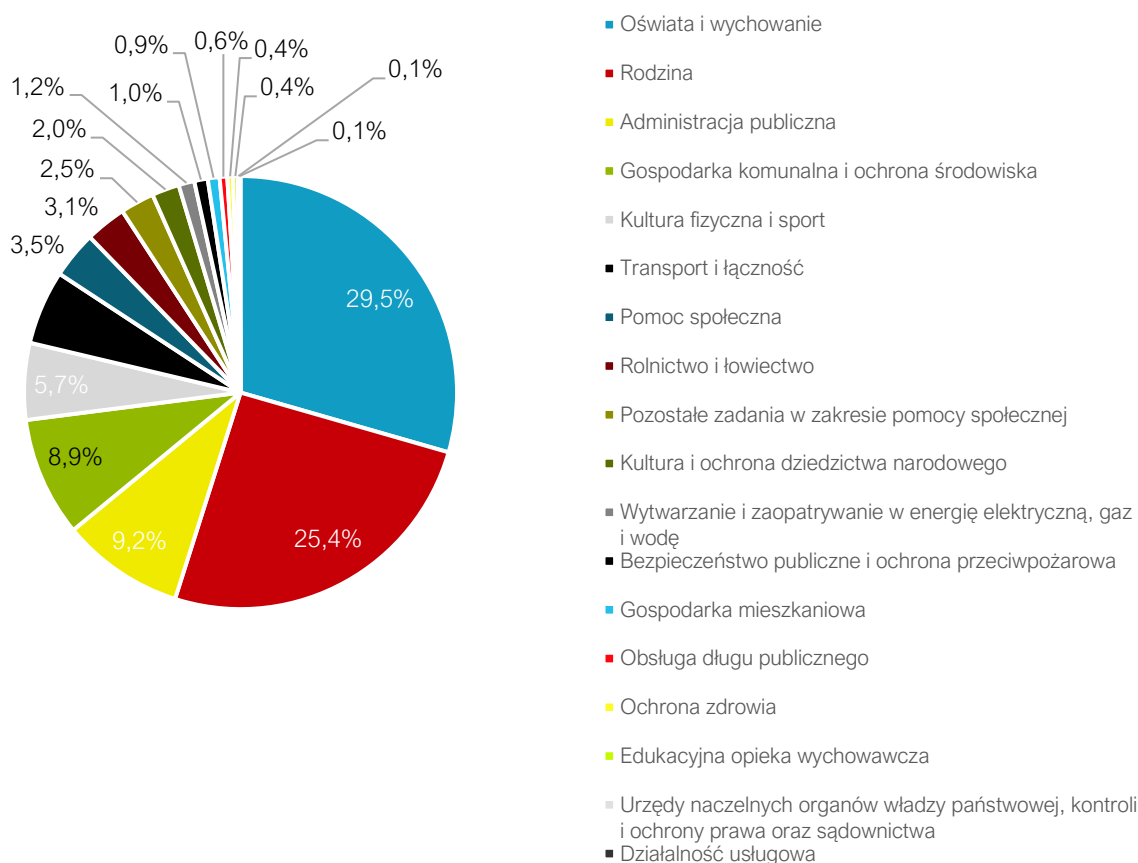
Tab. 15. Skutki obniżenia stawek podatkowych w Gminie Bralin w latach 2017-2022

Wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	381 815,39	408 103,39	446 594,31	498 384,52	542 090,05	620 016,46
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	128 130,00	119 547,00	121 354,00	291 069,00	3 282,00	408 648,00
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	133 984,30	136 776,55	134 253,67	129 683,66	147 519,32	170 349,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę wydatki w latach 2017-2022, największy średni udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (29,5%), rodzina (25,4%), administracja publiczna (9,2%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (8,9%), kultura fizyczna i sport (5,7%), transport i łączność (5,5%), pomoc społeczna (3,5%) oraz rolnictwo i łowiectwo (3,1%). Szczegóły ukazuje rycina poniżej.

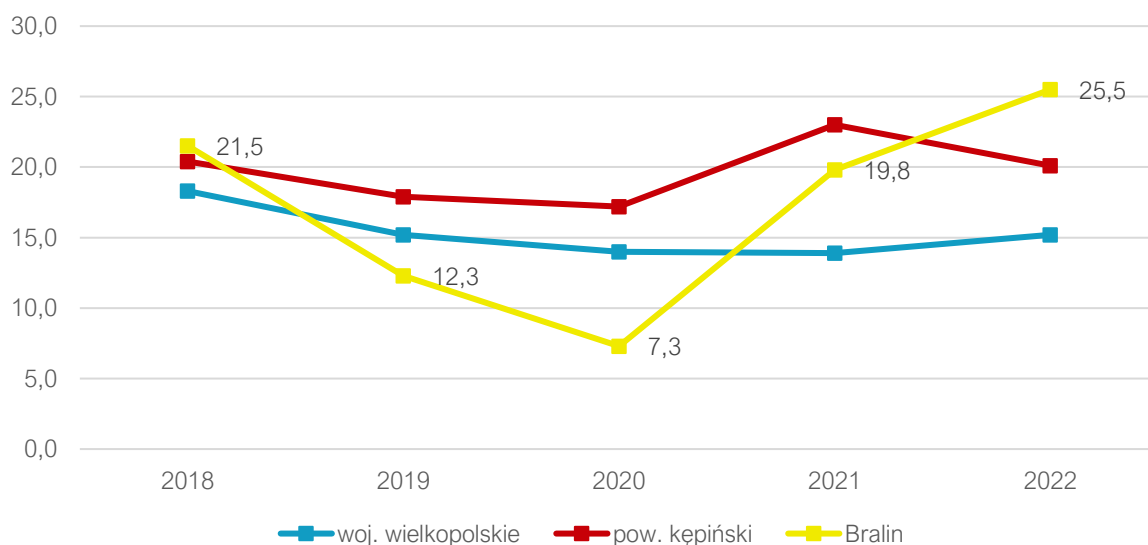
Ryc. 24. Struktura średnich wydatków Gminy Bralin w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniżej przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach Gminy Bralin na tle powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego latach 2018-2022. Z analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych Gmina poniosła w 2022 roku (25,5%). Najniższy natomiast zanotowano w 2020 roku – wynosił zaledwie 7,3%. Warto zauważyć, że badany wskaźnik do roku 2020 zanotował znaczny spadek, aby od 2021 roku ponownie wzrastać. W badanym okresie w Gminie w latach 2019-2020 notowano niższy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem niż w powiecie czy województwie, jednak w pozostałym okresie przewyższał on analogiczne wartości dla gmin powiatu i gmin w województwie, co związane było z realizacją inwestycji, takich jak m.in.: wspomniana już budowa hali sportowej w Bralinie.

Ryc. 25. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

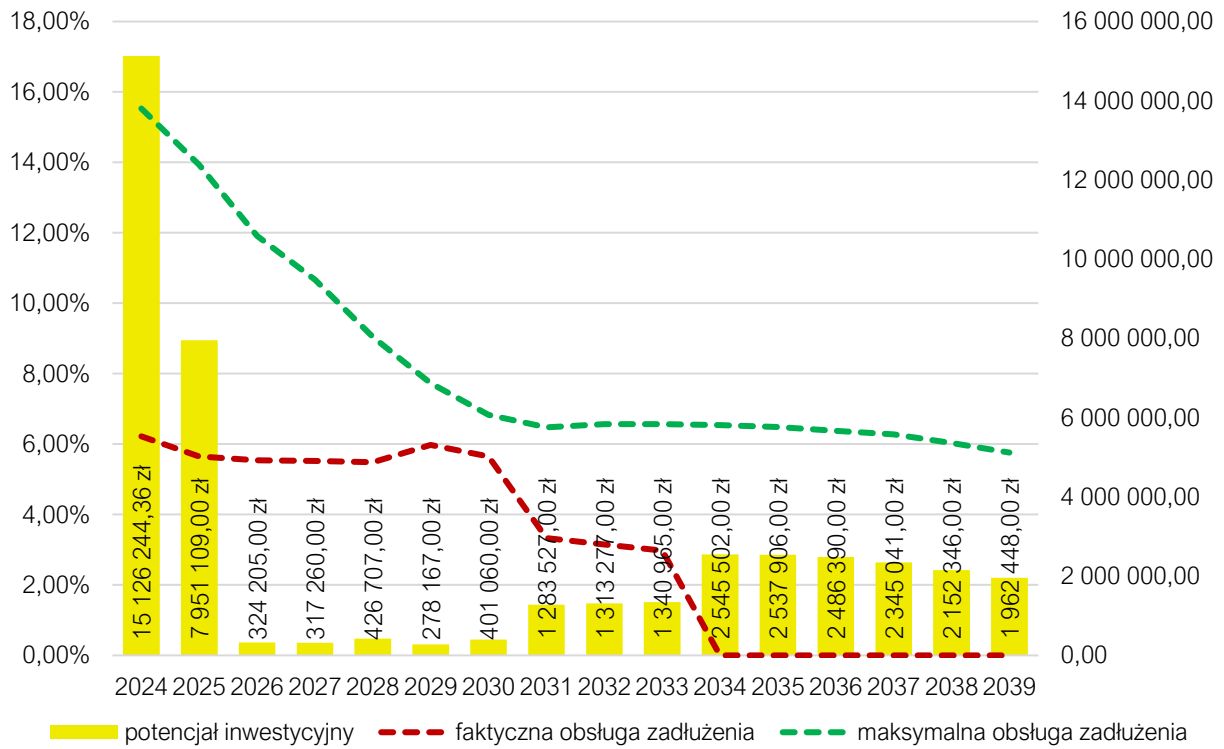
Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bralin na lata 2024-2039 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Bralin na lata 2024-2039 przyjętą Uchwałą Nr LXXXII/415/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bralin na lata 2024-2039. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu poniżej, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bralin pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań, jednak dostrzegalny jest znaczny spadek wskaźnika maksymalnej obsługi zadłużenia do 2031 roku. Będzie to skutkowało zmniejszeniem się maksymalnej kwoty na jaką Gmina będzie mogło otrzymać kredyt. Pomimo to, biorąc pod uwagę planowane do 2034 roku całkowite spłacenie obecnego zadłużenia, w najbliższych latach różnica pomiędzy maksymalną obsługą zadłużenia a faktyczną obsługą zadłużenia będzie tyle wysoka, że nie widzi się niebezpieczeństwa przekroczenia maksymalnej obsługi zadłużenia nawet przy zaciągnięciu dodatkowych zobowiązań – szczególną ostrożność należy jednak zachować w przypadku okresu 2029-2030, kiedy to różnica pomiędzy obiema wskaźnikami będzie najniższa. Potencjał inwestycyjny (rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024-2039 wynosić będzie prawie 42,8 mln zł, jednak ponad połowa tej kwoty tj. prawie 23,1 mln zł przypadają będą na lata 2024-2025. Od 2026 roku potencjał inwestycyjny znacząco się zmniejszy.

Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

Ryc. 26. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Bralin na lata 2024-2039

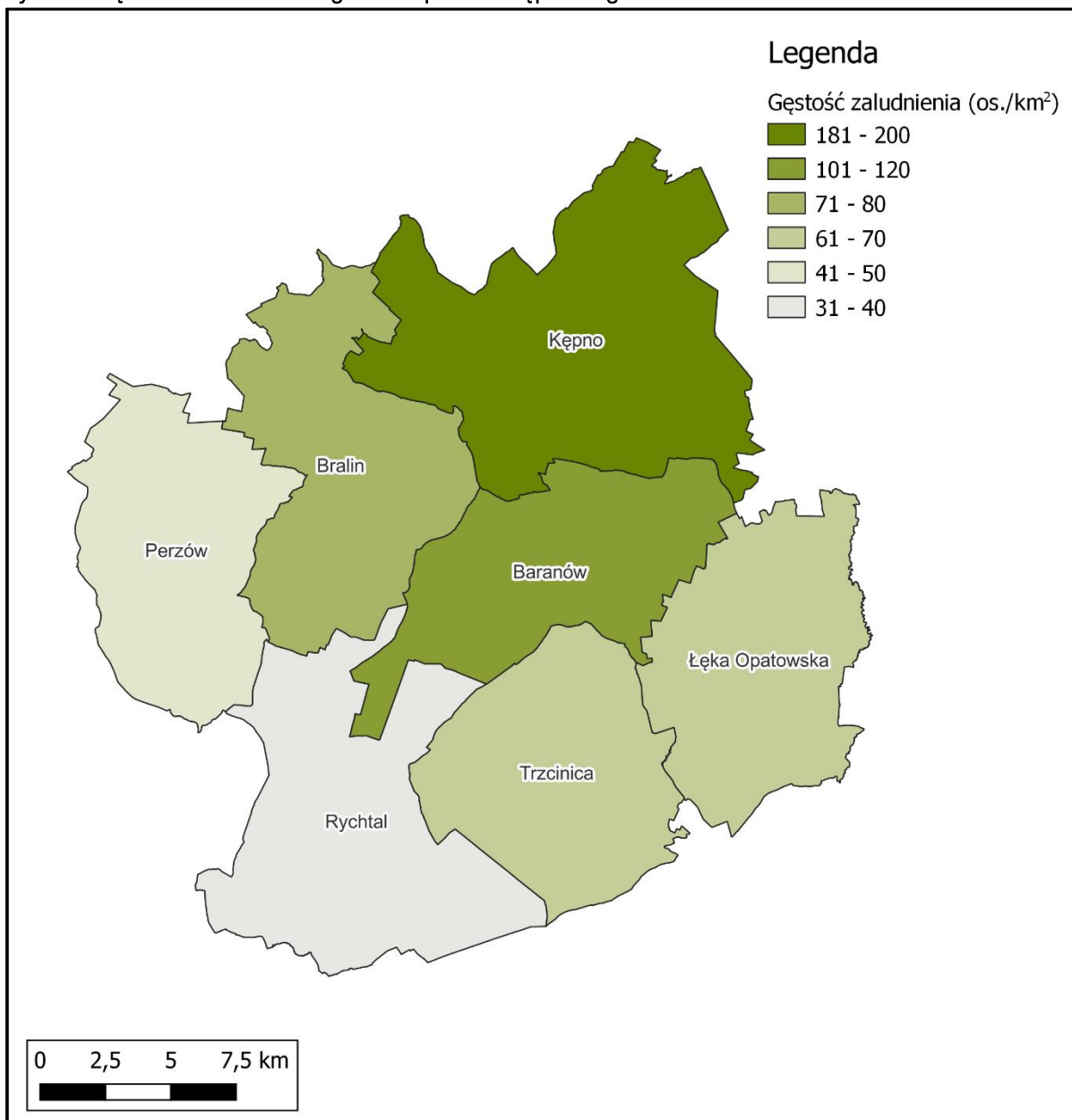
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LXXXII/415/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bralin na lata 2024-2039.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Bralin w 2022 roku liczyła 6 060 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dawało wartość wskaźnika gęstości zaludnienia na poziomie 71 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu kępińskiego była to trzecia najwyższa wartość tego wskaźnika – wyższe wartości posiadają gminy Kępno i Baranów.

Ryc. 27. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu kępińskiego w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie kępińskim w latach 2018-2022 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w powiecie posiadała ogólny powolny trend malejący (średnia dynamika na poziomie 99,8%) – zanotowano spadek o 415 mieszkańców. Tendencję obserwowaną w powiecie obserwuje się także w każdej z gmin powiatu kępińskiego, z wyjątkiem gminy Baranów, gdzie średnia dynamika wyniosła

101% – wartości dla pozostałych gmin zawierały się w przedziale od 98,6% do 99,9%. Warto podkreślić, że spośród tej grupy, Gmina Bralin zanotowała najwyższą wartość, wynoszącą 99,9%. Liczba mieszkańców Gminy Bralin w okresie od 2018 do 2021 roku corocznie wzrastała, natomiast w 2022 roku zarejestrowano już spadek ludności – z 6 117 mieszkańców w 2021 roku do 6 060 w 2022 roku. Porównując wartości dla lat granicznych okaże się, że w przeciągu 5 lat liczba ludności zmniejszyła się jedynie o 23 mieszkańców. Ludność zamieszkująca Gmina Bralin, stanowiła w 2022 roku 11% wszystkich mieszkańców powiatu, co plasowało ją na trzecim miejscu w tym aspekcie spośród wszystkich gmin. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

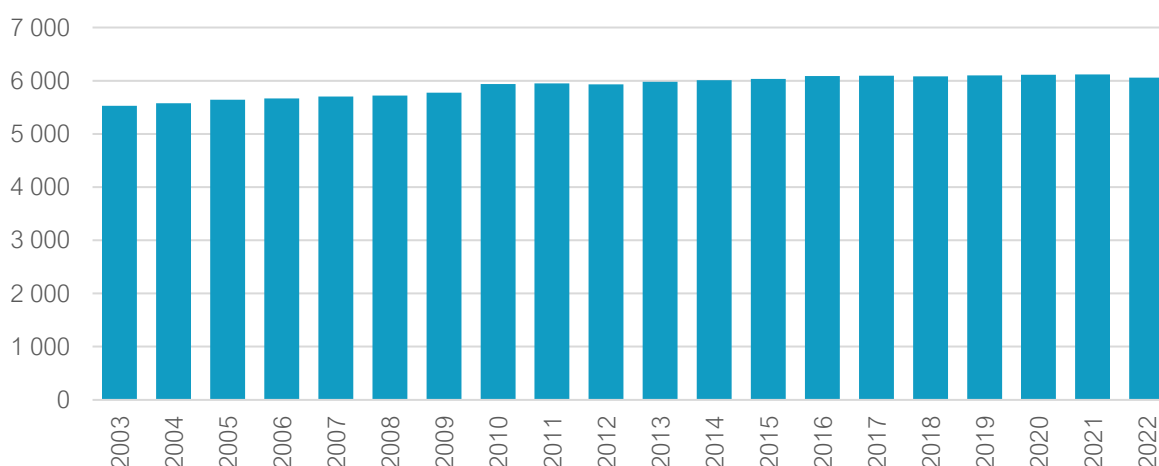
Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie kępińskim 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
pow. kępiński	56 486	56 451	56 537	56 373	56 071	100%	99,8%
Baranów	7 971	7 987	8 188	8 250	8 279	15%	101,0%
Bralin	6 083	6 100	6 110	6 117	6 060	11%	99,9%
Kępno	24 546	24 482	24 557	24 427	24 262	43%	99,7%
Łęka Opatowska	5 315	5 356	5 232	5 195	5 184	9%	99,4%
Perzów	3 804	3 777	3 811	3 794	3 771	7%	99,8%
Rychtal	3 819	3 804	3 705	3 674	3 612	6%	98,6%
Trzcinica	4 948	4 945	4 934	4 916	4 903	9%	99,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dwudziestoletniej perspektywie czasowej (2003-2022), widoczna jest obserwowana do 2021 roku tendencja rosnąca w aspekcie liczby ludności w Gminie. Ciągły trend zwiększania się liczby ludności w Gminie, trwający od 2003 roku, stanowił pozytywną tendencję, szczególnie w porównaniu z procesami demograficznymi występującymi od początku XXI w. w całym kraju tj. procesu zmniejszania się liczby ludności. W 2003 roku liczba ludności wynosiła 5 526 mieszkańców, następnie do roku 2021 zwiększyła się do poziomu 6 117 mieszkańców. Alarmująca jest natomiast zmiana trendu obserwowana dla Gminy w 2022 roku. Szczegółowe wartości przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 28. Liczba ludności w Gminie Bralin w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim w 2022 roku kształtował się na poziomie ujemnym. Taki sam proces zarejestrowano również zarówno dla powiatu kępińskiego, jak i wszystkich gmin powiatu z wyjątkiem gminy Baranów. Ujemny przyrost naturalny w poszczególnych gminach w 2022 r. oscylował w przedziale od -7,99 w Gminie Rychtal do -0,26

w Gminie Perzów. Gmina Bralin, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -5,42, posiadała drugą najniższą wartość w całym powiecie. Dla porównania średnia powiatowa wynosiła w 2022 roku -2,63. Średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego od 2018 roku do 2022 roku również była ujemna dla 7 z 8 wymienionych w tabeli jednostek samorządu terytorialnego (z wyjątkiem gminy Perzów), co oznacza, że corocznie wskaźniki te ulegają pogorszeniu. Tu z kolei Gmina Bralin zanotowała już trzecią najmniej korzystną wartość.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. Wynika z niego, że w 2022 roku napływ ludności nastąpił w 1 spośród 7 gmin powiatu (gmina Baranów), a w jednej z gmin wskaźnik ten osiągnął 0 (Trzcianica), natomiast w Gminie Bralin (-1,48) posiadał wartość najbardziej zbliżoną 0 spośród gmin z ujemnym wskaźnikiem. Warto jednak uwypuklić, że pomimo negatywnej wartości salda migracji w 2022 roku, średnia zmiana tego wskaźnika od 2018 roku zarówno w Gminie Bralin, jak również w 2 innych gminach powiatu oraz w województwie wielkopolskim była wciąż delikatnie dodatnia. Co więcej wartości dla Gminy zdecydowanie przewyższają analogiczne wartości dla pozostałych gmin powiatu i średniej wartości dla województwa. W Gminie średnia zmiana wskaźnika od 2018 roku wynosiła 1,19, w powiecie -0,46, natomiast w województwie 0,01. Oznacza to, że w 2022 roku występował negatywny trend emigracji ludności z Gminy, jednak obecnie jest on delikatnie mniej drastyczny, niż miało to miejsce w 2018 r.

Biorąc pod uwagę zarówno ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego, jak również salda migracji w 2022 roku oraz średnią dynamikę obu procesów od 2018 roku, pomimo delikatnego zmniejszenia intensywności emigracji, można oszacować, że ogólna liczba mieszkańców Gminy będzie dalej stale malała.

Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bralin w latach 2018-2022 na tle innych gmin powiatu kępińskiego, powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. wielkopolskie	-2,16	-0,80	0,40	0,01
pow. kępiński	-2,63	-0,96	-2,87	-0,46
Baranów	0,85	-0,54	1,93	0,30
Bralin	-5,42	-2,14	-1,48	1,19
Kępno	-2,80	-0,62	-3,78	-0,74
Łęka Opatowska	-4,26	-2,15	-5,03	-0,79
Perzów	-0,26	0,20	-5,28	-2,58
Rychtal	-7,99	-2,33	-8,26	0,48
Trzcianica	-0,41	-0,61	0,00	-1,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Badając sytuację demograficzną gminy, zwrócić należy jednak uwagę nie tylko na liczbę osób zamieszkujących dany obszar oraz jej tendencje wzrostowe czy malejące, ale także strukturę wieku ludności.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Bralin zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Porównując zarówno udział mieszkańców w przedziale wiekowym 25-34 lat (kiedy to średnio najwięcej osób wchodzi na rynek pracy, zakłada rodziny i ustatkowuje się) w 2018 roku do roku 2022 (przedstawiony w tabeli poniżej) oraz zmiany udziału ludności w wieku produkcyjnym w przedziale 2003-2022 (przedstawionej na rycinie poniżej), zauważyć można stopniowe zmniejszanie się udziału osób zarówno w wieku 25-34 (co najmniej od 2018 roku), jak i w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-

64, kobiety 18-59) (od 2009 roku). Mieszkańcy w wieku 25-34 lat stanowili w 2022 roku jedynie 11,46% całej ludności Gminy. Dla porównania w 2018 roku stanowili oni 14,87% wszystkich mieszkańców. Dynamika zmian badanego wskaźnika wynosiła jedynie 77%, co stanowiło wartość mniej korzystną niż analogiczne dane dla powiatu czy województwa. Ponadto w Bralinie zauważyć można zwiększanie się senioralnego obciążenia demograficznego, którego dynamika na przestrzeni przyjętych ram czasowych wynosiła 108%, co jednak stanowiło wynik bardziej korzystny niż analogiczne wartości w powiecie i województwie. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując wartość analizowanego wskaźnika w 2022 roku w Gminie (23,3%) z wynikami z powiatu (25,8%) czy województwa (27,7%), również i tu jest to wynik bardziej korzystny od wyników dla jednostek wyższego rzędu. Z uwagi na dynamikę badanego procesu, w przeciągu kilku kolejnych lat możliwe jest osiągnięcie w Gminie jeszcze wyższych wartości dla wskaźnika senioralnego obciążenia demograficznego. Wartości powyżej 100% świadczą o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej gminy, co prowadzi do różnego rodzaju problemów i wyzwań natury finansowej, infrastrukturalnej czy społecznej dla Bralina m.in. związanych z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych czy koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także ze spadkiem aktywności gospodarczej.

Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Bralin w 2018 i 2022 roku na tle innych jednostek

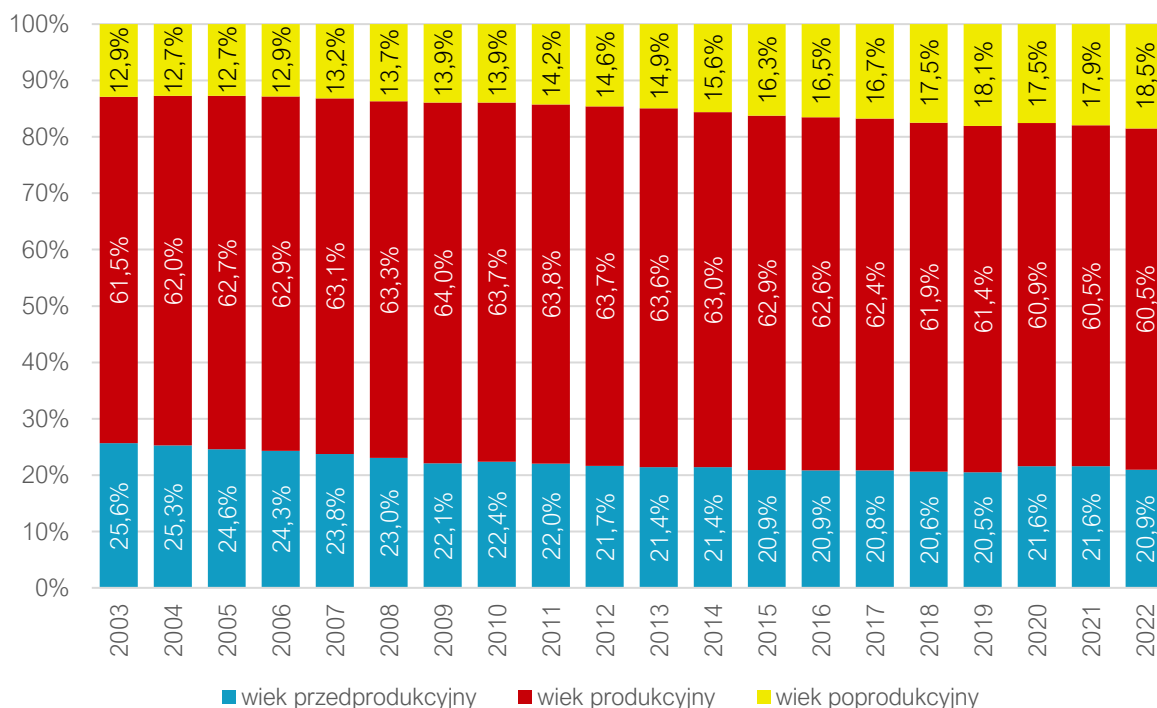
JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat do ludności ogółem (%)			senioralne obciążenie demograficzne ¹ (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
pow. kępiński	14,63	12,39	85%	22,70	25,80	114%
Bralin	14,87	11,46	77%	21,60	23,30	108%

¹ Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej przedstawiono wykres udziału poszczególnych grup wiekowych w całkowitej liczbie ludności w Gminie Bralin w okresie 20-letnim. Zauważyć można stopniowy, coroczny spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w latach 2009-2022 oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Jest to naturalne zjawisko, obserwowane w całym kraju powiązane z echem wyżu demograficznego i wchodzeniem w wiek poprodukcyjny osób urodzonych w trakcie tego okresu. Ponadto jest to również następstwem zmieniającego się stylu życia, podejścia do macierzyństwa czy kariery zawodowej oraz upowszechnieniem wyjazdów młodych ludzi do większych miast, czy to za pracą czy to w celu pozyskania wyższego wykształcenia. Swój wpływ na taką sytuację mają także czynniki kulturowe i ekonomiczne w skali krajowej. Ponadto dostrzegalny był także ciągły spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast umiarkowanie pozytywnym aspektem jest częściowe zahamowanie tego procesu obserwowane od 2015 roku, od którego to udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się w granicach 20,5-21,6%. Umiarkowanie pozytywnym aspektem jest również udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymujący się powyżej wartości przypadającej udziałowi osób w wieku poprodukcyjnym. Z uwagi na ciągłą tendencję wzrostową udziału osób w wieku poprodukcyjnym w przeciągu najbliższych kilku lat może ulec to jednak zmianie.

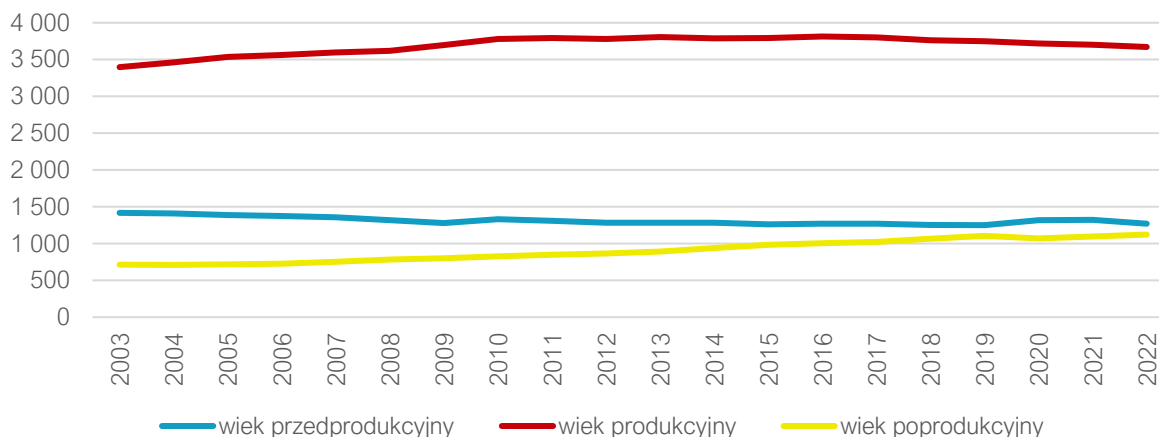
Ryc. 29. Udział poszczególnych grup wiekowych w całkowitej liczbie ludności w Gminie Bralin w latach 2003-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na wykresie poniżej przedstawiona została natomiast struktura ludności w Gminie Bralin w latach 2003-2022 jednak w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy Bralin, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym występującym od 2009 roku, zauważyć można także ciągły spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, jednak proces ten obserwuje się dopiero od roku 2016 oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym widoczny od roku 2004. W perspektywie 20-letniej, również w przypadku danych bezwzględnych, dostrzegalne jest zmniejszanie się różnicy pomiędzy liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym a liczebnością grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Przy zachowaniu aktualnych tendencji różnica pomiędzy tymi grupami w przyszłości będzie się stale dalej pomniejszać, a w przeciągu kolejnych kilku lat liczba osób w wieku poprodukcyjnym może wręcz przewyższyć liczbę osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2003 wciąż pozostaje wyższa – w 2003 roku w Gminie mieszkało 3 397 osób z tej grupy wiekowej, natomiast w 2022 roku 3 669 osób. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni tego samego okresu (od 2003 roku) zwiększyła się o 410 osób (w 2003 roku do tej grupy należało 712 osób a w 2022 roku już 1 122), natomiast osób w wieku przedprodukcyjnym zmalało o liczbę 148.

Ryc. 30. Struktura ludności w Gminie Bralin w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z uwagi na widoczne stopniowe starzenie się społeczeństwa, sytuację demograficzną w Gminie można ocenić jako umiarkowanie niekorzystną. Z jednej strony w ostatnich latach obserwuje się odpływ ludności z Gminy i zmniejszanie się liczby ludności z uwagi na emigrację, z drugiej natomiast widoczny jest także ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz zmniejszający się udział w strukturze demograficznej osób w wieku produkcyjnym, w tym osób w przedziale 25-34 lat oraz ciągle zwiększający udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym delikatnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Pomimo, że obecnie w Gminie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wciąż przewyższa liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, różnica pomiędzy liczebnością obu grup stale się zmniejsza. Wszystkie te czynniki mogą prowadzić do spadku zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz wyludniania się Gminy. Warto mieć na uwadze, że konsekwencją przedstawionych wyżej tendencji będzie w przyszłości zwiększenie kosztów utrzymania i obsługi jednostek oświatowych oraz spodziewany spadek dochodów Gminy z tytułu udziału w PIT, jak również zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów czy konieczność przeprowadzenia przez Gminę działań mających na celu zwiększenie napływu ludzi w wieku produkcyjnym w celu zahamowania procesu starzenia się społeczeństwa.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Bralin funkcjonuje jeden żłobek – Żłobek Samorządowy "Wiosenka" w Bralinie przy ul. Wiosennej 4. Prowadzony jest przez Gminę Bralin świadcząc opiekę od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:00 dla 43 dzieci w podziale na 2 grupy. Opłata miesięczna ponoszona przez rodziców uzależniona jest od długości pobytu dziecka w żłobku:

- dzienna stawka za pobyt dziecka w żłobku do 5 godzin dziennie wynosi 12,00 zł, każda następną rozpoczęta godzina dodatkowo 1,00 zł,
- opłata dzienna za wyżywienia wynosi 12,00 zł. W placówce opieką dziecięcą może zostać objęte maksymalnie 48 dzieci.

W 2023 roku w Gminie działały 2 przedszkola publiczne oraz 1 oddział przedszkolny. Przedszkole „Kwiaty Polskie” posiadało największą liczbę grup – 6, świadcząc opiekę dla 139 dzieci. Z kolei Przedszkole samorządowe w Nowej Wsi Książęcej, mieszczące się w budynku Zespołu Szkół im. Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów, świadczy opiekę dla 29 dzieci w podziale na 2 grupy. Dodatkowo przy SP Bralin działa oddział przedszkolny w postaci zerówki. W 2023 roku w oddziale opiekę nad 58 dziećmi, podzielonymi pomiędzy 3 grupy, sprawowały 4 nauczycielki wychowania przedszkolnego. W sumie z publicznej opieki przedszkolnej w Gminie Bralin w 2023 roku korzystało 226 dzieci.

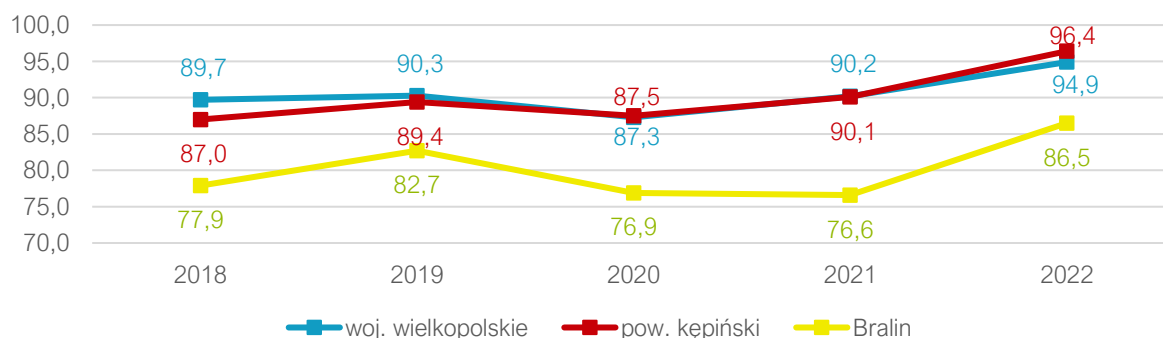
Tab. 19. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Bralin (stan na 01.09.2023 r.)

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne				
Przedszkole „Kwiaty Polskie”	139	6	23	6.30-16.00
Przedszkole samorządowe w Nowej Wsi Książęcej	29	2	14	6:30-15:30
Oddziały przedszkolne				
Oddział przedszkolny SP Bralin	58	3	19	6:30-15:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Poniżej przedstawiono odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Bralin w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa według danych GUS. Zauważyć można, że wartość badanego wskaźnika dla Gminy była corocznie znacząco niższa niż analogiczne średnie wartości w powiecie i w województwie. W Gminie badany wskaźnik oscylował w granicach 76,6-86,5%. Pozytywnym aspektem jest natomiast obserwowany w 2022 roku wzrost wartości wskaźnika, a tym samym zmniejszenie różnicy pomiędzy wartością wskaźnika dla Gmina, a średnią dla powiatu i województwa.

Ryc. 31. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Bralin w latach 2018-2022 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Szkoły

Na terenie Gminy Bralin w roku szkolnym 2022/2023 funkcjonowały 2 publiczne szkoły podstawowe tj. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Bralinie, Zespół Szkół im. Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej.

Placówki posiadają różną wielkość –SP w Bralinie posiada aż 23 oddziały (w tym 3 oddziały wspomnianej powyżej zerówki), do których wg. stanu na 1 września 2023 roku uczęszczało 500 dzieci, natomiast do Zespołu Szkół w Nowej Wsi Książęcej uczęszczało 68 uczniów w podziale na 7 oddziałów. Średnia wielkość oddziałów w poszczególnych szkołach wynosiła kolejno 22 i 10 dzieci. Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach oscylowała w przedziale od 23 do 51. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 20. Publiczne szkoły podstawowe na terenie Gminy Bralin wg. stanu na 1.09.2023

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba zatrudnionych nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Bralinie	500	23	22	51
Zespół Szkół im. Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej	68	7	10	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Stan bazy dydaktycznej w szkołach publicznych na terenie Gminy Bralin jest zróżnicowany. Wszystkie placówki posiadają od 10 do 29sal lekcyjnych. Wszystkie szkoły podstawowe posiadają dostęp do hal sportowych lub sal gimnastycznych zachowanych w dobrym stanie technicznym – uczniowie obu szkół posiadają w sumie dostęp do dwóch sal gimnastycznych, z czego sala w Bralinie została poddana renowacji nawierzchni, a sala w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej zachowana jest w dobrym stanie technicznym i nie wymaga dodatkowych prac. Uczniowie mają również możliwość korzystania z nowopowstałej hali sportowej w Bralinie. Budynek szkół różni się jednak liczbą sal lekcyjnych – w SP w Bralinie jest ich 29 natomiast w ZS w Nowej Wsi Książęcej 10 (8 sal szkolnych oraz 2 sale przedszkolne). Pracownie językowe znajdują się jedynie w SP w Bralinie. W placówce w Nowej Wsi Książęcej nie są prowadzone klasy dwujęzyczne, sportowe lub integracyjne, natomiast w SP w Bralinie od roku szkolnego 2023/24 funkcjonuje klasa sportowa. Każda ze szkół posiada komputery do użytku uczniów – w przypadku SP w Bralinie są to 43 urządzenia, natomiast w placówce w Nowej Wsi Książęcej 23 urządzenia. Monitoring szkolny zamontowany został w obu placówkach. W obu placówkach znajdują się także świetlice szkolne, szafki dla każdego ucznia, gabinety pielęgniarskie oraz oferowane jest wsparcie psychologa. Parkingi dostępne dla kadry i rodziców zlokalizowane są przy obu szkołach. W roku szkolnym 2022/2023 w Zespole Szkół im. ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej przyznano uczniom stypendia za wysokie wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe – w liczbie 23. W SP w Bralinie stypendiami objęto natomiast 93 osoby w kwotach w przedziale 80-140 zł. Poza udzielaniem stypendium, szkoły podstawowe na terenie Gminy realizują szereg projektów edukacyjnych, organizują lub biorą udział w zawodach i turniejach sportowych, ale także uczestniczą w konkursach zewnętrznych oraz oferują różnego rodzaju formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. Ponadto każda ze szkół oferuje szereg form wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami tj. m.in.: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne czy logopedyczne, socjoterapeutyczne i rewalidacyjne oraz zajęcia z zakresu gimnastyki korekcyjnej, a także wsparcie pedagoga oraz psychologa.

W roku szkolnym 2022/2023 do Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Bralinie uczęszczało 524 uczniów, w tym 49 osób spoza obwodu szkoły. 84 uczniów z tego rejonu realizowało obowiązek szkolny w innych placówkach. Z kolei w placówce w Nowej Wsi Książęcej obowiązkiem szkolnym objętych było 118 uczniów, z czego 80 uczęszczało do tejże placówki, natomiast 38 uczniów realizowało obowiązek szkolny w innych placówkach. Ponadto do szkoły w Nowej Wsi Książęcej uczęszczało 7 uczniów z innego obwodu. W trakcie roku szkolnego do placówki w Nowej Wsi Książęcej uczęszczało również 5 uczniów z Ukrainy, a do SP Bralin 17 uczniów z tego kraju.

Do wszystkich placówek gminnych realizowane są przewozy dla dzieci i młodzieży. Obecnie odbywają się one na podstawie Postępowania Nr ZP.271.10.2022 ws. Udzielenia zamówienia w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 2 Pzp pn: „Przewozy dzieci i młodzieży szkolnej z terenu Gminy Bralin do placówek oświatowych przez okres 2 lat szkolnych”. Zakres zamówienia podstawowego obejmuje:

a) transport kursami zamkniętymi dzieci do i z placówek oświatowych na terenie Gminy Bralin (szkoły podstawowej w Bralinie, przedszkola w Bralinie oraz Zespołu Szkół w Nowej Wsi Ks.) w dni nauki szkolnej w latach szkolnych: 2022/2023, 2023/2024;

b) transport kursami zamkniętymi dzieci i młodzieży na organizowane w ciągu roku szkolnego konkursy, olimpiady, zawody sportowe na szczeblu gminnym i powiatowym w ilości ok. 1000 km po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z dyrektorami placówek oświatowych z terenu Gminy Bralin.

Ponadto w ramach zasobów własnych Gminy realizowany jest dowóz kursami zamkniętymi dzieci z niepełnosprawnością – z użyciem zakupionego pojazdu przystosowanego do przewozu dzieci z niepełnosprawnością – do placówek oświatowych znajdujących się poza granicami Gminy Bralin, tj. do Zespołu Szkół Specjalnych w Słupi p/Kępem, w dni nauki szkolnej w latach szkolnych: 2022/2023, 2023/2024;

Głównym kierunkiem dojazdów uczniów do szkół ponadpodstawowych jest Gmina Kępno.

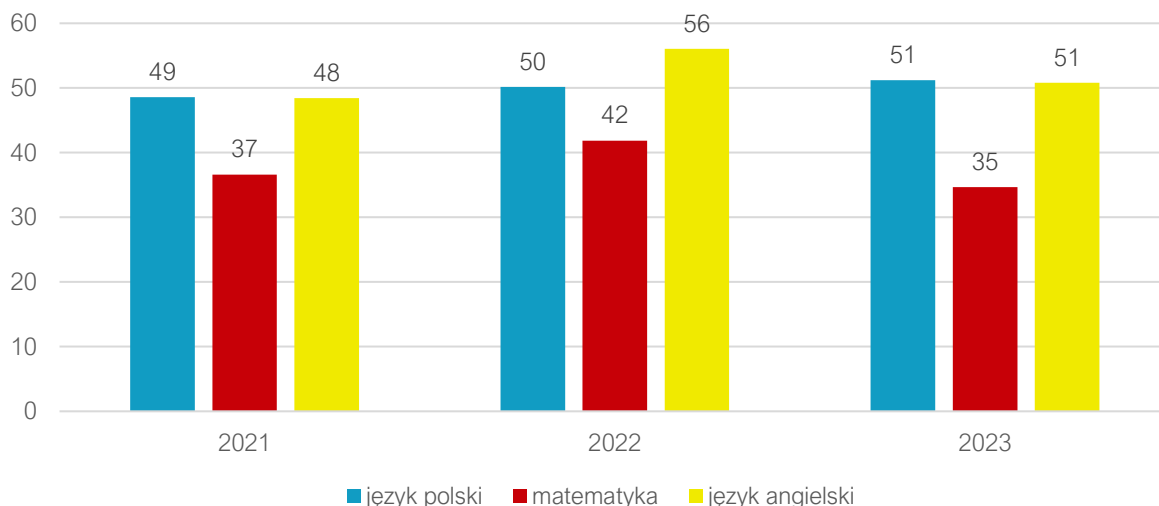
Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Jedną z takich form sprawdzenia wiedzy i poziomu nauczania są egzaminy ósmoklasisty.

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie w latach 2021-2023 obrazuje poniższe zestawienie. W badanym okresie zauważyć można zarówno różnicę w średnich wynikach z przedmiotów w poszczególnych latach, jak i w ogólnych średnich wynikach w Gminie w ciągu ostatnich paru lat.

Spośród badanych 3 okresów najniższe średnie wyniki egzaminów osiągnęli uczniowie podchodzący do nich w roku 2021 (45%), natomiast najwyższe w 2022 roku (49%). Spośród badanych 3 przedmiotów najlepsze wyniki w 2022 roku uczniowie osiągnęli z matematyki (42%) oraz języka angielskiego (56%), natomiast dla średnich wyników z języka polskiego obserwuje się coroczny wzrost wyników – w 2023 roku średni wynik z tego przedmiotu wyniósł 51%. Świadczy to o corocznym ogólnym polepszaniu się poziomu nauczania i przygotowania do egzaminów z języka polskiego. Nie dotyczyło to jednak wszystkich przedmiotów szkolnych, z których pisany był powyższy egzamin. Średnie wyniki z matematyki w okresie badanych 3 lat corocznie znacząco odbiegały od wyników z pozostałych egzaminowanych przedmiotów, a najniższy wynik osiągnięty został w 2022 roku (35%). Z kolei w przypadku średnich wyników z języka angielskiego w 2023 roku zaobserwowano znaczny spadek względem roku poprzedniego, natomiast był to wciąż wyższy wynik od osiągniętego w 2021 roku. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Pozytywnym zjawiskiem jest więc jednak fakt, że w przypadku języka polskiego obserwuje się coroczną poprawę osiąganych średnich wyników, natomiast alarmujący jest spadek wyników z pozostałych dwóch przedmiotów w 2023 roku.

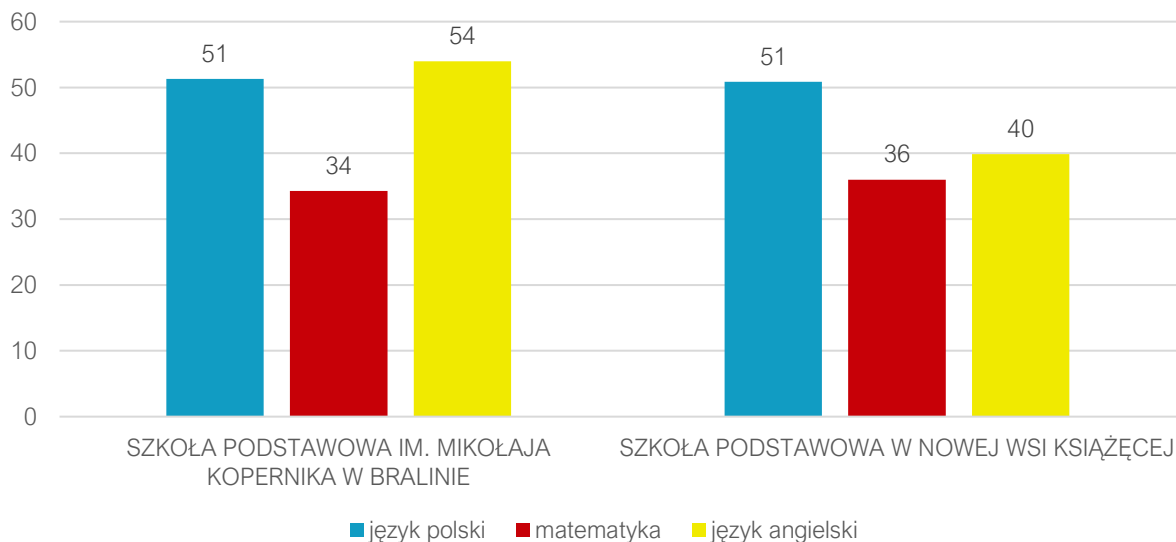
Ryc. 32. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Bralin w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Wyniki klas VIII poszczególnych szkół podstawowych w Gminie Bralin z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2022/2023 przedstawia poniższy wykres. Porównując otrzymane dane okaże się, że wyniki w szkołach są zróżnicowane głównie w przypadku języka angielskiego. W SP w Bralinie uczniowie osiągnęli średni wynik wynoszący 54%, natomiast w SP w Nowej Wsi Książęcej jedynie 40%. W przypadku języka polskiego, uczniowie z obu szkół uzyskali średni wynik zbliżony do 51%. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku średnich wyników z matematyki – ich wyniki oscylowały w przedziale od 34% do 36%. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

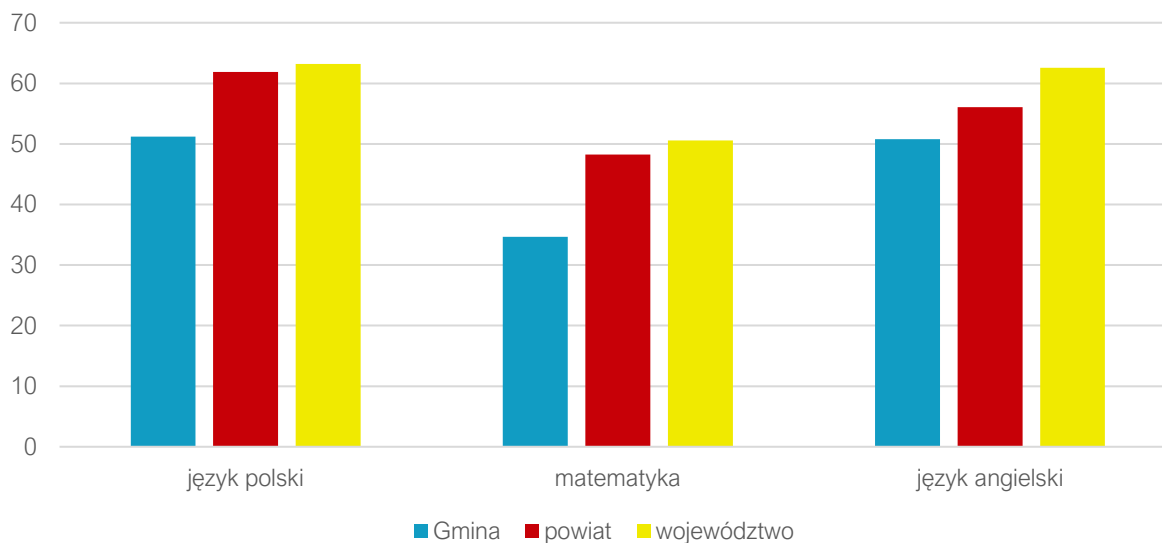
Ryc. 33. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Bralin w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2023 roku w Gminie na tle średnich wyników uczniów z całego powiatu kępińskiego i województwa wielkopolskiego. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie znacząco odbiega do średniej wyznaczonej dla województwa i powiatu. Najmniejsze różnice w poziomie osiągniętych wyników obserwuje się dla języka angielskiego, dla którego średni wynik z egzaminu ósmoklasisty odbiegał od średniej powiatowej o 5%. Dla porównania wyniki z matematyki odbiegały od średniej powiatowej o 13%, natomiast z języka polskiego o 11%. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Bralin w roku 2023 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022. Na jej podstawie można zauważyć, że wydatki bieżące na oświatę od roku 2019 corocznie wzrastały – od 2019 roku do 2022 roku o nieco ponad 3,1 mln zł. Najwyższy udział stanowiły corocznie wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 70% wydatków bieżących), których wzrost obserwuje się od 2017 roku. Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,9-5,4 mln zł rocznie, odnotowując najwyższą wartość w 2018 roku oraz powolny wzrost od 2020 roku. Gmina w badanym okresie najwyższe wydatki majątkowe w dziale oświaty i wychowania poniosła w 2017 roku. Przekroczyły one wtedy 2,5 mln zł. Ponadto wydatki majątkowe w dziale oświaty i wychowania odnotowano jedynie w roku 2018 i 2020 – wydatki te wyniosły wtedy kolejno niecałe 638 tys. zł oraz 215 tys. zł. Świadczy to o wysokiej aktywności inwestycyjnej Gminy w dziale oświaty i wychowania w latach 2017-2018. Ponadto warto zauważyć coroczny wzrost kwoty subwencji oświatowej (z wyjątkiem 2020 roku, kiedy to nastąpił niewielki spadek). Następowoło to przy stopniu pokrycia wydatków subwencją oświatową oscylującym w granicach 43-61%, co skutkowało coroczną różnicą pomiędzy subwencją oświatową a wydatkami w tym dziale w przedziale od 3,6 mln zł w 2019 roku do 6,9 mln zł w 2018 roku. Świadczy to o tym, że wzrost kwoty subwencji oświatowej był niewspółmierny ze wzrostem całkowitych wydatków w tym dziale.

Tab. 21. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Bralin w latach 2017-2022

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	10 188 013,67	12 144 920,74	9 164 464,99	9 460 092,30	11 172 780,60	12 302 894,44
Wydatki bieżące, w tym:	7 658 013,67	11 507 357,74	9 164 464,99	9 245 063,46	11 172 780,60	12 302 894,44
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	5 552 402,49	6 111 406,01	6 799 098,33	7 317 884,19	8 305 621,35	8 868 080,61
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	2 105 611,18	5 395 951,73	2 365 366,66	1 927 179,27	2 867 159,25	3 434 813,83
Wydatki majątkowe	2 530 000,00	637 563,00	0,00	215 028,84	0,00	0,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	4 858 704,00	5 222 537,00	5 556 938,00	5 525 418,00	5 729 036,00	6 007 315,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	5 329 309,67	6 922 383,74	3 607 526,99	3 934 674,30	5 443 744,60	6 295 579,44
Stopień pokrycia	48%	43%	61%	58%	51%	49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Kultura i sport

Podmiotem realizującymi zadania w zakresie kultury w Gminie Bralin, których organem prowadzącym jest Gmina, jest **Biblioteka Publiczna w Bralinie**. Ponadto Gmina corocznie poprzez otwarte konkursy ofert oraz oferty pozakonkursowe i dotacje zleca wsparcie realizacji zadań publicznych, także w zakresie kultury i sportu, w ramach Rocznych Programów Współpracy Gminy Bralin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ofertę pozalekcyjną w zakresie kultury i sportu realizują również szkoły podstawowe w Bralinie oraz Nowej Wsi Książęcej.

Biblioteka, na podstawie statutu stanowiącego załącznik do Uchwały XXXIV/173/2013 Rady Gminy Bralin z dnia 25 marca 2013 roku, prowadzi wielokierunkową działalność koncentrującą się na:

- gromadzeniu, opracowaniu, przechowywaniu, ochronie i konserwacji oraz udostępnianiu zbiorów bibliotecznych (bogate zbiory literatury pięknej polskiej i zagranicznej, księgozbiór naukowy i popularnonaukowy, prasa regionalna),
- wypożyczaniu na zewnątrz i udostępnianiu na miejscu zbiorów bibliotecznych oraz udzielaniu informacji,
- upowszechnianiu literatury pięknej i czytelnictwa (prowadzenie stałych form działalności kulturalnej związanych z popularyzacją książki i wiedzy: spotkania autorskie z pisarzami adresowane do dzieci i młodzieży, lekcje biblioteczne, konkursy wiedzy, dyskusje nad książką, zajęcia plastyczno-techniczne, wystawki rocznicowe i tematyczne,
- rozwijaniu czytelnictwa dzieci i młodzieży,
- rozwijaniu działalności informacyjno-dokumentacyjnej środowiska lokalnego (gromadzenie informacji dotyczących Gminy Bralin, wydarzeń historycznych i życia społecznego mieszkańców),
- prowadzeniu nowych form działalności wynikających z rozwoju elektroniki i potrzeby dostępu społeczeństwa do wiedzy i informacji, poprzez wyposażenie biblioteki w sprzęt komputerowy dla użytkowników z bezpłatnym dostępem do Internetu,
- komputeryzacji procesów bibliotecznych – tworzenie elektronicznej bazy katalogowej w programie SOWA SQL Premium,

- stała współpraca z instytucjami i placówkami oświatowo – kulturalnymi na terenie Gminy, powiatu i województwa,
- prowadzeniu działalności informacyjno-bibliograficznej (udostępnianie księgozbioru podręcznego). Zakres świadczonych usług to m.in.: informacja ze wszystkich dziedzin wiedzy (bezpośrednia na miejscu i telefoniczna) oraz wyszukiwanie informacji w Internecie za pomocą popularnych portali i wyszukiwarek, korzystanie z poczty elektronicznej.

Biblioteka korzysta z pełnej wersji programu bibliotecznego SOWASQL Premium. System pozwala na opracowanie wszystkich typów materiałów bibliecznych. Umożliwia tworzenie opisów bibliograficznych dla książek, czasopism, dokumentów wydawniczo niesamoistnych, zbiorów specjalnych (dok. elektroniczne, dok. dźwiękowe, normy itd.). Oferuje rozwiązania do tworzenia, wydruku i udostępniania bibliografii regionalnych oraz kartotek zagadnieniowych. Wspiera bibliotekę w tradycyjnych procesach, tj. gromadzeniu, katalogowaniu i wyszukiwaniu informacji, udostępnianiu zbiorów, rejestracji i obsłudze czytelników, prowadzeniu inwentarzy, ubytkowaniu, kontroli zbiorów, sporządzaniu statystyk oraz zadaniach związanych ze świadczeniem e-usług dla czytelników. Czytelnik ma możliwość zamawiania i rezerwowania zbiorów w lokalu biblioteki, jak również zdalnie poza siedzibą biblioteki. Zbiory biblieczne są oznakowane za pomocą kodów kreskowych. Biblioteka Publiczna w Bralinie posiada 100% zbiorów bibliecznych wprowadzonych do zintegrowanego systemu komputerowego SOWASQL Premium. Od marca 2024 roku biblioteka korzysta z aplikacji Sowa MOBI. Aplikacja mobilna umożliwia czytelnikom korzystanie z usług bibliotek za pomocą mobilnego urządzenia (smartfon, tablet z systemem Android oraz z systemem iOS) - wyszukuj w katalogach, sprawdzaj dostępność, zamawiaj, wypożyczaj i prolonguj książki oraz inne zbiory. Dzięki powiadomieniom czytelnik będzie informowany o zmianach stanu zamówień, nadchodzących terminach zwrotów lub ich przekroczeniu. Instalacji aplikacji można dokonać za pomocą Google Play oraz AppStore, w zależności od urządzenia, które zostanie wykorzystane. Biblioteka Publiczna w Bralinie realizuje cenne dla środowiska lokalnego przedsięwzięcia wzbogacające działalność kulturalną, edukacyjną i informacyjną, również w dziedzinie popularyzacji wiedzy o regionie. Angażuje się w zadania związane z dokumentacją, ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego regionu i jego historii. Ważne w pracy biblioteki są różnorodne formy działalności edukacyjno-kulturalnej. Oferta obejmuje między innymi: różnorodne formy pracy z czytelnikiem służące popularyzowaniu czytelnictwa, nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego. Ponadto biblioteka prowadzi działalność kulturalną oferując zróżnicowane oferty kulturalne dla dzieci i młodzieży oraz dla starszych mieszkańców gminy. Prowadzone są zajęcia dla najmłodszych, lekcje biblieczne dla dzieci i młodzieży, spotkania z pisarzami i ludźmi kultury, wykłady, odczyty i prelekcje dotyczące historii naszego regionu oraz wystawy tematyczne. Biblioteka poszerza również wiedzę dzieci i młodzieży o regionie, ojczyźnie i świecie organizując spotkania z podróżnikami, wędrówki po regionie. Biblioteka organizuje również liczne konkursy czytelnicze, wystawy, ekspozycje związane z promocją książki, rocznicami państwowymi i literackimi. Tego typu działalność spełnia ważną rolę zachęcając czytelników do sięgnięcia po książkę jak również umożliwia bliższe poznanie czytelników i ich potrzeb. W ten sposób biblioteka gromadzi materiały do teczek tematycznych. Są to wycinki prasowe, zdjęcia, opracowania np. dotyczące gminy, poszczególnych wsi, zabytków, szlaków turystycznych. Przez cały czas swojej działalności biblioteka jest placówką aktywną, współpracuje z bibliotekami publicznymi powiatu kępińskiego, współpracuje ze szkołami, przedszkolami, stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na terenie Gminy (np. Klub Senior + w Bralinie, PZELiR w Bralinie, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej, Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin). Współpracuje również ze Szkolnym Kołem Krajoznawczo Turystycznym działającym przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Bralinie, gdzie wspólnie realizuje projekty, w ramach których organizowane są spotkania autorskie z podróżnikami, rajdy rowerowa oraz wycieczki. W przedsięwzięciach tych biorą udział m. in. czytelnicy biblioteki, młodzież szkolna oraz podopieczni Klubu „Senior+” w Bralinie. Zaplanowane wydarzenia mają na celu integrację międzypokoleniową. Biblioteka bierze udział w ogólnopolskiej kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” oraz w projekcie Instytutu Książki realizowanym dla dzieci w wieku przedszkolnym w ramach kampanii „Mała książka - wielki człowiek”. Promowane jest wówczas czytelnictwo wśród najmłodszych czytelników, a również wśród rodziców. Biblioteka włącza się w coroczną akcję Narodowego Czytania, którego głównym celem jest przede wszystkim promowanie czytelnictwa oraz popularyzacja najwybitniejszych dzieł literatury polskiej. Biblioteka pozyskuje środki zewnętrzne oraz uczestniczy w wielu programach grantowych: m. in.: Równać Szanse, Towarzystwo

Inicjatyw Twórczych „ę”, Promocja Czytelnictwa, Partnerstwo dla Książki, Kultura Interwencje, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, Działania proekologiczne i prokulturowe w ramach strategii rozwoju województwa wielkopolskiego – nagroda. W bibliotece można korzystać ze sprzętu komputerowego i multimedialnego, użytkownikom jest udostępniany bezpłatny dostęp do Internetu oraz do cyfrowej wypożyczalni Publikacji Naukowej ACADEMICA.

W ramach „Rocznego Programu Współpracy Gminy Bralin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok” ogłoszono jeden otwarty konkurs ofert, który dotyczył wsparcia realizacji zadań publicznych w obszarach: 1) Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego i 2) Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Celem pierwszego z nich było zwiększenie aktywności kulturalnej mieszkańców poprzez: organizację zajęć kulturalnych lub artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Bralin, w tym wyjazdów i wycieczek o charakterze kulturalnym, a także poprzez organizację festiwali, konferencji, konkursów, plenerów warsztatów, wystaw i innych wydarzeń kulturalnych i artystycznych. Na cel ten przeznaczono 20 tys. zł z budżetu Gminy. Celem wsparcia drugiego obszaru, tj. wsparcia i upowszechniania kultury fizycznej, było upowszechnienie aktywności fizycznej mieszkańców poprzez: prowadzenie zajęć w różnych dyscyplinach sportu oraz organizację imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych, w szczególności zawodów sportowych, festynów, turniejów, wycieczek i rajdów. Na powyższy cel przeznaczono 25 tys. zł. W sumie na realizację obu celów przyznano 11 dotacji i zawarto 11 umów na łączną kwotę 44 969,00 zł – 5 na realizację działań kulturalnych oraz 6 na realizację działań sportowych. Podmiotami, które w ramach konkursu ofert otrzymały dodatkowe środki z budżetu Gminy były m.in.: KGW w Chojęcinie, w Nosalach, w Bralinie, w Taborze Wielkim, Mnichowicach oraz w Goli, a także Akcja Katolicka Diecezji Kaliskiej, Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Bralinie i OSP w Czerminie. Ponadto w ramach realizacji zadań publicznych w trybie pozakonkursowym Gmina rozpatrzyła pozytywnie ofertę w wysokości 5 tys. zł Towarzystwa Rozwoju Gminy Bralin na wydanie publikacji „Bralin, pocztowa historia” część III. Dodatkowo Gmina przyznaje dotacje sportowe – w 2022 roku na podstawie Uchwały Nr XLVIII/273/2010 Rady Gminy Bralin z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określania warunków i trybu finansowania zadania własnego Gminy Bralin w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu przyznano dotacje dwóm klubom sportowym tj. LKS „Sokół” Bralin oraz UKS Sport Bralin, w łącznej kwocie 90 tys. zł.

Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy należą: Dożynki Gminno-Parafialne.

Wśród obiektów, którymi dysponuje Gmina Bralin w zakresie infrastruktury kulturalnej i sportowej, znajdują się:

- Biblioteka Publiczna w Bralinie,
- Klub Senior+ w Bralinie,
- Hala sportowa w Bralinie,
- Świetlica Profilaktyczno-Środowiskowa „Tęcza” w Bralinie.

Większość obiektów zachowanych jest w dobrym stanie technicznym lub obecnie poddawana jest remontowi, zapewniając dostęp do infrastruktury kulturalnej i sportowej dla mieszkańców w każdym wieku. Na moment opracowywania niniejszego dokumentu remontu wymaga budynek Biblioteki Publicznej, z tego względu planowana jest budowa nowoczesnej biblioteki w ramach dofinansowania z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” 2.0, Priorytet 2 Kierunek interwencji 2.1. „Infrastruktura Bibliotek 2021 - 2025” w kwocie 2 250 000,00 zł – Biblioteka zawarła umowę dotyczącą dofinansowania realizacji inwestycji pn. „Budowa Biblioteki w Bralinie”.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy odpowiadają funkcjonariusze z **Posterunku Policji w Bralinie** podlegającego pod **Komendę Powiatową Policji w Kępnie**. Obszar Gminy podzielony jest pomiędzy 4 rejony: **nr 1** (obejmujący całą miejscowość Bralin tj. ulice: 21 stycznia, 3 maja, Benedykta Jańskiego, Błotna, Boczna, Dworcowa, Jabłonkowa, Jana i Józefa Rorbachów, al. Jana Pawła II, Jana Rybarka, Jodłowa, Józefa Piłsudskiego, Kacza, Kalinowa, Kępińska, Kościelna, Kościuszki, Kręta, Krótka, Ks. J. Cwiejkowskiego, Kwiatowa, Leśna, Lipowa, Łąkowa, Konopnickiej, Miodowa, Miodowa, Namysłowska, Nowa, Ogrodowa, Okrężna, Polna, Południowa, Poprzeczna, Powstańców Wlkp., Pólkowska, Przemysłowa, Rynek, Rzemieślnicza, Słoneczna, Spokojna, Wojciechowskiego, Strażacka, Tomasz Gabriela, Wiosenna), **nr 2** (obejmujący miejscowości: Chojęcin, Chojęcin Wieś, Chojęcin Parcele, Nosale, Działosze, Mnichowice, Tabor Wielki, Czermin, Lipnik, Mielęcín, Tabor Mały, Utrata, Weronikopole), **nr 3** (obejmujący miejscowości: Brzezie, Gęsia Górka, Koza Wielka, Perzów, Słupia p. Bralinem, Turkowy, Nieprosin, Wygoda Turkowska, Chałupki, Goła, Miechów Ludwiczyn) i **nr 4** (obejmujący miejscowości: Domasłów, Domasłów Szczęście, Miechów, Miechów Ludwiczyn, Trębaczów, Zbyszyna, Ligota, Nowa Wieś Ks., Nowa Wieś Ks. Parcele).

W Gminie działają również jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w liczbie 8. Zlokalizowane są w miejscowościach: Bralin, Czermin, Nowa Wieś Książęca, Tabor Wielki, Mnichowice, Weronikopole, Goła, Chojęcin. OSP w Bralinie oraz w Nowej Wsi Książęcej ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Szczegóły przedstawia tabela poniżej. Straż w Gminie angażuje się w szereg wydarzeń gminnych i powiatowych.

Tab. 22. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Bralin

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Bralinie	ul. Lipowa 14A, 63-640 Bralin	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Czerminie	Czermin 1, 63-640 Czermin	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Książęcej	Nowa Wieś Książęca 35, 63-640 Nowa Wieś Książęca	tak
Ochotnicza Straż Pożarna w Taborze Wielkim	Tabor Wielki, 63-640 Tabor Wielki	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Mnichowicach	Mnichowice 42, 63-640 Mnichowice	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Weronikopolu	Weronikopole, 63-640 Weronikopole	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Goli	Goła 18A, 63-640 Goła	nie
Ochotnicza Straż Pożarna w Chojęcinie	ul. Dębowa 24, 63-640 Chojęcin	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Bralin działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działa 15 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi lub fundacjami. Są to:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Bralinie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czerminie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Książęcej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Taborze Wielkim,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mnichowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Weronikopolu,
- Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Goli,

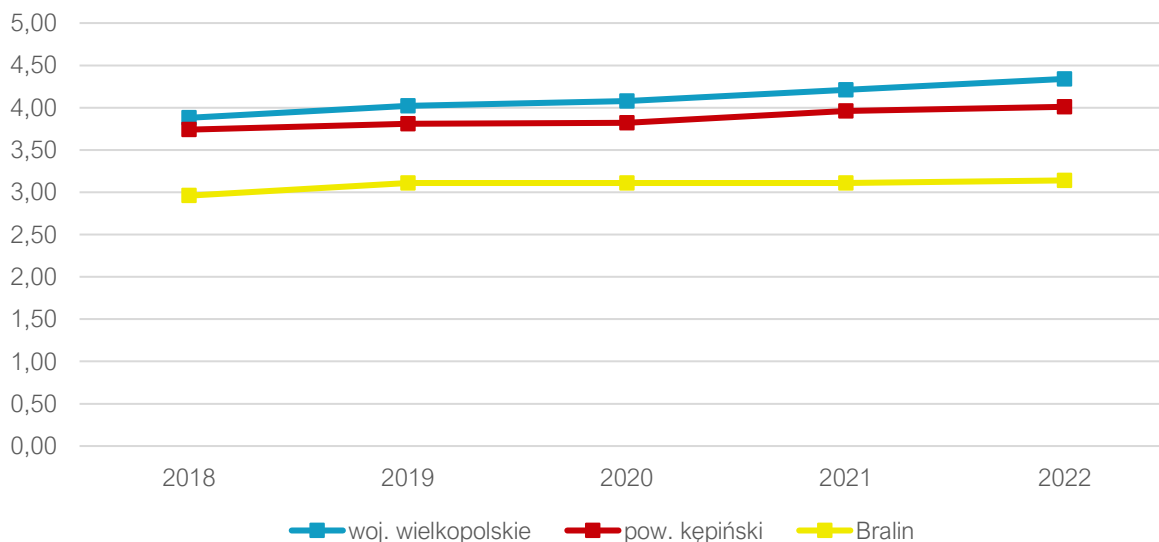
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chojećcinie,
- Stowarzyszenie Artwariów,
- Stowarzyszenie „Nasz Bezpieczny Powiat Kępiński”,
- Stowarzyszenie Grupa Ratownictwa Specjalistycznego Ósemka,
- Kółko Rolnicze w Mnichowicach,
- Kółko Rolnicze w Bralinie.

Ponadto według danych gminnych w Gminie funkcjonują: Koło Gospodyń Wiejskich w Weronikopolu, Koło Gospodyń Wiejskich w Mnichowicach, Koło Gospodyń Wiejskich w Nowej Wsi Książęcej, Koło Gospodyń Wiejskich w Chojećcinie, Koło Gospodyń Wiejskich w Taborze Wielkim, Koło Gospodyń Wiejskich w Nosalach, Koło Gospodyń Wiejskich w Goli, Koło Gospodyń Wiejskich w Bralinie, Koło Gospodyń Wiejskich w Czerminie, UKS SPORT BRALIN, LKS „Sokół” Bralin, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – oddział Rejonowy w Bralinie (8 kół terenowych) oraz oddział parafialny Akcji Katolickiej.

Wyżej wymienione organizacje, ale również pozostałe z podmiotów działających w Gminie, w większym bądź mniejszym stopniu, współpracują z Gminą w zakresie realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej, a w/w kluby sportowe realizują zadania własne Gminy Bralin z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, co zostało poruszone w podrozdziale „Kultura i sport” niniejszego opracowania.

Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik obrazujący liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców Gminy Bralin. Wartość wskaźnika od w 2018 roku, corocznie systematycznie wzrastała lub utrzymywała się na tym samym poziomie (od 2019 do 2021 roku) – z poziomu 2,96 do poziomu 3,14. Pomimo obserwowanego powolnego wzrostu, wskaźnik dla Gminy w badanym okresie był corocznie znacząco niższy od wskaźnika przypisanego powiatowi czy województwu, co świadczy o mniejszej ogólnej aktywności mieszkańców Gminy w aspekcie zrzeszania się i tworzenia różnego rodzaju fundacji, stowarzyszeń czy organizacji społecznych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców.

Ryc. 35. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Bralin nie funkcjonują ciała doradczo-opiniotwórcze Wójta w postaci Rady Seniorów czy Rady Młodzieżowej. Od 2018 roku w Gminie organizowany jest **Fundusz Sołecki**, przyjęty w marcu 2016 roku na mocy Uchwały Nr XXIV/95/2016 Rady Gminy Bralin z dnia 30 marca 2016 r. Fundusz Sołecki zapewnia możliwość otrzymania środków przez sołectwo na wybrane przez siebie cele. W 2022 roku z funduszu sołeckiego sfinansowano m.in.: doposażenie OSP w sprzęt i odzież przeciwpożarową, zakup lamp solarnych, zakup kosy spalinowej, montaż oświetlenia na stadionie, zakup kruszywa, wyeksponowanie

starego wozu strażackiego przed remizą, doposażenie domu ludowego, organizację pikniku dla seniorów, rewitalizację Domu Ludowego (Domu Strażaka), wymianę i rozbudowę oświetlenia na terenie sołectw, zakup siatek do bramek piłkarskich, remonty i doposażenie domów ludowych czy doposażenie placów zabaw. W sumie w 2022 roku na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego przeznaczono ponad 340 tys. zł.

Gmina Bralin jest członkiem **2 związków i stowarzyszeń międzygminnych**. Są to:

- Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKiSS),
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (WOKiSS) powstało w 1990 roku i stanowi najstarsze i największe stowarzyszenie samorządów w Polsce. Aktualnie zrzesza 276 jednostek lokalnych, w tym 246 gmin z woj. wielkopolskiego, lubuskiego, dolnośląskiego, łódzkiego i zachodniopomorskiego oraz 30 wielkopolskich powiatów. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz pomoc w podnoszeniu efektywności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, w szczególności poprzez:

- Działania edukacyjno-doradcze oraz informacyjno-wydawnicze skierowane do działających na rzecz jednostek samorządu terytorialnego osób, takich jak:
  - osoby piastujące funkcje w organach jednostek samorządu terytorialnego,
  - osoby piastujące funkcje w organach jednostek pomocniczych gmin,
  - osoby zatrudnione w administracji samorządowej.
- Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego we wdrażaniu nowoczesnych narzędzi zarządzania.
- Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych wspomagających zarządzanie.

Stowarzyszenie współpracuje z gminami w zakresie obsługi szkoleniowej. Dla wybranych grup zawodowych gmin i powiatów organizowane są szkolenia w ramach klubów zawodowych. Spotkania klubów są doskonałą okazją do wymiany doświadczeń zawodowych oraz pogłębienia wiedzy z zakresu aktualnej problematyki samorządowej. Ponadto służą także integracji środowiska samorządowego Wielkopolski.

Przy Stowarzyszeniu WOKiSS zostały powołane kluby:

- Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów Miast i Starostów,
- Przewodniczących Rad Gmin i Powiatów,
- Sekretarzy Gmin,
- Sekretarzy Powiatów,
- Skarbników Gmin,
- Skarbników Powiatów,
- Informatyków Samorządowych.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, którego członkiem jest Gmina Bralin, stanowi największą ogólnopolską organizacją skupiającą gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Związek tworzy szeroką platformę współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy gminami (kongresy, konferencje, grupy wymiany doświadczeń, baza dobrych praktyk, różnorodne formy współdziałania z wykorzystaniem technologii informatycznych). Na przestrzeni ostatnich lat ZGW RP intensywnie wspierał gminy w dostosowaniu się do standardów unijnych, realizował różnorakie programy badawczo-analityczne, organizował liczne szkolenia, warsztaty i konferencje wspierające realizację gminnych zadań i doskonalące umiejętności przedstawicieli samorządów. Jego misją jest służba na rzecz społeczności gmin wiejskich a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na:

- rozwój demokracji lokalnej,
- stworzenie warunków lokalnego rozwoju gospodarczego,

- integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Ponadto Gmina Bralin na przestrzeni lat posiadała **2 gminy partnerskie**. Są to:

- Słowacka Gmina Svinica,
- Węgierska Gmina Tiszaroff.

W ramach współpracy realizowane były wymiany partnerskie, które przybliżają kulturę drugiego kraju, warunki życia codziennego, funkcjonowanie samorządu i lokalnych organizacji.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Bralin zapewniana jest przez następujące podmioty:

- Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Medica (ul. Wrocławska 35, 63-640 Bralin):
  - poradnia ogólna – lekarz POZ,
  - gabinet pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej,
  - gabinet położnej środowiskowo – rodzinnej.

Ponadto na terenie Gminy Bralin działa 1 apteka tj.: Apteka „Pod Słońcem”, ul. Wrocławska 48, 63-640 Bralin. Najbliższa stacja pogotowia zlokalizowana jest na terenie sąsiedniej gminy Kępno – w Szpitalu w Kępnie (Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kępnie) przy ul. Szpitalnej 7.

Gmina nie dofinansowuje nieobowiązkowych szczepień dla mieszkańców, natomiast współpracuje z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych takich jak bezpłatne badania mammograficzne. Informacja o planowanych badaniach umieszczana jest każdorazowo m.in. na stronie internetowej Gminy Bralin.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Bralin odpowiedzialny jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie** zlokalizowany przy ul. 3Maja 9 oraz **Klub Senior+** zlokalizowany przy ul. Lipowej w Bralinie.

GOPS w Bralinie działa na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Gminy Bralin uchwałą Nr XXIV/94/2016 z dnia 30 marca 2016 r. oraz w oparciu o przepisy ustaw, w tym przede wszystkim ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. GOPS podejmuje działania zmierzające do zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin oraz w miarę możliwości do życiowego ich usamodzielnienia, a także integracji tych osób i rodzin ze środowiskiem. Ośrodek realizuje między innymi zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając świadczeń pieniężnych, pomocy usługowej, pracy socjalnej, pomocy rzeczowej i wsparcia środowiskowego. Poza tym udzielana jest również pomoc uchodźcom z Ukrainy, którzy przybywali do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. GOPS w 2024 roku zatrudnia 7 pracowników.

W 2022 roku Ośrodek udzielił świadczenia w postaci zasiłku rodzinnego 4495 razy, dodatku z tytułu urodzenia dziecka 13 razy, dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego 233 razy, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka 141 razy, dodatku z tytułu rozpoczęcia kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 235 razy, dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 236 razy, dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania 613 razy, natomiast dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 452 razy. W sumie kwota powyższych świadczeń wyniosła ponad 760 tys. zł. Ponadto ośrodek zapewniał świadczenia opiekuńcze, w tym zasiłek pielęgnacyjny (1717 razy), specjalny zasiłek opiekuńczy (8 razy) oraz świadczenia pielęgnacyjne (365 razy) w kwocie 1,3 mln zł. Dodatkowo świadczona była również jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (42 razy) w kwocie 42 tys. zł oraz świadczenie rodzicielskie (133 razy) w kwocie 109 tys. zł, a także zasiłek dla opiekuna (6 razy) w kwocie 3,7 tys. zł czy składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe (263 razy) w kwocie 129 tys. zł. W ramach GOPS prowadzony jest również fundusz alimentacyjny, z którego w 2022 roku korzystało 20 rodzin, które otrzymały z tego tytułu świadczenia w wysokości 128 tys. zł. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie prowadzi także działania na rzecz umożliwienia rodzinom wielodzietnym otrzymanie Karty Dużej Rodziny oraz „Wielkopolskiej Karty Rodziny”. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. W 2022 r. Ośrodek przyjął 90 wniosków i wydał łącznie 180 kart tradycyjnych i elektronicznych. W 2022 roku do Ośrodka nie wpłynął natomiast żaden wniosek o uzyskanie Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny.

GOPS w Bralinie realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2022 r. udzielił również pomocy w formie pracy socjalnej 75 rodzinom. Praca socjalna była ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. Ostatecznym celem pracy socjalnej jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla realizacji egzystencji, godnej człowieka.

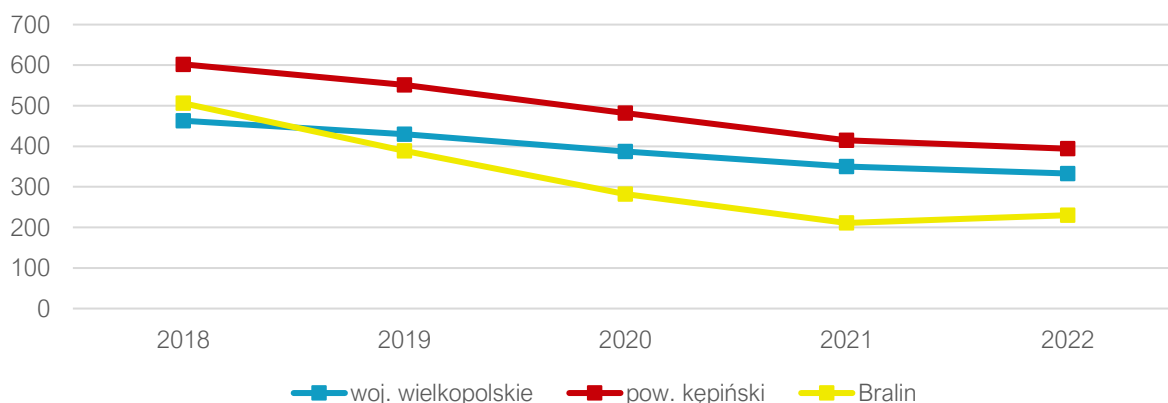
Ponadto Ośrodek odpowiedzialny jest za organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania. W 2022 roku usługi te świadczone dla 8 osób, zatrudniając 4 opiekunki domowe na podstawie umów cywilnoprawnych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to natomiast usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

Kolejnym zdaniem, które spełnia GOPS jest kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w takim domu. W 2022 roku w domach pomocy przebywało 12 osób z Gminy Bralin.

Klub „Senior+” w Bralinie został utworzony na podstawie Uchwały Rady Gminy Nr XLIX/264/2021 z dnia 15 grudnia 2021 r. Placówka powstała w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025. Na realizację inwestycji Gmina Bralin otrzymała dofinansowanie od Wojewody Wielkopolskiego w wysokości 200.000,00 zł. Uczestnikami Klubu mogą zostać mieszkańcy Gminy Bralin, którzy mają ukończone 60 lat i są nieaktywne zawodowo. Klub „Senior+” w Bralinie proponuje Seniorom aktywizację oraz koordynację działań. Celem Klubu jest integracja, wsparcie, rozwój i przede wszystkim zapewnienie uśmiechu i dobrego towarzystwa. Seniorki i seniorzy Gminy Bralin korzystają z terapii zajęciowej: ergoterapii, socjoterapii i arteterapii. Klub wyposażony jest w salę gimnastyczną i sprzęt do ćwiczeń. Seniorzy mogą brać udział w ćwiczeniach ogólnousprawniających, oddechowych, wzmacniających oraz treningach relaksacyjnych. Z Klubu „Senior+” w Bralinie w roku 2022 r. skorzystały średnio 22 osoby po 60 roku życia. Na działalność Klubu wydatkowano w 2022 r. kwotę 91 535,17 zł. Ponadto Klub „Senior+” w Bralinie w 2022 r. otrzymał środki z funduszu reprezentacyjnego SBL w Kępnie w wysokości 500,00 zł.

Na wykresie poniżej przedstawiono porównanie wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2018-2022 w Gminie z analogicznym wskaźnikiem dla powiatu i województwa. Z wyjątkiem delikatnego wzrostu wartości wskaźnika w 2022 roku w Gminie, w całym badanym okresie dostrzec można tendencję spadkową dla wskaźnika zarówno w Gminie, powiecie, jak i województwie. Warto podkreślić, że wskaźnik dla Gminy z wyjątkiem roku 2018, nieprzerwanie utrzymuje się znacząco poniżej jego analogicznych wartości dla powiatu kępińskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Ryc. 36. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Bralin na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Polityka pomocy społecznej na terenie Gminy oparta jest o następujący dokument:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2024-2030 jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Bralin. Misją wskazaną w powyższej Strategii jest skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, aktywizowanie i integrowanie grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju

Wdrażanie strategii opiera się na realizacji następujących celów strategicznych:

1. Poprawa kondycji rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju
2. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie
3. Wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
4. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Ww. dokument ma zostać poddany aktualizacji po upływie swoich ram czasowych.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1234 z późn.zm.). Polityka mieszkaniowa na terenie Gminy Bralin oparta została o zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Bralin ustalone w Uchwale Rady Gminy Nr XLIV/214/06 z dnia 29 września 2006 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2006 r. Nr 199 poz. 4725).

Kryteriami wyboru osób, którym przysługuje możliwość zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony lub najmu socjalnego lokali są:

- Średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających dzień rozpatrywania wniosku oraz dzień zawarcia umowy najmu nie przekracza 150% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 100% w gospodarstwie wieloosobowym.
- W lokalach socjalnych dochód w okresie 3 miesięcy poprzedzających dzień rozpatrywania wniosku oraz dzień zawarcia umowy najmu nie przekracza 100% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 75% w gospodarstwie wieloosobowym.

Dochód oblicza się wg przepisów o dodatkach mieszkaniowych. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań komunalnych będących w zasobie Gminy Bralin od 2018 do 2022 roku. Zauważyć można zmniejszenie się liczby mieszkań komunalnych w 2021 roku – od 2018 do 2020 roku Gmina dysponowała 18 mieszkaniami, natomiast od 2021 roku liczba ta spadła do 15 mieszkań. Gmina nie posiada mieszkań wspomaganych ani chronionych. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi ok. 2 lata.

Tab. 23. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Bralin w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	18	18	18	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

CZĘŚĆ 4: POTENCJAŁ ENDOGENICZNY GMINY

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030, str. 118), potencjał endogeniczny oznacza specyficzną dla danego obszaru (regionu, powiatu, gminy, obszaru powiązanego funkcjonalnie) cechę, która może być podstawą jego dalszego rozwoju (przynoszącą korzyści społeczne i ekonomiczne) nie tylko ze względu na obiektywnie korzystne uwarunkowanie, które stanowi, ale często także ze względu na fakt odróżniania danego obszaru od jego sąsiedztwa (potencjał endogeniczny jako cecha różnicująca obszary). Potencjał endogeniczny może być przewagą konkurencyjną i w ujęciu regionalnym może stanowić podstawę do budowy specjalizacji gospodarczej, natomiast w ujęciu lokalnym – powinien być podstawą dla budowy strategii rozwoju.

Podniesienie endogenicznego potencjału gminy opiera się na wykorzystaniu specyficznych uwarunkowań gminy (jego lokalnych potencjałów) do rozwoju lub wzmacniania jego walorów endogenicznych, w tym kulturowych i turystycznych, zapewniając zrównoważony rozwój regionu. Wśród potencjałów endogenicznych obszaru wyróżnić można dziedzictwo kulturowe, obiekty historyczne i współczesne stanowiące o rozpoznawalności i tożsamości miejsca, wydarzenia kulturalne skupiające mieszkańców i przyciągające przyjezdnych oraz budujące tożsamość i rozpoznawalność gminy, czy też zasoby przyrodnicze, takie jak krajobraz, flora, fauna, powietrze, które mogą być atrakcyjne do spędzania aktywnego i biernego odpoczynku na łonie natury, szczególnie dla mieszkańców miast, którzy na co dzień mają do nich ograniczony dostęp.

Gmina Bralin posiada potencjał turystyczny i krajoznawczy, jednak nie jest on związany głównie z uwarunkowaniami przyrodniczymi, a z obiektami cennymi historycznie. Takimi potencjałami endogenicznymi dla Gminy Bralin są więc jej zasoby historyczne i kulturowe.

W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się aż 209 obiektów, a do rejestru zabytków prowadzonego przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisanych zostało 8 obiektów przypisanych do 7 numerów rejestrowych tj.:

Bralin:

- kościół par. pw. św. Anny, 1627, nr rej.: kl.III-885/21/61 z 27.12.1961,
- kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Pólku”, 1711, nr rej.:606/A z 31.12.1990,
- kościół ewangelicki, ob. rzym. kat. fil., ul. 3 Maja, 1875, nr rej.:287/Wlkp/A z 14.03.2006,
  - o pastorówka, ob. dom, ul. 3 Maja 9, 2 poł. XIX, nr rej.: j.w.
- dom starców, ob. dom parafialny ul. Wrocławska 55, poł. XIX, nr rej.: 650/A z 25.06.1969,

Mnichowice:

- kościół fil. pw. św. Katarzyny, 1802, nr rej.: 679/A z 14.07.1969,

Nosale:

- dwór, 1803, nr rej.: 37/A z 17.12.1964

Nowa Wieś Książęca:

- kościół par. pw. Trójcy Świętej, mur.-drewn., 1804, nr rej.: 680/A z 14.07.1969.

Dodatkowo na obszarze Gminy zlokalizowanych jest 95 stanowisk archeologicznych, w tym 39 osad, 1 cmentarzysko oraz 1 relikw dworu obronnego tzw. grodzisko stożkowate wpisane do rejestru zabytków jako obiekt o znacznej wartości historycznej oraz naukowej, będący pozostałością po dworze obronnym funkcjonującym w okresie II poł. XV i w XVI w. Z całego obiektu pozostał jedynie nasyp o wysokości sięgającej 1,5 metra powyżej poziom terenu. Obiekt został wpisany do rejestru 19.12.1986 r. pod nr 488/A.

Do najbardziej rozpoznawalnych zabytków należą kościoły w Bralinie tj. **Kościół par. pw. św. Anny** oraz **kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Pólku”**, a także dawny **kościół ewangelicki w Bralinie**.

Kościół par. pw. św. Anny w Bralinie, pochodzący z 1627 roku, jest najstarszym kościołem w powiecie wzniesionym w stylu gotyckim o sklepieniu krzyżowo-żebrowym. Kościół w 1840 roku poddano rozbudowie – prezbiterium z 1827 roku przedłużono o jednonawowy korpus świątyni oraz wzniesiono wieżę i kruchtę boczną. Czworoboczna wieża nakryta została barokowym hełmem z latarnią zakończoną kulą i krzyżem. Warto podkreślić, że w miejscu obecnego kościoła stała niegdyś świątynia drewniana pw. Narodzenia NMP – wzniesiona w tym miejscu na przełomie XII-XIII w. W II poł. XVI w. kościół przejęli protestanci, którzy to odpowiedzialni byli za wzniesienie świątyni mieszczącej się na tym terenie do dziś.

Kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Półku”, zlokalizowany w Bralinie, datowany jest na 1711 rok. Kościół „Na Półku” jest jednym z największych drewnianych kościołów w Wielkopolsce. Stanowi rozpoznawalny obiekt nie tylko z uwagi na imponującą drewnianą budowę, ale również w zakresie dziedzictwa niematerialnego w regionie jako miejsce kultu. Stanowi przykład udanej konserwacji zabytkowych budynków drewnianych (w 1993 r. parafia otrzymała honorowy medal „Europa Nostra” za restaurację kościoła). Budynek po raz pierwszy poddano odnowieniu w 1801 roku, aby następnie w 1936 r. odnowić polichromie wnętrz. Ostatnia restauracja kościoła miała miejsce w latach 80. XX w. oraz w latach 2010-2011. Kościół do dziś pełni funkcję kościoła pielgrzymkowego i odpustowego z uwagi na kult Matki Boskiej Półkowskiej. Kościół położony jest na lekkim wyniesieniu, wśród pól, ok. 1,5 km na południe od zabudowań wsi. Miejsce to nie jest przypadkowe, ponieważ wzniesiony został w miejscu, gdzie w XIII w., według legendy, miała się modlić św. Jadwiga o uwolnienie swojego męża, księcia śląskiego Henryka I Brodatego. Po tym wydarzeniu odnotowano w tym miejscu cudowne objawienia Matki Boskiej, a od 1630 r. po epidemii cholery rozpoczęła się tradycja dorocznego pielgrzymowania na Półko.

Dawny kościół ewangelicki w Bralinie, został wybudowany w latach 1866-1867 przez majstra Sckiese z Sycowa. Sama parafia, poprzez starania lokalnej społeczności ewangelickiej, powstała natomiast już w 1856 roku. Projekt kościoła wraz z jego kosztorysem opracowano do 1864 roku – jego autorem jest inspektor budowlany Hesse. Dnia 2 lipca 1866 r. położono kamień węgielny, w październiku następnego roku zamontowano hełm wieży i całkowite wyposażenie wnętrza, a 30 grudnia 1867 r. kościół został uroczystie poświęcony. Zgodnie z życzeniem księcia Kaliksta Birona został nazwany Domem Bożym p.w. św. Jana Ewangelisty.

Budowla, wykonana w stylu neoromańskim, nawiązuje ukształtowaniem przestrzennym do średniowiecznej architektury sakralnej i została zbudowana z cegły palonej z użyciem zaprawy wapiennej i cementowo-wapiennej, jednoprzestrzenna, na planie prostokąta. Od strony wschodniej do świątyni przylega pięcioboczna absyda, natomiast od strony zachodniej masywna wieża na około 25 metrów, z kolei z boku, od południowej strony jest umieszczona parterowa zakrystia o wymiarach zewnętrznych ok. 3,50 x 2,80 m. Do wnętrza wchodzi się głównym wejściem przez kruchtę oraz bocznym południowym wejściem od strony pastorówki, przez zakrystię. W zachowanych drewnianych drzwiach głównych znajdują się elementy bogatej dekoracji snycerskiej. Wewnątrz można zobaczyć oryginalną posadzkę ceramiczną. Charakterystycznym elementem kościoła są drewniane empory, czyli balkony ustawione wzdłuż trzech ścian.

Z początku w kościele zamontowano organowy pozytyw, który jak zapisano w kronice parafialnej psuł i rozstrajał się tak, że raczej zakłócał śpiew liturgii niż go wspomagał. Nowe organy zamówiono u organmistrza Roberta Linserta ze Świdnicy. Był to instrument dziewięciogłosowy (9 rejestrów) o dwóch manualach i pedale z połączeniami manualów do pedału. Dnia 18 września 1892 r. nowe organy zabrzmiały po raz pierwszy. Zapewne po 1920 r. po zmianie granic, konserwację i naprawy wykonywał Józef Bach, organmistrz z Rychtała.

Nabożeństwa ewangelickie odbywały się w świątyni do 1975 roku. Następnie kościół stał pusty i stopniowo popadał w ruinę. Dopiero w dniu 15 marca 1990 roku świątynia została przekazana miejscowej parafii rzymskokatolickiej. Dzięki staraniom ówczesnego proboszcza, księdza prałata Jana Ćwiejkowskiego kościół został zabezpieczony przed dalszym niszczeniem i dewastacją poprzez naprawę dachu i zabezpieczenie okien i drzwi. W dniu 31 marca 2006 roku świątynia została przekazana przez parafię Gminie Bralin w formie darowizny. Do 2009 roku kościół był nieużytkowany, przeprowadzano jednak na bieżąco w nim konieczne prace konserwacyjne i zabezpieczające, głównie w obrębie zadania wieży i nawy świątyni. W latach 2009 – 2014 dawny kościół ewangelicki był użytkowany przez

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej. Świątynia wykorzystywana była wtedy na szeroko rozumianą działalność kulturalną, edukacyjną i promocyjną.

Gmina planuje wykorzystać powyższy zabytek na gminny obiekt z salą koncertowo-wystawienniczą. Na przełomie 2021 i 2022 roku, Gmina opracowała potrzebną dokumentację, w której podkreśliła, że ze względu na zabytkowy charakter obiektu inwestycja polegała będzie na wpasowaniu nowego sposobu użytkowania w tkankę istniejącą budynku bez naruszenia substancji pierwotnej oraz przeprowadzeniu wszelkich prac konserwatorskich i budowlanych mających na celu przywrócenie budynkowi pierwotnego wyglądu oraz poprawę stanu technicznego. Nowa funkcja wynikająca z wymogów życia współczesnego będzie więc przystosowana od charakteru obiektu, a wprowadzenie nowych funkcji będzie wykonane z zachowaniem układów przestrzennych oraz skali istniejącej zabudowy. Gmina Bralin uzyskała również pozwolenie na budowę i dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w ramach „Polskiego Ładu” na inwestycję pn. „Remont i przebudowa poewangelickiego budynku w Bralinie” pozyskała dofinansowanie w kwocie 3 300 000,00 zł. Po przeprowadzeniu prac remontowych obiekt będzie wymagał prac towarzyszących tj. montażu oświetlenia, nagłośnienia czy wyposażenia budynku oraz aranżacji jego otoczenia, a także wprowadzenia w jego przestrzeń funkcji i działań kulturalnych przeznaczonych zarówno dla mieszkańców jak również turystów.

Przez teren Gminy przebiegają: **jeden lokalny pieszy szlak turystyczny**, oraz **jeden regionalny szlak rowerowy**.

Pierwszym z nich jest **szlak pieszy Zmyślona Ligocka – Kępno** o oznaczeniu niebieskim (WK-3669) i całkowitej długości ok. 32 km. Prowadzi ze Zmyślonej Ligockiej, przez Kobylą Górę i Bralin do Kępna. Operatorem szlaku jest PTTK Ostrów Wielkopolski.

Drugim natomiast jest rowerowy szlak regionalny „**Transwielkopolska Trasa Rowerowa – odcinek południowy**” biegnący pomiędzy najdalej wysuniętymi na północ i południe punktami województwa wielkopolskiego. Transwielkopolska Trasa Rowerowa liczy około 473 km. Została umownie podzielona na dwa odcinki: północny (200 km) i południowy (280 km). W granicach Gminy trasa biegnie z m. Czermin w kierunku południowo-wschodnim do m. Nosale przez Tabor Mały, Bralin i Mnichowice. W sąsiedztwie trasy szlaku znajdują się oba spośród ww. zabytkowych kościołów z m. Bralin.

Warto również podkreślić potencjał turystyczno-rekreacyjny obiektów infrastruktury sportowo-kulturalnej, mogących stanowić obiekty organizacji różnego rodzaju wydarzeń i imprez na większą skalę. Obiektem o takim właśnie potencjale na terenie Gminy z pewnością jest **Stadion w Bralinie**. Obiekt ten, znajdujący się na trasie ww. szlaku tj. Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej, stanowi duży potencjał dla organizacji nie tylko wydarzeń i imprez sportowych, ale również eventów kulturalnych. Stadion w chwili obecnej posiada płytę boiska oraz budynek gospodarczy z szatniami, bieżnię oraz trybuny, stanowiąc miejsce o funkcji typowo sportowej, natomiast jego dogodna lokalizacja oraz dostępna, wolna przestrzeń wpływają pozytywnie na potencjalne zagospodarowanie również w sposób kulturalny. Usytuowanie całorocznej sceny na stadionie rozwinęłoby jego możliwości o nową funkcję kulturalną, zapewniając szerszy dostęp do wydarzeń kulturalnych i sportowych dla wszystkich mieszkańców Gminy Bralin, zainteresowanych z okolicznych gmin czy turystów. W Gminie Bralinie obecnie brak jest sceny zewnętrznej. Występy plenerowe odbywają się na terenach przy domach ludowych lub OSP czy świetlicy.

Dostrzega się walory sprzyjające rozwojowi turystyki pieszej czy rowerowej, jak i historycznej, związanej zarówno z zabytkami mieszczącymi się w granicach Gminy, ale również z istniejącą infrastrukturą w postaci m.in. szlaków turystycznych czy stadionu. Wymagane będą jednak odpowiednie działania w celu atrakcyjnego zagospodarowania niewykorzystywanych obiektów zabytkowych oraz zaplanowaniu odpowiednich działań renowacyjnych, a także rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej istniejących obiektów infrastruktury kulturalnej i sportowej.

Załącznik 2:
Lista projektów IIT

Projekt nr 1

Tytuł projektu:	Wyposażenie Sali koncertowo-wystawienniczej budynku poewangelickiego w Bralinie oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku			
Beneficjent:	Gmina Bralin			
Potencjalni partnerzy:	Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej, ARTwarium, OSP i KGW z terenu Gminy Bralin			
Numer działania:	Działanie FEWP.07.03.Kultura i turystyka			
Typ projektu:	2. Działania na rzecz dziedzictwa kultur. i usług w dziedz. kultury na obszarach innych niż miejskie			
Odniesienie do celu i kierunku w Strategii:	Cel operacyjny III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców Kierunek: Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej; Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne; Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej.			
Zakres działań:	Wyposażenie sali w nagłośnienie i oświetlenie sceniczne oraz ekran i rzutnik. Krzesła, stoły bankietowe, sztalugi, regały, meble ekspozycyjne, gabloty wystawiennicze. Zagospodarowanie terenu wokół budynku wraz z oświetleniem zewnętrznym eksponującym zabytek oraz wykonanie monitoringu. Przygotowanie tablicy informacyjnej z historią budowy kościoła oraz makiety zabytku wykonanej specjalnie dla potrzeb osób niewidomych i niedowidzących.			
Uzasadnienie projektu pod kątem wykorzystania potencjału gminy w zakresie turystyki i kultury	Budynek kościoła poewangelickiego w zespole sakralnym w Bralinie przy ul. 3 Maja 9A(dz. o nr ewid. 1215/1) wpisany jest do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzją z dnia 14.03.2006 r. pod nr rej.287/Wlkp/A. W latach 2024-2025 przeprowadzony zostanie remont i przebudowa budynku poewangelickiego wraz ze zmianą sposobu użytkowania na salę koncertowo-wystawienniczą, jednak aby obiekt w pełni mógł poprawnie funkcjonować i stać się kulturalnym centrum Bralina wymaga kolejnych nakładów finansowych. Remont oraz doposażenie obiektu pozwoli na częste użytkowanie przez mieszkańców oraz gości, wpłynie pozytywnie na zaangażowanie różnych organizacji w działalność kulturalną i turystyczną.			
Wartość projektu:	Całkowita	Dofinansowanie	Wkład własny	
	1.500.000,00	1.050.000,00	450.000,00	
Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> • budżet Gminy Bralin, • Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, Działanie 07.03, • pozostałe środki zewnętrzne, m.in. dotacje krajowe, kredyty, pożyczki 			
Zakładane efekty projektu:	Nazwa	Jednostka	Wartość początkowa	Wartość docelowa
	Wskaźniki produktu			
	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem	szt.	0	1
	Wskaźniki rezultatu			

	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	os./rok	10	400
	Liczba przedsięwzięć proekologicznych	szt.	0	1

Projekt nr 2

Tytuł projektu:	Wyposażenie stadionu w Bralinie w całoroczną scenę wraz z amfiteatrem			
Beneficjent:	Gmina Bralin			
Potencjalni partnerzy:	Uczniowski Klub Sportowy Sport Bralin Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Bralin Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" Bralin Towarzystwo Rozwoju Gminy Bralin Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Bralińskiej ARTwarium OSP i KGW z terenu Gminy Bralin			
Numer działania:	Działanie FEWP.07.03.Kultura i turystyka			
Typ projektu:	2. Działania na rzecz dziedzictwa kultur. i usług w dzied. kultury na obszarach innych niż miejskie			
Odniesienie do celu w Strategii:	Cel operacyjny III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców Kierunek: Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja cyklicznych zajęć, wydarzeń i imprez; Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych; Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej; Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej.			
Zakres działań:	Wyposażenie stadionu w całoroczną scenę z amfiteatrem, ogólnodostępną toaletę, miejsce odpoczynku oraz wykonanie monitoringu.			
Uzasadnienie projektu pod kątem wykorzystania potencjału gminy w zakresie turystyki i kultury	Stadion zyska nową funkcję kulturalną, zapewniając miejsce nie tylko dla różnych form aktywności fizycznej, ale także przedstawień i występów oraz szeroko pojętych działań kulturalnych, co rozszerzy ofertę kulturalną prowadzoną w Sali koncertowo-wystawienniczej wskazanej w Projekcie nr 1. Ponadto obiekt znajduje się na trasie szlaku rowerowego żółtego tzw. „Pętli Południowej Wielkopolski” (P-21y) oraz „Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej” odcinek południowy (P-13z) TTR-S w związku z tym mógłby stać się przyjaznym miejscem postojowym dla rowerzystów, zachęcając do dłuższego pozostania na ternie Gminy Bralin, oraz zwiedzenia Sanktuarium na „Półku”.			
Wartość projektu:	Całkowita	Dofinansowanie	Wkład własny	
	1.000.000,00	700.000,00	300.000,00	
Źródła finansowania:	<ul style="list-style-type: none"> • budżet Gminy Bralin • Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, Działanie 07.03, • pozostałe środki zewnętrzne, m.in. dotacje krajowe, kredyty, pożyczki 			
Zakładane efekty projektu:	Nazwa	Jednostka	Wartość początkowa	Wartość docelowa
	Wskaźniki produktu			

	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	0	1
	Wskaźniki rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	os./rok	100	500

Załącznik 3:
Wzór ankiety

ANKIETA
Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029

Szanowni Państwo,
W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						

Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych w gminie?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury w szkołach ponadpodstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						

Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
  - poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
  - rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
  - rozbudowa oświetlenie ulicznego
  - rozwój infrastruktury sportowej
  - budowa i modernizacja sieci wodociągowej
  - budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
  - rozwój sieci gazowej
  - budowa i modernizacja świetlic wiejskich
  - rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
  - poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
  - poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
  - zwiększenie dostępu do Internetu
  - wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
  - stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
  - stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
  - poprawa dostępu do usług medycznych
  - zmniejszenie bezrobocia
  - promocja gminy
  - inwestycje w rozwój turystyki
  - budowa obwodnicy
  - podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
  - zwiększenie dostępności przedszkoli
  - zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
  - poprawa bezpieczeństwa publicznego
  - rozwój kultury
  - aktywizacja osób starszych
  - inne (*jakie?*)
-

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

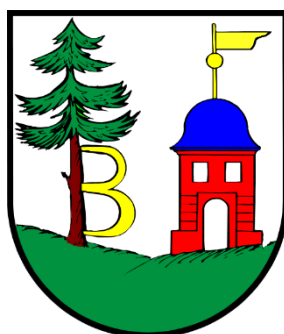
- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

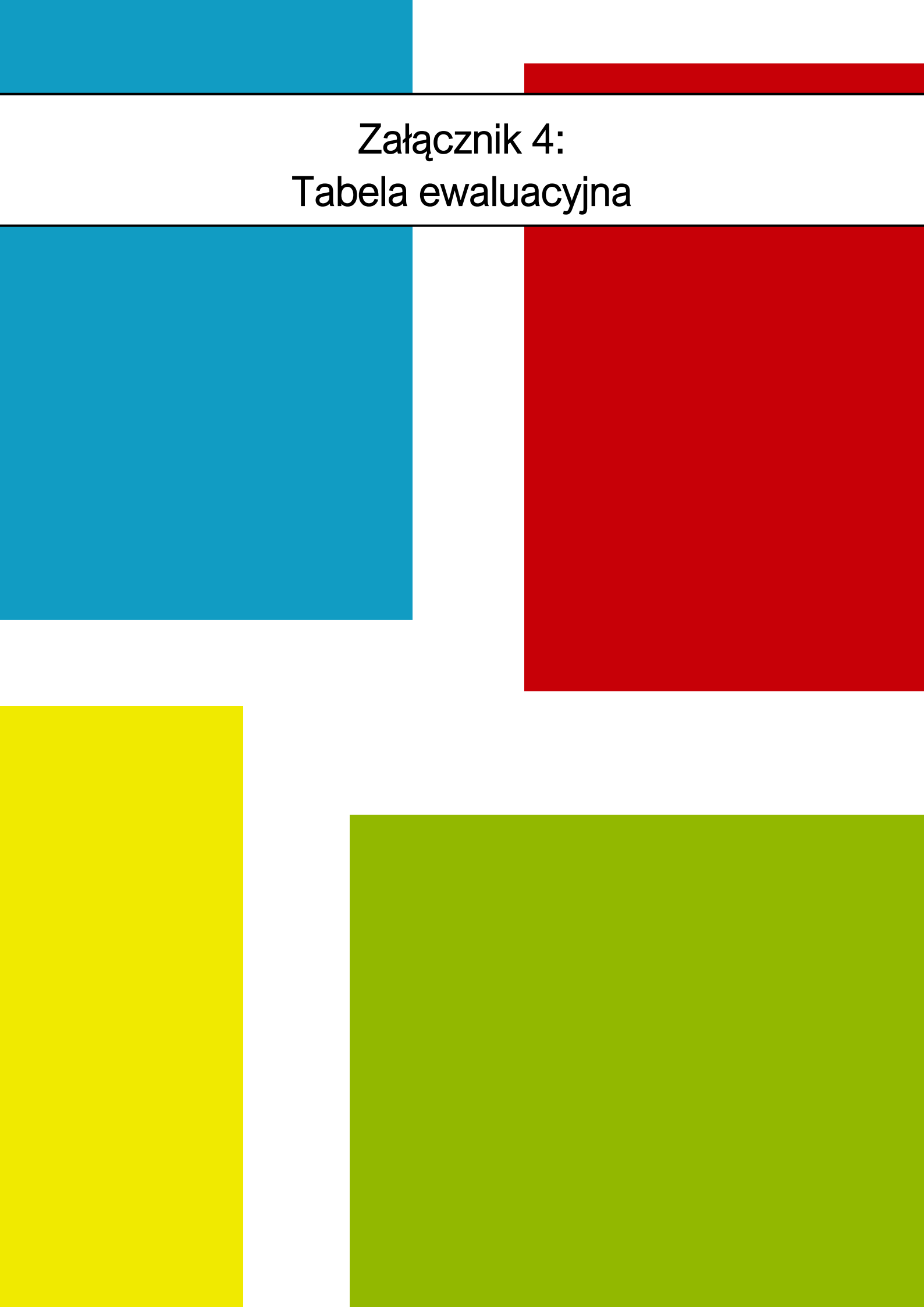
- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

*Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych,
Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!*

Załącznik 4:
Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.I. Przestrzeń bezpieczna	Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty				
	Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej				
	Zwiększenie współpracy z Policją w zakresie bezpieczeństwa w Gminie				
I.II. Infrastruktura techniczna – zmodernizowana i rozbudowana	Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, chodników i ścieżek rowerowych				
	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej				
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody				
	Rozbudowa sieci gazowej we współpracy z odpowiednimi podmiotami zewnętrznymi				
	Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej				
	Inwentaryzacja i modernizacja sieci melioracyjnej oraz rozwój sieci retencyjnej				
	Współpraca z zarządami dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych w zakresie poprawy infrastruktury drogowej ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Gminy				
	Kontynuacja programów dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków				
	I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana	Stworzenie Planu Ogólnego Gminy oraz aktualizacje Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego			
Wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz stref inwestycyjnych					
Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami					
Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych					
Rozszerzenie dostępnej oferty transportu zbiorowego, w szczególności w godzinach popołudniowych					
Zwiększenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej poprzez odpowiednie jej zagospodarowanie uwzględniające potrzeby mieszkańców					
I.IV. Przestrzeń przyjazna środowisku	Adaptacja do zmian klimatu poprzez wprowadzenie rozwiązań zielonej i niebieskiej infrastruktury m.in. utworzenie zbiorników retencyjnych/na deszczówkę				
	Rozwój gospodarki niskoemisyjnej poprzez wdrażanie rozwiązań energooszczędnych w sektorze publicznym – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej				
	Rozwój systemu segregacji odpadów poprzez wprowadzenie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów w przestrzeni publicznej				
	Rozwój odnawialnych źródeł energii i ich promocja wśród mieszkańców i przedsiębiorców				
	Dałsze wsparcie informacyjne i finansowe odbiorców indywidualnych w zakresie wymiany źródeł ciepła				
	Wyznaczenie obszarów pod lokalizację instalacji OZE				
	Podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez edukację ekologiczną mieszkańców m.in. poprzez dystrybucję plakatów, informatorów, konkursy, wydarzenia promujące ekologię				
	Montaż energooszczędnego oświetlenia ulicznego, w tym wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały	Inicjowanie nowych stref działalności gospodarczej oraz przygotowanie infrastruktury technicznej i sieciowej w obszarach proinwestycyjnych				
	Podjęcie działań mających na celu wzrost kwalifikacji mieszkańców m.in. poprzez organizację wyjazdów studyjnych				
	Wsparcie rozwoju pszczelarstwa jako produktu regionalnego				
	Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz małych i średnich przedsiębiorstw				
II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz	Rozszerzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o promocję istniejących terenów rekreacyjnych, m.in. zaplecza sportowego oraz gospodarstw agroturystycznych i obiektów zabytkowych				
	Rozwój sieci dróg rowerowych wzdłuż dróg wyższego rzędu we współpracy z zarządem dróg powiatowych, wojewódzkich i GDDKiA				
	Tworzenie nowych i promocja istniejących tras pieszych, rowerowych i konnych				
	Opracowanie wspólnej oferty turystycznej we współpracy z lokalnymi podmiotami działającymi w tej dziedzinie				
	Wsparcie i współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami tworzącymi ofertę rekreacji dla mieszkańców Gminy				
	Promocja oferty produktów lokalnych				
	Przeprowadzenie prac renowacyjnych obiektów zabytkowych i historycznych będących w zasobie gminnym oraz wsparcie podmiotów prywatnych w tym zakresie				
	Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi, w tym z gminami zagranicznymi, w aspekcie rozwoju gospodarczego, oferty kulturalnej i turystycznej oraz promocji				
Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca do życia, prowadzenia działalności i wypoczynku					

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca	Poszerzenie i rozwój oferty Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie, w tym m.in. zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, opieki dziennej nad osobami starszymi czy opieki wytchnieniowej oraz doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin				
	Współpraca z podmiotami medycznymi w celu zwiększenia dostępności do usług medycznych i opiekuńczych, w tym m.in. punktu pobrań krwi i lekarzy specjalistów				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla mieszkańców				
	Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych				
	Rozwój świadczenia usług prewencji i rozwiązywania problemów społecznych				
	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych, niesamodzielnych, uzależnionych, itp.				
	Pomoc dla osób niesamodzielnych oraz starszych w zakresie organizacji dowozów do placówek specjalistycznych				
	Zwiększenie i modernizacja zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych				
	Integracja społeczna mieszkańców poprzez organizację wydarzeń i spotkań międzypokoleniowych				
	Rozwój e-usług oraz usprawnienie kanałów informacyjnych z zachowaniem zasad bezpieczeństwa cyfrowego i ochrony danych osobowych				
III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców	Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych i w systemie nauczania oraz poprzez aktywne uczestnictwo w projektach oświatowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł				
	Utworzenie i kontynuacja w wybranych placówkach nauczania podstawowego klas kierunkowych i specjalistycznych np. językowych i sportowych				
	Stosowanie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli				
	Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów i ich rodziców				
	Wsparcie uczniów uzdolnionych oraz mierzących się z trudnościami				
	Zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanie infrastruktury do zwiększonej liczby dzieci w placówkach				
	Zapewnienie szerokiej oferty dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, pozwalających rozwijać ich pasje i zainteresowania				
	Kształtowanie postaw przedsiębiorczości m.in. poprzez włączenie mieszkańców w zajęcia z doradztwa zawodowego				
	Rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów przeciwdziałający wykluczeniu cyfrowemu				
Wsparcie inicjatyw i współtworzenie oferty edukacji i możliwości rozwoju dla seniorów					

	Rozwój wolontariatu na rzecz kształtowania postaw liderских i obywatelskich				
III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców	Utworzenie gminnej instytucji kultury				
	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja cyklicznych zajęć, wydarzeń i imprez				
	Utworzenie spójnej oferty kulturalnej i sportowej dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży w zakresie zajęć w okresie wakacyjnym				
	Modernizacja, rozbudowa i odpowiednie utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych				
	Rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej				
	Wsparcie organizacji pozarządowych w aspekcie dofinansowywania i współorganizacji lokalnych imprez, warsztatów i szkoleń oraz udostępniania obiektów użyteczności publicznej				
	Wsparcie działalności świetlic wiejskich i wspieranie ich postrzegania jako centrów aktywności społecznej				
	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących lokalne dziedzictwo, walory przyrodnicze oraz produkty lokalne				
Kultywowanie lokalnych tradycji i krzewienie tożsamości dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców					

Urząd Gminy Bralin

ul. Rynek 3,

63-640 Bralin

gmina@bralin.pl

<https://www.bralin.pl>